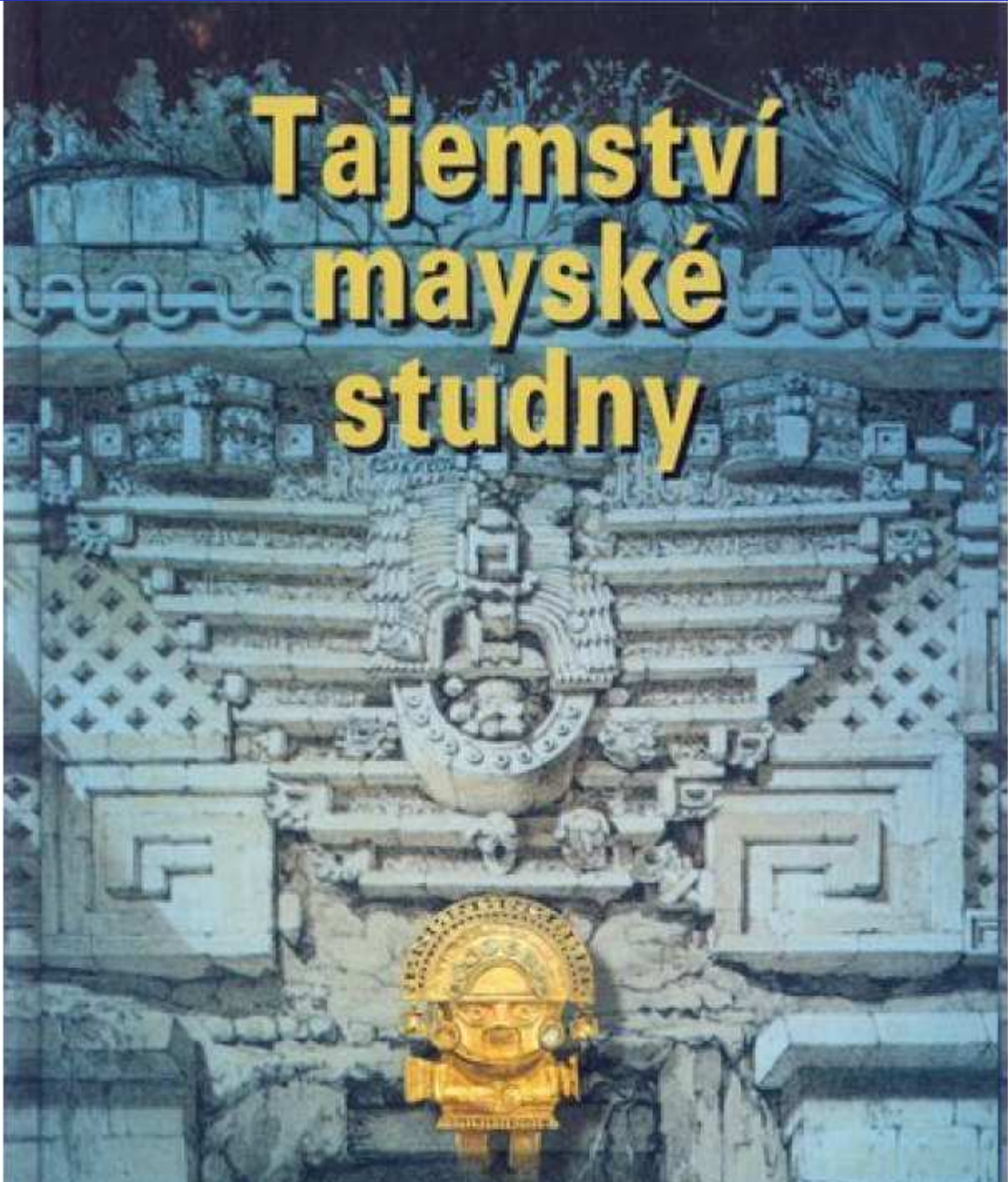

Erich von Däniken

Tajemství mayské studny

Erich von Däniken

Tajemství mayské studny

Obsah

Los	7
Plán	10
Cesta na obětiště	25
Setkání dvou světů	37
Záchrana	46
Dorozumění	61
Předsudky	75
Shledání po roce	95
Příběhy a objevy.....	111
Živoucí důkaz	136
Autorův doslov	155

Osoby

Xan Pox nejvyšší kněz

Yum Pox jeho syn

Xixli kamenický učeň

Peter Lange mladý lékař

Helga jeho přítelkyně

Michael průvodce cizinců

„el profesor“, pravým jménem José Miguel jazykovědec

profesor Schaubli archeolog

... a několik vedlejších postav

Los

Místo děje: mayské město Chichén Itzá ve střední Americe (dnešní Mexiko)

Čas děje: podle mayského kalendáře rok 4431 (podle dnešního kalendáře: 1317 po Kr.)

Když Xan Pox, nejstarší z kněží, sáhl do kamenné truhlice, všechen šum hovoru ustal.

Stejně jako dospělí ztichla dokonce i drobotina, která jinak ustavičně povykovala a chvíli neposeděla. Všichni mlčky poklekli a zahleděli se směrem k malé pyramidě, na níž se rituál odehrával. Pyramidka měla jen třináct stupňů a byla zakončena plošinou, na níž stál Xan Pox se svými dvaapadesáti kněžími. Na prostranství dole klečelo kolem osmi tisíc lidí, rozdělených do skupin podle svých rodů, takzvaných <klanů>. Starší lidé přežvykovali kousky bambusové třtiny nebo se rozpačitě kousali do rtů. Tento ceremoniál už jednou zažili a věděli,

co vzápětí přijde: starý Xan Pox vyjme z truhlice dvě dřevěné hůlky a dvacet šest dní nato budou muset zemřít dva mládenci; budou totiž obětováni opeřenému hadovi, nekonečně velkému bohu Kukulkanovi.

Koho to postihne tentokrát? Které dvě rodiny budou muset vydat zdravého třináctiletého syna a nechat ho svrhnout do okrouhlé prohlubně plné vody, aby tam žalostně utonul? Jezírko leželo v hluboké skalní rozsedlině s tak hladkými stěnami, že se tam nebylo čeho zachytit. A ten, kdo by se o to pokusil, neměl stejně nejmenší šanci. Nad touto přirozeně vzniklou vodní nádrží se totiž válely jedovaté plyny, jejichž působením obětované děti úplně ztuhly. Starší lidé říkali, že smrt v obětním jezírku je příjemná, neboť bůh Kukulkan svým dechem omámí smysly obětí, a ty pak vůbec nic neucítí.

Prostranství, na němž klečelo těch osm tisíc mužů, žen, nezletilců i dětí, bylo pravouhlé a obklopovalo je několik menších, plošinou zakončených pyramid. Uprostřed se tyčila velká pyramida Kukulkanova. Působila dojmem mohutné a nádherné stavby. Sestávala z devíti plošin, každá vyšší byla menší než ta předcházející. Na nejhořejší z nich byl vybudován chrám k uvítání boha Kukulkana. Zde, v této větrné výšině, jej kněží očekávali; střídali se tu dnem i nocí, aby Kukulkanův příchod nepromeškali. Až na nejvyšší plošinu stoupala středem všech čtyř stěn pyramidy strmá schodiště o jednadevadesáti stupních. Každé z nich zářilo jednou z barev čtyř světových stran - žlutou, červenou, bílou a černou a na jeho boku se od samého vrcholku pyramidy až na zem vinul ohromný kamenný had. Na rozdíl od obyčejných šupinatých hadů jej však zdobila pera. Byl to opeřený had - symbol boha Kukulkana.

Xan Pox vnořil ruku do kamenné truhlice. Pak se chraplavým hlasem začal nahlas modlit: „Veliký Kukulkane. Přijmi tyto dva mladé chlapce, tak jak jsi to činil již za našich praotců. Prosíme tě o tvou pomoc. Pošli nám ty chlapce zpět spolu se svým poselstvím.“

Poté vyletěla jeho ruka do výše. Ve dvou prstech svíral dřevěnou tyčinku a držel ji nahoře tak, aby ji všichni dobře viděli. V truhlici bylo uloženo celkem padesát dva takových hůlek. Všechny byly na chlup stejně velké, stejně měřily i vážily. Ale každá z nich byla pomalována jinou kombinací barev - padesáti dvěma různobarevnými pruhy, které odpovídaly dvaapadesáti barevným kombinacím jednotlivých rodů. Rodiny, na něž padl los, musely vydat k oběti toho ze svých chlapců, který měl věkem ze všech nejbliže ke třináctým narozeninám.

Davem co zašumělo. Všichni poznali barvy rodu Moka. Kdesi v chumlu lidí začala hystericky křičet nějaká žena. Ustavičně opakovala jako smyslů zbavená: „Xixli! Xixli!“ Obklopily ji ženy ve světlehnědých šátcích a snažily se ji utiшит.

Xan Pox na horním plató malé pyramidy si velitelským gestem zjednal klid. Podruhé sáhl do truhly, opět vyslovil modlitbu, a pak prudce zvedl do výše ruku s dřevěnou tyčkou. Ozval se

vzrušený šepot, hovořili jeden přes druhého, novicové, tedy adepti kněžství, kteří stáli na nejnižším stupni pyramidy, se dali do radostného tance. Xan Pox, starý kněz, pohlédl na tyčku mezi svými prsty a strnul. Byly to barvy jeho vlastního klanu! Ve tváři celý zpopelavěl. Sevřel tyčky ve dlani, jako by jimi chtěl mrštit co nejdále, až do korun pralesních stromů. Líce mu zkrabatěly hlubokými vráskami: Xan Pox už věděl, že los padl na jeho vlastního syna Yuma, který před čtyřmi dny oslavil třinácté narozeniny.

Yum Pox, druhá oběť, čekal spolu s ostatními adepty kněžství na nejspodnějším stupni malé, ohnivě rudou barvou pomalované pyramidy, na níž se ceremoniál odbýval. Na každé její straně jich stálo třináct a před nimi, na třetím pyramidovém stupni, ležely dlouhé kusy vydlabaných kmenů. Všichni novicové byli oblečeni stejně. Krátkou světlehnědou koženou zástěrku, zdobenou čtyřmi barevnými pruhy, jim kolem beder přidržoval pásek spletený z rostlinných vláken. Hrud' měli obnaženou, ale mezi levým ramenem a prsní bradavkou měl každý z budoucích kněží modrou barvou vytetovaného opeřeného hada - Kukulkanovo znamení.

Poté co byl tažen druhý los, všech padesát dva noviců se jakoby na neslyšný povel obrátilo čelem ke stupňům pyramidy. Ve stejnoměrném taktu počali tlouct dřevěnými tyčkami do vydlabaných kmenů. Rytmus se přitvrzoval, sled úderů byl stále rychlejší. Xan Pox majestátně scházel po schodech dolů. Na předposledním stupni se krátce zastavil a pohlédl zpřímá do očí svému synovi Yumovi. Ten jen krátce vzhlédl, pokynul otci a dál rytmicky tloukl do kmene.

Plán

Oba chlapci, vybraní za obětní dar, se téměř neznali. Xixli z rodiny Moka se učil kameníkem, stejně jako byl kameníkem jeho otec. Yum z rodiny Pox se už třetím rokem připravoval na kněžskou dráhu. Děti prostých pracujících se s potomky kněžských rodin měly možnost setkat jen ve společné škole. Ta trvala do dovršení desátého roku života, pak se jejich cesty definitivně rozdělily. Děti se rozhodovaly pro některé z povolání, jako byl kameník, řezbář, kreslíř, truhlář, stavitel silnic, lamač kamene, rolník, dřevorubec, lovec anebo právě kněz. Do kněžské školy bylo každým rokem přijato jen padesát dva noviců, z každého klanu jeden. Číslo padesát dva a jeho zlomky nebo násobky byly posvátnými šiframi boha Kukulkana. Proto stálo na každé straně pyramidy po třinácti novicích: čtyři strany krát třináct, to je celkem padesát dva. Proto také každé ze čtyř schodišť velké Kukulkanovy pyramidy čítalo devadesát jedna schodů: sedmkrát třináct je devadesát jedna. Všechny schody pyramidy celkem navíc dávaly počet dnů jednoho roku: čtyři schodiště po jednadevadesáti schodech, to se rovná tři sta šedesáti čtyřem, a když se k tomu přidá nejvyšší plošina s Kukulkanovým chrámem, je to celkem tři sta šedesát pět dní.

Xixli z rodu Moka byl silný, urostlý jinoch, kterého si pro jeho povahu každý zamiloval. Kamenický sekáč a dřevěnou palici ovládal po třech letech výuky už skvěle. Mladé kameníky nechávali provádět na sochách hrubé práce, jemné detaily pak vypracovávali zkušení muži. Při hrubých pracích vznikaly jen přibližné obrysy, chybný úder se dal většinou ještě opravit. Při jemném propracování šlo naopak o to, aby plasticky vynikly rysy ve tváři, nosy, rty, ruce a tak dále. Tady už mohl nepovedený zásek dláta celou sochu nebo reliéf úplně znehodnotit. Když měl Xixli volno, hrával za omladinu pok-a-tok, a patřil v té hře k nejlepším. Pok-a-tok byla míčová hra s gumovou koulí. Na rozdíl od našeho fotbalu, kdy se míč odkopává nohou a je dovoleno dotknout se ho i stehny, kotníky, hlavou a hrudí, u pok-a-tok tomu bylo jinak: o kouli nesměl hráč zavazit ani nohama, ani rukama. Bleskurychlými pohyby těla, vycházejícími z boků, ji bylo nutno lokty, koleny, tělem anebo také hlavou poslat dál. Hráči se šípkou vrhali po kouli, odráželi ji rameny, pažemi i dalšími částmi těla - jen rukama a nohama nesměli. Zápas se odehrával na poli zakončeném na protilehlých stranách dvěma kolmými bočními stěnami. Ve výšce čtyř metrů byl do každé z nich napevno vsazen kamenný kruh. Cílem hry bylo dostat gumovou kouli do tohoto kruhu a zároveň zabránit tomu, aby se to podařilo družstvu protivníka. Černý puntík dostal ten, kdo se míče dotkl rukou nebo nohou, nebo ten, komu míč upadl na zem. Celkem vzato nesmírně rychlá a vysilující hra, protože trvala padesát dva časových jednotek. Bez přestávky. Mladší hráli s koulí půlkilovou; při hře dospělých vážil gumový míč už dvě kila. To se pak snadno lámaly nosní kůstky nebo i jiné kosti, když se někdo strefil do míče tak, jak neměl! Xixli byl považován za vynikajícího hráče, navíc byl velice čestný. Neznal nic takového jako triky nebo skryté fauly. Hrál se s koženými bandážemi, na kritických místech vypočítanými slámou, což zabraňovalo nejhorším zhmožděninám a zlomeninám, hlavu si hráči chránili vypočítanými helmami z želvích krunýřů. Už za pouhé dva oběhy měsíce se měl Xixli stát vedoucím mužstva mladých. Teď je všemu konec, neboť los ho určil za obětní dar bohům.

Xixli věděl, že neuteče. Všude by ho chytili. Uprchlíka by dopravily zpátky i všechny ostatní kmeny kolem dokola. A pokud by se oběť nepodařilo uskutečnit ve lhůtě šestadvaceti dní, znamenalo by to hroznou ostudu pro celý klan. Z každé nepřízně osudu, z každé špatné úrody, z každého úmrtí, z každého nečasu by pak ostatní rody obviňovaly rod Moka. Říkalo by se, že bůh Kukulkan se hněvá, trestá lidi a dává jim za vyučenou, jelikož neobdržel svou oběť. Xixli tohle všechno věděl, znal svou bezmoc, přesto si nepřetržitě lámal hlavu, jak by se tomu obětování dalo uniknout.

Od chvíle, kdy na něj padl los, zacházeli s ním všichni příslušníci kmene s respektem a úctou. Ženy ho rozmazlovaly a tajně mu podstrkovaly kakaové boby. V Xixliho světě byl

kakaový bob považován za maximální požitek. Xixli vždycky zdvořile poděkoval. Věděl, že s ním všichni soucítí, ale že mu přesto nikdo nemůže pomoci. Od losování uplynuly čtyři dny. Do smrti na obětišti mu jich zbývá už jen dvaadvacet. Nemůže proti svému osudu skutečně vůbec nic podniknout? Xixli chtěl žít. Chtěl dál prožívat sportovní zápasy a tesat z kamene ty nádherné skulptury. Chtěl si hrát s kamarády, závodit s nimi. Proč jen se má prachbídně utopit v tom kalném, páchnoucím žabinci? Xixli vší silou zlostně uhodil velkou dřevěnou palicí do kusu kamene, který právě opracovával. Kámen se rozletěl na tři kusy. Teprve teď si uvědomil, co způsobil. Z plastiky před ním mělo být kolo velikého kalendáře. Už několik týdnů na něm pracovala celá řada kameníků. A teď tady to mohutné kolo leží rozbité na kusy. To se muselo stát právě jemu, Xixlimu! Dvaadvacet dní před obětováním! Xixli zíral na ty tři fragmenty pln zoufalství. V návalu bezmocné zuřivosti začal do zbytků plastiky bušit kladivem, tloukl a tloukl. Velké kusy se třštily na spousty malých úlomků. „Kalendáři jeden mizernej!“ spílal kameni nahlas. „Ty spratku kamennej!“ běsnil a nepřestával mlátit do kamene palicí, až z budoucího kalendářového kola zbývala jen nepřehledná kamenná tříšť. Xixli věděl, že se dopustil velmi těžkého hříchu. Bylo přísně zakázáno svévolně zničit jakoukoli skulpturu. Ale co mu za to můžou udělat? Za dvaadvacet dní tak jako tak umře. Navíc tu na malé dřevěné stoličce o jedné noze sedí úplně sám. Široko daleko není na dohled jediný kameník. Všechny je odvolali pomáhat při transportu obrovitého kamenného bloku, který bylo třeba dopravit od pobřeží do vnitrozemí. Ochromen vnitřním vztekem ukryl Xixli tvář do dlaní a bez zábran se rozvzlykal. Trvalo půl časové jednotky, než se uklidnil a vzhlédl. - Přímo před ním stál Yum, kněžský synek, který měl být obětován spolu s ním.

Taková ostuda!, pomyslel si Xixli a ze všeho nejradši by někam zalezl. Ten kluk musel vidět, jak tady bulím. Možná že taky viděl, jak schválně rozbívám to kolo s kalendářem. On mě teď udá a ještě se mi bude pošklebovat.

Xixli sklíčeně hleděl do země. Vtom ten kněžský kluk poklekl vedle něho a vzal jeho ruce do svých.

„Neměj strach,“ šeptal, „nikomu nic neřeknu.“ A pak, po chvíli mlčení, přátelsky pokračoval: „Dívám se na to úplně stejně jako ty. Taky nechci umřít!“

S úžasem hleděl Xixli do očí svému druhu v neštěstí: „Ty že máš strach z umírání? Jsi přece novic, a já myslím, že vy všichni se na smrt pro boha Kukulkana těšíte!“

Yum stále ještě držel Xixliho za upracované ruce: „Víš, zrovna teď to není strach ze smrti, na co pořád myslím. Hlavou mi vrtá, jestli je naše obětování opravdu ta nejlepší věc. Jestli to vůbec má nějaký smysl, umírat pro boha Kukulkana.“

Xixli vyskočil, až stolička odletěla.

„A to mi říkáš ty, syn nejvyššího kněze? Co asi my dva můžeme proti našemu obětování udělat? Vůbec nic! A utéct taky nikam nemůžeme! K čemu vlastně ale celý to obětování vůbec je? Vysvětli mi to!“

Chlapci se posadili na velký neopracovaný kus kamene. Yum byl drobnější postavy než Xixli. Oba měli nakrátko ostříhané vlasy černé jako havran a světlehnědou pokožku jejich kmene. Oba byli bosí a opásaní jen krátkou zástěrkou. Xixli měl šedivou, plnou kamenného prachu, tak jako všichni kameníci, a ta Yumova byla z hnědé kůže, ozdobená čtyřbarevnými pruhy charakteristickými pro novice. Horní polovinu těla měli oba dva obnaženou, ale jen Yumovu hrud' zdobilo nad levou prsní bradavkou světlemodré tetování opeřeného hada. Teď začal vyprávět tichým, ale naléhavým hlasem.

„Před dávnými a dávnými časy, když naše kmeny ještě vůbec neexistovaly a naši předkové žili v malých tlupách, roztroušených po lese a na pobřeží, tenkrát se jednoho dne brzy zrána začala zachvívat země. Všude se ozýval strašlivý rachot, jako když hřmí spousty vod, a nad vrcholky stromů ječela vichřice, jakou lidé ještě nezažili. Rodiny strachem celé bez sebe zalézaly do jam pod zemí a do svých jeskyní. Vůbec nic nechápali; tak příšerně to tam všude burácelo a dul prudký vítr, i když po nebi plulo jen pár mráčků a vůbec nepršelo, nehřmělo a ani se neblýskalo. Pak naši pradědové zpozorovali na obloze jakési znamení. Vypadalo jako bílý had z mraků, jehož hlava se stříbřitě leskla a tělo bylo zakončeno mohutným ocasem z plamenů. Hřmot a chvění země se už málem nedalo vydržet. Předkové, třesoucí se po celém těle strachy, si zacpávali uši. Náhle si všimli, že se stříbrná hlava bílého hada obrátila vzhůru a jeho ohnivý ocas teď míří k zemi. Had pak pomalu a s ještě větším rámusem než předtím klesl na mýtinu v místech, kde dnes stojí velká Kukulkanova pyramida. Najedou všechno ztichlo, i vítr se utišil, a na mýtině stálo cosi lesklého. Bylo to vysoké jako kaučukovník a mělo to spousty všelijakých různobarevných vypouklin. Z té věci taky čouhaly jakési podivné větve...“

„A odkud tohle všechno víš?“ přerušil ho Xixli.

„To jsme se učili hned první měsíc na kněžské škole. Je to prastaré vyprávění o tom, jak se bůh Kukulkan snesl na zem. Vše, co naši předkové tenkrát viděli, vryli dokonce do stěn skalních jeskyní v Ko-ha. Stalo se to před 4441 lety, a od toho dne se začal počítat náš kalendář.“

„A má to všechno něco společného s tím, že musíme umřít?“ naléhal Xixli.

Než Yum pokračoval, vložil si do úst kousek palmové dřeně. „Počkej! - Sotva všechno utichlo, na té podivné věci, co stála na mýtině, se otevřely veliké dveře a bůh Kukulkan se svými třemi druhy vyšel ven. Stáli na čemsi lesklém, co se třpytilo jako šupiny nějaké velké ryby. Všichni čtyři drželi v rukou jakousi bedýnku a každý z nich vykročil jiným směrem ke

kraji paseky. Tam položili ty bedýnky na zem a vrátili se zpět do té své podivuhodné věci. Dveře se za nimi zavřely, úplně samy, jako kdyby tam měli nějakého ducha, a všechno zase ztichlo. Teprve když přišla noc, odvážili se naši předkové na kraj mýtiny. Našli ty čtyři bedýnky, byly otevřené a v nich nádherné dary: veliké perly, jaké naši potápěči nikdy nenašli, různé šňůry, co se vůbec nedaly přetřhnout, a nože z něčeho ještě tvrdšího než je křemen. Naši pradědové dary nebes přijali a do beden na oplátku vložili krásné sošky vyřezané ze dřeva, ale i kakaové boby a čištěný kaučuk. Když se druhý den začalo rozednívat, bůh Kukulkan se svými třemi průvodci zase vyšel z té podivuhodné věci a naše dary si vzal. Opět vložili do beden perly a šňůry a naši pradědové ty předměty vyměnili za dřevořezby, kakao a kaučuk. Po třech dnech už Kukulkan a jeho průvodci bránu té podivné věci nezavírali. Zůstávala pořád otevřená a Kukulkan s ostatními se usídlil na mýtině."

„A jak ti bozi vypadali?“ dotazoval se Xixli rozčileně.

„Jejich těla nikdo z předků neviděl. Pořád na sobě měli takovou lesknoucí se zbroj, na které se jim kývaly všelijaké prapodivné věci. Naši pradědové byli přesvědčeni, že bohové mají hlad. Proto do jejich blízkosti kladli velké plody a pečené ryby. Ale Kukulkan ani nikdo z ostatních si nikdy nic nevzal. Odnášeli ty pokrmy zpět na okraj mýtiny. Naši předkové si tedy pomysleli, že by bohy měli nějak pobavit. A tak utvořili kolem té věci kruh, foukali na flétny a bušili do bubnů. Zdálo se, že se to bohům líbí. A pak se z té jejich podivuhodné věci najednou ozvala nebeská hudba, jakou lidské ucho ještě neslyšelo. Byla lahodná a jemná a naši předkové nechápali, odkud se bere.“

Yum se odmlčel a nabídl svému novému kamarádovi kousek palmové dřeně. Xixli nevěděl, co říct. Příběh, který poslouchal, v něm vyvolával zmatek a jako by ho úplně ochromoval. Především vůbec nechápal, jak to všechno souvisí s jejich blížícím se obětováním. Yum však klidným a přesvědčivým hlasem pokračoval ve svém vyprávění.

„Netrvalo dlouho a naši se Kukulkana a jeho společníků přestali bát. Zvědavě se dotýkali bohů i té prazvláštní věci, která pořád ještě stála na mýtině. Kukulkan i ti ostatní se hodně smáli a strkali dětem do pusy kousky jídla sladkého jako med.“

Po několika dnech ukázal Kukulkan na jednoho vzrostlého chlapce a posunky mu naznačil, aby za ním vstoupil do té věci. Ten mladík se jmenoval Chilam-Balam a byl to první člověk, který do té prazvláštní věci vstoupil. Večer zase vyšel ven a tvářil se moc vážně. Řekl našim lidem, že Kukulkan a jeho druhové si žádají každý dva mládence, nemají být starší třinácti let. Ti čtyři prý je zasvěť do nádherných věcí a zase je přivezou nazpátek. Naši předkové Kukulkanovi naprosto důvěřovali, protože nikomu nikdy neublížil. A tak se na tom místě shromáždili všichni třináctiletí chlapci a Kukulkan si vybral dva, kteří s ním do toho neobyčejného předmětu vstoupili. Taky Kukulkanovi kamarádi si vybrali po dvou chlapcích.

Celkem jich tedy bylo osm: Chilam-Balam, Xupan, Nautat, Chimalpopoca, Chumayel, Balamquitze, Balamacab a Mahucutah. O dva večery později z té nepochopitelné věci ještě jednou vystoupil Chilam-Balam a sdělil všem rodinám, že ta věc prý je <nebeská loď> a po západu slunce že odletí k Měsíci. Všem moc kladl na srdce, ať se pořádně schovají do děr, aby se jim nestalo nic zlého. Ale ať prý se nebojí, všech osm mládenců se v pořádku vrátí domů."

Xixli poslouchal, ani nedutal. Měl pocit, že se blíží k pravdě, tušil, že se co nevidět dozví, proč mají umřít. Yum kývl hlavou směrem k podvečernímu slunci halícímu se do ozářených cárů mračen a pozvolna klesajícím za mohutné kmeny pralesních stromů.

„Všechny rodiny udělaly vše tak, jak měly. Jen pár nejodvážnějších se dívalo, jak se brána <nebeské lodi> zavírá. Najednou zmizely i všechny ty <větve>, co čouhaly z pokožky <lodi>. Pak se začalo všechno strašlivě otřásat. Zvířata zděšeně prchala na všechny strany. Lidé ve svých jeskyních se objímali hrůzou, jiní si zacpávali rukama uši. Jen ti nejzmužilejší z nich zahlédli, jak z <nebeské lodi> vytryskl ohromný ohnivý ocas, který vypadal úplně stejně, jako by to bylo řeřavé uhlí. Žhavý víchr vyvracel menší stromky a vzduchem létalo křoví a kamení. Pak ta věc vystoupila nad mýtinu, začala se zmenšovat, až vypadala jako nějaký stříbrný hádek, jako pták, pak jako blecha a nakonec lidé neviděli už vůbec nic.

Jednotlivé rodiny se postupně spojovaly, začalo se žít víc pospolu. Vznikaly první klany. Matky se ale nepřestaly strachovat o své syny, kteří zmizeli kdesi v neznámu, stařešinové však důvěřovali Kukulkanovým slovům. Po dvaapadesáti letech - mnoho starých lidí tou dobou už dávno nežilo - se nad malými mráčky na obloze opět ozval ten hluk. Pořád sílil, až se všude zase rozléhal ohlušující hřmot. Pak se na obloze objevil nebeský had. Otcové duchapřítomně zahnali své rodiny do děr pod zemí a do jeskyní. Kukulkanova <nebeská loď> se poté snesla na paseku. Když lomoz utichl, opět se otevřela brána a z nitra lodi se vysunul lesklý jazyk, který vypadal jako rybí šupina, a sklonil se k zemi. Jeden po druhém vystoupili: Chilam-Balam, Xupan, Nautat, Chimalpopoca, Chumayel, Balamquitze, Balamacab a Mahucutah. Zestárli sice, už to nebyli žádní chlapci, ale stejně vypadali mnohem mladší než jejich vrstevníci. Měli na sobě zvláštní čtyřbarevná roucha, na hlavách tmavé helmy; dost se podobaly helmám z želvích krunýřů, co používáte při té vaší hře. Na levé straně hrudi, nad prsní bradavkou, měl každý z nich modré znamení opeřeného hada. Ten symbol neměli v kůži vytetovaný, tak jako to děláme dnes, ale svítil z jejich matně pableskujícího hábitu."

„Takže Kukulkan dodržel slovo a chlapce zase přivezl nazpátek," vyhrkl Xixli téměř bez dechu. „A co se s nimi stalo pak, proč my máme kvůli oběti umřít?"

„Jen pomalu, pomalu," uklidňoval ho Yum. „Těch osm mládenců, co se vrátili zpět už jako muži, se toho od Kukulkana a jeho společníků hodně naučilo. Znali všechno o kalendáři, o

hvězdách, o číslech a o čase. Taky mluvili jazykem hvězdných obyvatel. Zasněžili naše předky do tajů všech řemesel. Naučili některé lidi znát písmo, které čtou a jakým píší vysocí kněží dodnes. Přinesli s sebou semena nových zemědělských plodin a naučili lidi, jak se obdělává půda. Později si vzali ženy a založili kněžský klan. A protože byli s Kukulkanem ve <hvězdné lodi> dvaapadesát let, vybrali si padesát dva mladíků, kteří museli chodit do úplně mimořádné školy. Těch padesát dva mužů se pak stalo prvními vůdci padesáti dvou klanů. Původních osm tvrdilo, že prý s Kukulkanovou <hvězdnou lodí> byli na Měsíci a na jiných světech. Měsíc a Země jsou prý koule! Měsíc se otáčí kolem Země a Země okolo Slunce... A povídali taky, že než opět dosedli tady u nás na tu mýtinu, Zemi třináctkrát obletěli."

Yum se odmlčel. Také Xixli se ponořil do vlastních myšlenek. Slunce zmizelo, z chýší se k nim linula kořeněná vůně pečených kukuřičných placek, cikády cvrčely a kdesi v korunách stromů vřeštěly opice. Všechno, co Yum vyprávěl, Xixli docela dobře chápal. Moc sice nerozuměl tomu, jak mohl Kukulkan s <hvězdnou lodí> létat kolem Země, ale to ani nebylo nutné; bohové prostě jsou takoví, že dělají nemožné věci. Nejasné mu ale pořád bylo to hlavní a nejdůležitější: Proč mají být bohu Kukulkanovi obětováni?

Yum vytušil, na co Xixli myslí: „Jednou v noci se na obloze zažehl obrovský plamen a na zem začaly dopadat velké kameny. Chilam-Balam těm padesáti dvěma žákům vysvětlil, že ty kameny jsou <meteority> a že prý to jsou kousky světů, co popukaly a rozpadly se. Protože tam kdesi daleko, kde v noci vidíme hvězdy, jsou ve skutečnosti jiné světy. Jeden z těch žhavých kamenů se zavrtil kousek odsud, přesně tam, kde je dnes posvátné jezírko. Žhavý kámen vyhloubil do země jámu budoucího jezera. Proto se naše město jmenuje <Chichén Itzá>. <Chi> znamená ‚u‘, ‚poblíž‘ a <chén> je ‚studna‘. <Chichén Itzá> tak není nic jiného než <Poblíž studny kmene Itzů>.

Po dobu mnoha měsíčních oběhů se z prohlubně kouřilo, jako by tam dole hořel nějaký oheň. Pak začala z bočních stěn do nového jezera prosakovat voda a oheň uhasila. V té době se na obloze náhle zjevil Kukulkan a jeho druhové. Nepřiletěli v <nebeské lodi>, ale na malých <ohňových vozech>, na kterých seděli obkročmo jako na nějakých oživlých stoličkách. Chilam-Balam a další kněží měli z Kukulkanovy návštěvy velikou radost. Dorozumívali se s ním v jazyce bohů.

Chilam-Balam předstoupil před lid, vedle něho stál ve své lesknoucí se zbroji bůh Kukulkan. Byl to úchvatný pohled. Chilam-Balam oznámil, že v té jámě je něco z oblohy, co náleží Kukulkanovi. Požádal, aby se přihlásili dva odvážní plavci, kteří by se do jámy potopili. Měli s sebou vzít každý jednu malou bedýnku a na dně jámy ji pěkně rovně postavit. Přihlásilo se mnoho chlapců, protože všichni se toužili stát Kukulkanovými služebníky. Ale Kukulkan si vybral jen dva z nich. Byli to svalnatí mladíci a dobří plavci. Chilam-Balam předal každému z

nich bedýnku, ve které přebývala <vnitřní síla>. Lid se pak shromáždil kolem jezera. Byl tam i Kukulkan s ostatními. Oba chlapci skočili do vody, ještě jednou pokynuli bedýnkami v ruce a potopili se. Když se po časové jednotce nevynořovali, Kukulkana a jeho druhů se zmocnil velký neklid. Kukulkan odběhl ke svému <ohňovému vozu> a vznesl se s ním přímo nad jezero. Na té šňůře, co se nedala přetrhnout, se ve své zbroji spustil přímo do jezírka. <Ohňový vůz> zůstal viset ve vzduchu nad hladinou. Najednou se Kukulkan opět vynořil, v každé ruce třímal bezvládné tělo jednoho mládence. Lidu se zmocnil smutek, protože si všichni mysleli, že se chlapci utopili.

Kukulkan postavil svůj <ohňový vůz> na mýtinu a jeden z Kukulkanových druhů začal s nehybnými těly něco dělat. Nevíme, jakou božskou mocí zapůsobil, ale hoši náhle zase otevřeli oči.

Rozlehl se obrovský jásot. Všichni chválili a velebili Kukulkana a jeho druhy. Lid samou radostí zpíval a hrál hry celé tři dny. Všichni viděli, že bůh Kukulkan a jeho druhové dokáží překonat i smrt."

Xixli se zamyšleně otázal: „To všechno ses dozvěděl v té vaší kněžské škole?"

„To a ještě spoustu dalších věcí. Za první dva roky jsme se toho v naší škole naučili opravdu hodně o starých příbězích, o hrdinských činech našich předků a o tajuplných činech bohů. Kněží říkají, že tyhle vědomosti nesmějí nikdy upadnout v zapomnění, že tak to přikázali bohové. Máme je předávat dál z generace na generaci. Proto ti, kdo umějí psát, zaznamenali tyto staré děje do knih, aby si lidé i v budoucnosti stále připomínali, kdo byl Kukulkan a jeho druhové a kolik dobrého a užitečného toho pro nás udělali."

„Když si to všechno, cos mi tady vyprávěl, poskládám dohromady, tak se mi zdá, že byli Kukulkan a jeho společníci dobří bohové a pomáhali lidem. Nikdo z našich předků kvůli nim nepřišel o život. Tak proč nás chtějí za dvaadvacet dnů utopit?"

Yumův obličej zvážněl: „To je právě to, co mi vrtá hlavou a mému otci taky!"

„Tvému otci?" vyhrkl Xixli poněkud prostořece. „Vždyť je to právě tvůj otec, kdo táhl ty losy a posílá nás na smrt! Tak ať jako mocný muž něco řekne a té oběti zabrání!"

„Ty tomu nerozumíš," chlácholil ho Yum. „Můj otec je sice nejstarší kněz, ale nemůže poroučet. Rada nejvyššího kněze se skládá ze třinácti mužů a na čem se shodne většina, to se musí vykonat."

Bystrý Xixli mu prudce skočil do řeči: „Že ale Kukulkan nikdy nezabil žádného člověka, to přece ví všech třináct! K čemu tedy má být dobrá naše smrt?"

Yum toho navzdory svým třinácti letům věděl hodně. Měl vynikající paměť a byl druhým nejlepším žákem kněžské školy. Tenkrát nebyl člověk ve třinácti letech žádné dítě. Již od desátého roku života byli považováni chlapci a děvčata za „mladé dospělé", kteří museli začít

přebírat na svá bedra vlastní úkoly i odpovědnost. Už ve čtyřiceti býval člověk dědečkem. Yum teď opsal klacíkem na zemi kruh a odpověděl: „Jen si poslechni, jak k té oběti došlo: Když Kukulkan ty dva potápěče vytáhl z jezírka a opět je přivedl k životu, lidé to tři dny oslavovali. Kukulkan a jeho společníci zatím neustále chodili k jezírku a vznášeli se tam na těch svých <ohňových vozech>, jako by něco hledali. Pak oba naše plavce požádali, aby se do jezírka potopili ještě jednou a na stěnu vodní nádrže připevnili malou krabičku. A aby se jim tentokrát nic nestalo, uvázali je na ty šňůry, které se nedaly přetrhnout a za které je mohli kdykoli vytáhnout nahoru. Kukulkan jim navíc dal malé žluté trubičky, které si měli vsunout do nosu. Těmihle trubičkami mohli pod vodou dýchat tak dlouho, dokud neotevřeli ústa. Oba plavci, pyšní na své poslání, se potopili před zraky svého lidu do jezírka. Když se po čtyřech časových jednotkách objevili zase na hladině, smáli se a byli úplně v pořádku. Krabičky uložili pod vodou do dvou výklenků ve stěně jezírka. Chilam-Balam pak lidem přikázal, aby se od jezírka vzdálili, protože se prý brzy začne otřásat země. A tak se také stalo. Náhle se ozvala ohlušující rána, voda vzkypěla a vystříkovala až nad vrcholky stromů. Kukulkan a jeho společníci vsedli na své <ohňové vozy> a na vzdálenost deseti délek stromu od jezírka se vznášeli nad korunami stromů. Pak spustili na zem šňůry, co se nedaly přetrhnout, a vytáhli nahoru jakýsi těžký, neforemný předmět, který nikdo předtím neviděl. Později zahrabali do země ještě jednu krabičku. Když uplynul další den, na zem se snesla <nebeská loď> a ten beztvářý předmět pozřela. Kukulkan a jeho druhové se rozloučili s Chilam-Balamem i všemi ostatními. Kukulkan slíbil, že se někdy později opět vrátí a nabádal kněze, aby bděli nad dodržováním všech přikázání a aby nikdy nezapomínali na ty staré příhody. Pak se <nebeská loď> s pronikavým řevem ztratila za kopcem.

Je to už 3923 let, co se tohle všechno přihodilo. Kněží ty roky přesně zaznamenávali. Každých padesát dva let očekávali Kukulkanův návrat, ale on od té doby už nikdy nepřiletěl. Kněží ve svém smutku měli za to, že se Kukulkan hněvá, protože lidé neustále porušují jeho přikázání. Tu si vzpomněli na ty dva mládence, co se v jezírku utopili a po Kukulkanově zásahu zase obživi. Aby ho usmířili, obětovali naši předkové zpočátku jen zlato, stříbro, perly a červenou kukuřici. Ale Kukulkan se pořád neukazoval. Tak se rada třinácti usnesla na tom, že každých padesát dva let hodí do jezírka dva hochy, aby tam hledali Kukulkana a přiměli ho k návratu. Kněží věří, že se chlapcům pod vodou nic zlého nestane, protože ty první dva potápěče Kukulkan také oživil. Chápeš teď, proč máme být obětováni?"

Oba chlapci měli bystrý úsudek. Aniž to vyslovili, jeden i druhý tušili, že se všichni obětovaní chlapci v kalné, smrduté vodní nádrži utopili. Něco takového ale Kukulkan nikdy nechtěl! Obětování lidských životů bylo hrozné nedorozumění. A vzniklo v oněch dávných, temných staletích, kdy se lidé prohřešovali proti Kukulkanovým přikázáním. Ale jak z toho

začarovaného kruhu ven?

Mezitím se setmělo. Xixli a jeho nový přítel Yum se loudali k chýši Xixliho rodičů. Když matka v záblesku světla z planoucího ohně zahlédla žáka kněžské školy, uctivě se uklonila. Nabídla mu pečené kukuřičné placky, sladké brambory, vařené králičí maso a med. Yum s díky odmítl a popřál jí dlouhý život. To ovšem nebylo příliš vhodné, protože Xixliho matka měla v hlavě jen nadcházející obětování svého syna. Začala plakat a vrhla se na zem. Yum se zachoval jako zkušený kněz. Přežehnal ženinu hlavu a pronesl uklidňující modlitbu. Pak se sklonil a s vážnou tváří prohlásil: „Xixli nezemře - a já také ne!”

Nic nechápající Xixliho matka si setřela slzy z očí. Střídavě se dívala z Xixliho na Yuma...
„Ty jsi novic. Ty znáš pravdivost svých slov!”

Yum přikývl: „Oba do toho rybníka skočíme a oba přežijeme. Ano, znám pravdivost svých slov!”

Tu si Xixli uvědomil, že Yum už určitě má nějaký plán, neboť adept kněžství nikdy nelže. Srdce se mu rozběhlo tak divoce jako při jejich míčové hře. Krev se mu nahrnula do spánků, jeho drsné dlaně zvlhly. Vystrčil Yuma z chaty, popadl hořící kus dřeva a společně odešli na pět délek stromu od chýše.

Na mýtince vládl klid, protože všichni muži byli pryč kvůli přepravě toho kamenného bloku. Yum si sedl na ležící kmen, Xixli přihodil na plápolající dřevo ještě pár suchých větví a posadil se vedle něho.

„jak přežijeme? Řekni mi to, prosím tě!”

Yum opět nakreslil na zemi kruh. „Tak tohle je jezírko,” řekl klidně. „Pod hladinou, asi na výšku stromu hluboko, vede ve směru ranních červánků šachta.” Připojil dvě paralelní linky vycházející z jezírka. „Šachta určitě vznikla už v době, kdy ti potápěči dostali za úkol umístit pod vodou ty dvě krabičky. V hloubení šachty později pokračovali naši kněží a dnes vede na šedesát délek stromu přímo pod velkou Kukulkanovu pyramidu. Tam je taková malá umělá jeskyňka, říkáme jí Jaguáři komora. Z ní vede celkem padesát dva schodů až do Kukulkanova chrámu nahoře na pyramidě.” 22

Xixli napřed úplně oněměl, až po chvíli se rozesmál. A pak se otázel tónem, jako kdyby nevěřil, že to má Yum v hlavě všechno dobře srovnané.

„Odkudpak tohle všechno víš? Copak to se taky učíte v kněžské škole?”

Yumovi však vůbec do smíchu nebylo: „Vím to samozřejmě od svého otce, a ten se o tom dočetl ve starých knihách po Chilam-Balamovi.”

Oba se odmlčeli. Malý ohýnek vrhal na jejich tváře neklidné stíny. Na obloze pableskovaly nespočetné světelné tečky, jako by jejich hovoru naslouchal sám bůh Kukulkan. Nakonec Xixli situaci reálně zhodnotil takto: „Já jsem dobrý plavec a umím se i potápět - ale co ty?”

„Budu potřebovat tvou pomoc," řekl Yum tiše. „Já plavat neumím vůbec. V kněžské škole se na tyhle druhy sportu příliš nedbá."

Xixli odpověděl velmi pomalu a uvážlivě, aby svým slovům propůjčil náležitý důraz:

„Jestliže ta šachta leží na výšku stromu pod hladinou, je samozřejmě taky pod vodou.

Utopíme se mnohem dříve, než se dostaneme do té Jaguáří jeskyně pod pyramidou. Ta cesta je moc dlouhá."

„Neutopíme!" odušil Yum měkce a kolem rtů se mu zavlnil vzdorný úsměv. „Velkodušný Kukulkan nám zanechal dárek: je to ta věc, se kterou se dá dýchat pod vodou. Vzpomínáš si, jak si ti dva potápěči měli zastrčit do nosních dírek jakési trubičky? V posvátné skříňce v Jatz-laanu leží ještě šest takových trubiček. Já odtamtud čtyři vezmu. Pro každého dvě!" Ted' začal Xixli Yumův plán chápat. Takhle by se to snad mohlo podařit! Jenže až se po obětním ceremoniálu živí a zdraví vynoří z vody, kněží je do jezera hodí znovu. Xixli se se svými pochybnostmi svěřil Yumovi.

„Právě to neudělají. Každých dvaapadesát let až dosud obětovali dva mladíky proto, že čekali na to, jak je Kukulkan vynese živé zase nahoru. My budeme první, kteří se důstojně a naplnění vděkem vrátí. Sestoupíme z vrcholu Kukulkanovy pyramidy a uvidí nás celý národ. Propukne velký jásot a to nesmyslné obětování konečně skončí. To je taky důvod, proč nám můj otec pomůže. Už chápeš? On chce tenhle obětní koloběh konečně přerušit!"

Xixli chápal. Oba kamarádi, kteří se vlastně znali teprve půl dne, položili jeden druhému ruku na ruku. Nemohli tušit, že všechno dopadne úplně jinak.

Cesta na obětiště

Den obětování byl pro oba hlavní aktéry, Xixliho a Yuma, mimořádně vysilující. Důkladně umytí se měli s prvním slunečním paprskem dostavit do chrámu Chilam-Balama. Oběma tam namalovali na čelo Kukulkanovo znamení, modrého opeřeného hada. Poté museli v doprovodu noviců navštívit všech padesát dva rodinných klanů a rozloučit se. U každého z nich se konal malý ceremoniál, který nesměl trvat déle než třináct časových jednotek. Při takovém počtu klanů se muselo vše odbývat velmi rychle, a všechno bylo také dobře připraveno. Vůdci klanů jim dávali dobré rady pro setkání s Kukulkanem. Každá z rodin oba obětované chlapce bohatě obdarovala. Jim samým to moc platné nebylo, protože mrtví si dárků příliš neužijí; pozornosti byly určeny spíše truchlícím rodinám pozůstalých, kterým bude po obětování chybět v domácím hospodářství pracovní síla. A tak novicové vláčeli za oběma chlapci čím dál těžší pytle s dárky všeho druhu. Xixli a Yum sami byli klan od klanu barevnější; je třeba si představit, že každý z nich nanášel na těla obětovaných mladíků čtyři barvy v jiném seskupení. A tak na sobě postupně měli obdélník kamenického klanu v pořadí červená-modrá-zelená-žlutá; rovněž hadovité linky klanu výrobců luků, zelenou- zelenoužlutou-

žlutou; trojúhelník rolnické velkorodiny, který tvořila žlutá, modrá a zelená linka uvnitř s červeným kruhem; či válec řezbářského klanu se třemi barevnými diagonálními pruhy... Když konečně měli oba chlapci celou tu dlouhou řadu krátkých obřadných úkonů za sebou, vypadali jako dva neuvěřitelně strakatí papoušci. Kromě obličejů a ohanbí byla celá jejich pokožka pokryta změtí symbolických značek a barev. Obličej směl pomalovávat pouze klan kněží. Zpočátku jim na čele svítil jen modrý opeřený had, ale během večerního obětního obřadu jim na tváře, uši, šíji a na krk nanesou znamení těch osmi mladíků, které před dávnými a dávnými časy zasvěcoval Kukulkan a jeho druhové: symbol Chilam-Balamův, Xupanův, Nautatův, Chimalpopocův, Chumayelův, Balamquitzův, Balamacabův a Mahucutahův.

Vlastní obětování se konalo večer; znamení ke skoku do obětního jezírka vydávali kněží, kteří konali službu na Kukulkanově velké pyramidě. O tom je třeba znát následující fakta: Když kněží-astronomové před dávnými časy plánovali stavbu velké Kukulkanovy pyramidy, vodítkem jim přitom byla velmi exaktní astronomická hlediska. Pyramida byla totiž do krajiny zasazena tak rafinovaně, že si na tom každoročně mohl lid připomenout Kukulkanovo sestoupení z nebes. Fungovalo to takhle:

Právě v den, kdy začínalo jaro, vytvořilo vycházející slunce na boku pyramidálního schodiště zřetelně konturovaný světelný pás ohraničený stejně zřetelným stínem. Tento pilovitý pás světla vytvořily osvětlené hrany devíti platforem, z nichž byla pyramida vystavěna. Čím slunce vystupovalo výš, tím víc se kompozice světla a stínu skláněla směrem dolů. Přesně tak jako u houpačky, u níž se jeden konec zvedá vzhůru a druhý klesá k zemi: to k lidem sestupoval bůh Kukulkan. První podzimní den bylo možno výjev pozorovat v opačném sledu. Při západu slunce se objevil na protilehlých schodech týž obrazec světla a stínu. Čím slunce klesalo níž, tím výš stoupal pruh světla a stínu po kraji schodiště vzhůru, až se nahoře na nejvyšších stupních prolнул s Kukulkanovou hlavou.

Yum si vzpomněl na slova svého ctihodného otce, který mu nejednou kladl na srdce, že tato astronomická orientace pyramidy je neustále se opakujícím poselstvím pro budoucnost. I kdyby příští generace snad všechno zapomněly, i kdyby války nebo přírodní katastrofy zničily všechny posvátné knihy, výjev na pyramidě nepomine. První jarní ráno sestupuje Kukulkan po schodech pyramidy na zem - a s počínajícím podzimem se navrácí na nebeskou báň.

Obě tato data - počátek jara a počátek podzimu - od sebe odděluje sto osmdesát dva dnů, a to zase odpovídá čtrnácti periodám po třinácti dnech. Vše tak mělo svůj význam v matematice i pro kalendář.

Kolem posvátného jezírka se už brzy odpoledne shromažďovalo čím dál více mužů. Mladší

dokonce šplhali na okolostojící stromy, nikdo nechtěl o výjev obětování přijít. Ženy a dívky naopak lemovaly <silnici obětování>, cestu vedoucí od Chilam-Balamova chrámu kolem Kukulkanovy pyramidy přímo k posvátnému jezírku. Dřevorubci a tesaři u jezírka zhotovili lešení, nahoře s lávkou vyčnívající nad hladinu.

Třicet devět časových jednotek před západem slunce prvního podzimního dne bylo vše připraveno k oběti. Xixli a Yum už obdrželi na obličej, na tvář a na krk poslední pomalování. Oba si kolem boků utáhli světle modrou zástěrku se zlatými hvězdami. Novicové vykročili jako první, za nimi následovali kněží a uprostřed nich, obklopeni tímto dvaapade-sátihlavým útvarem, pak šli oba obětovaní mládenci, Xixli a Yum. Procesí se pohybovalo po <silnici obětování>, procházelo kolem plačících a vzlykajících žen. Když Xixli míjel svou matku, pohlédl jí zpřímá do očí a usmál se na ni. Před Kukulkanovou pyramidou pronesli kněží modlitbu, pak průvod pokračoval směrem k lešení u posvátného jezírka.

Tam už byli rozestaveni novicové. Kněží vystoupili na první plošinu, Xixli a Yum s hlavami vysoko zdviženými pokračovali výš, na druhou plošinu, z níž nad hladinu vystupovala lávka. Tam je důstojnými kroky následoval už jen nejstarší kněz Xan Pox, Yumův otec. Když teď všichni zaujali svá místa, lidský dav zcela ztichl. Muži napjatě sledovali dřevěné lešení, někteří se tu a tam kradmo ohlédli k vrcholu pyramidy, odkud mělo přijít znamení k vykonání oběti.

Xan Pox byl oblečen v červeno-žluté roucho zdobené pery, s vetkaným vzorem hvězdného nebe. Na jeho čele rovněž zářil modrý opeřený had, Kukulkanovo znamení. Xan Pox popošel nyní několik kroků ke Xixlimu a vztáhl k němu paže. Nikdo z přihlížejících nepostřehl, že do Xixliho rukou vklouzly dvě malé žluté trubičky. Pak se obrátil ke svému synovi a i jemu nenápadně vsunul do dlaní dvě trubičky. Byly to válečky silné asi jako malíček ruky a dlouhé jako nejmenší prst u nohy. Na omak byly měkké, ne nepodobné směsi gumy a houby.

Xan Pox na chlapce zasykl, ale tak, aby to kněží o poschodí níž neslyšeli: „Pusu pevně zavřenou! Dýchat jen nosem! A teď si tam vpředu klekněte. Nechť vás ochraňuje Kukulkan a všichni jeho druhové!"

Oba chlapci učinili podle jeho příkazu a na kraji „skokanského můstku" poklekli; zanořili hlavy do dlaní a nepozorovaně si zastrčili žluté trubičky do nosních dírek. Xan Pox, stojící za nimi, pozvedl dlaně k nebi a silným hlasem zvolal: „Nebeský Kukulkane! Velebný učitelé našich předků! Záhy navštívíš své kmeny, tak jako jsi to učinil za dávných časů. Přijmi tyto nevinné jinochy jako své žáky dychtící po poznání. Poskytni jim poučení, tak jako jsi je před dávnými časy poskytl Chilam-Balamovi, Xupanovi, Nautatovi, Chimalpopocovi, Chumayelovi, Balamquitzovi, Balamacabovi a Mahucutahovi!"

Novicové rozestavení kolem lešení zabubnovali na své vydlané kusy kmenů. O něco dál,

na schodišti pyramidy, směřoval ve světle a stínu k zemi opeřený had. Pak se vrcholek pyramidy rozzářil v ostrém večerním světle. Kněz stojící nahoře přidržel pochodeň u hromádky vlhké slámy. Vyrazily z ní kotouče hustého dýmu, který zastínil rudý sluneční svit a vystupoval k obloze, tak jako kdysi Kukulkanův <ohňový vůz>. Bubeníci nasadili k poslednímu a nejhlasitějšímu zavření. Do všeho toho lomozu, neslyšně pro všechny ostatní, křikl Xan Pox: „Ted!“ A jeho paže poklesly. Xixli a Yum se prudce vztyčili a z mnoha hrdel kolem celého jezírka vyrazil mocný výkřik. Oba chlapci se s pevně sevřenými ústy vrhli do jezera. Přihlížející si s údivem všimli, že se i během skoku spolu drží za ruce. A pak už se za nimi s hlasitým šplouchnutím zavřela špinavá vlašná břevna.

Xixli, chlapec se zřetelně silnější tělesnou stavbou, svému příteli už napřed objasnil, že k plavání potřebuje mít volné ruce a nohy. Yum se má jen zezadu pevně chytit za šňůry jeho bederní roušky. Voda v jezírku byla tak kalná, že v ní oba mládenci neviděli zhora nic. Xixli se nějak zmocnil Yumovy paže a snažil se ho zatlačit za svá záda. Yum okamžitě pochopil. Přestal kolem sebe divoce máchat rukama, jako by chtěl veslovat, a oběma rukama pevně sevřel konce šňůrek od Xixliho zástěrky. „Hlavně neotevřít pusou,“ blesklo Xixlimu hlavou a opatrně se pokusil dostat do plic trochu vzduchu. Trubičky v jeho nosních dírkách se ve vodě nafoukly. Zvětšily se jako vysušená houba, která ve vodě také nabude na objemu. Do nosu mu kupodivu nevnikla žádná voda. Ty rourky utěsnily nosní dírky jako sušený med. Xixli dychtivě nasál první doušek vzduchu a pokusil se spotřebovaný vzduch pak nosem také vytlačit. Podařilo se to lépe, než čekal. Trubičky mu poskytovaly kyslík, vydýchaný vzduch odváděly zase pryč a vodě přitom nedovolily proniknout dovnitř. Zázrak, Kukulkanův zázrak!

Xixli se uklidnil. Nyní, když viděl, že dýchání funguje, zamířil mocnými tempy k okraji jezírka, ale dbal na to, aby stále zůstal pod hladinou a ani se k ní nepřiblížil. S každým tempem za sebou cítil zátěž: věděl, že Yum je za ním a křečovitě svírá konce jeho zástěrky. I Yum pochopil, jak bezvadně se dá trubičkami dýchat. Xixli konečně nahmátl stěnu vodní nádrže. Teď hlavně najít ten průlez. Zdálo se mu, že už obkroužil celou tůň kolem dokola, ale otvor nikde. Jak dlouho vydrží trubičky se vzduchem? Xixli se snažil ručkovat podél porézní stěny ještě níž. Stálo ho to hodně úsilí, protože kvůli vzduchu v plicích měla obě těla tendenci stoupat vzhůru. Kukulkanovi díky, že byl z jejich míčových her tak dobře vytrénován. Měl výdrž a nevzdával se. Obeplul stěnu vodní nádrže ještě jednou. Kde jen může ta boční šachta být? Xixli už dávno ztratil orientaci a neměl zdání, kterým směrem leží <ranní červánky>. Yum ho náhle kolenem šťouchl do zadku. Xixli se otočil. Z těsné blízkosti viděl, jak Yum ukazuje bradou směrem dolů. S velkým vypětím sil se Xixli ponořil níž a nohou se zachytil v jakési skulině. Další kousek, a už visí v otvoru oběma koleny. Ještě půl

výšky dospělého muže, a Xixli do chodbičky strčil hlavu a hrud'. Chytil Yuma za ruce a naznačil mu, aby se pustil jeho zad. Xixli se pomalu soukal chodbou a Yuma táhl za sebou. Zpočátku mohli oba stát v chodbičce vedle sebe, voda tam nebyla tak kalná jako v jezírku. Šmátrali podél stěn chodby stále dál, ta se však pořád zužovala a zdi byly čím dál hladší. Nakonec už se sunuli jen po čtyřech, ale chodba se zúžila ještě víc, až nebyla širší než vydlabaný kmen. Jak se tak jeden za druhým posouvali šachtou a odstrkávali se od stěn, voda začala být náhle průzračná jako sklo a Xixli si všiml modravého světýlka vzdáleného na dvě délky stromu, které světlalo a tmavlo, světlalo a tmavlo - bez ustání: cosi před nimi pulsovalo v rytmu srdečního tepu. Téměř současně Xixli zaregistroval, že proud vzduchu z nosních trubiček začíná slábnout. Otočit se nepřipadalo v úvahu, protože za ním se plazil Yum, a ta roura, v níž vězeli, znemožňovala jakýkoli pohyb stranou. Vzduch pravděpodobně dochází i jeho kamarádovi, pomyslel si. Ještě těsněji sevřel rty a vší silou se odrazil kupředu, směrem ke světlu. Teď už přisun vzduchu ustal docela, krev mu bušila ve spáncích, hlava jen jen se rozskočit. Postřehl ještě, jak ho uchvátilo jakési proudění a několikrát jej otočilo kolem vlastní osy. Pak vyklouzl nad hladinu jako kus vysušené kůry.

Xixli otevřel ústa dokořán a začal rychle a zhluboka dýchat. Než se stačil rozhlédnout kolem, vyjel z vody i Yum. Ztratil však vědomí, a tak Xixli svého přítele okamžitě popadl a vlekl ho k okraji vodní nádrže. Tam nahmátl jakýsi stupínek, na který Yuma s námahou a sotva popadaje dech převalil. Prostor byl temný jako černočerná noc, po tom modrém světle, co ho Xixli zahlédl před chvílí, nebylo ani památky. No co, hlavně že je tu vzduch, navíc docela svěží, a dokonce je cítit jakousi kořeněnou vůní. Xixli obrátil Yuma na břicho, nahmatal mu tvář a vydlobl mu trubičky z nosu. Tu začal Yum kašlat a ztěžka oddychovat. Xixli vyfoukl své vlastní trubičky z nosu a dával pozor, aby se Yum neskutálel zpátky do vody.

Ten konečně začal dýchat normálně. Xixli se dotkl jeho těla a zeptal se: „Jsi to ty?“

„Ano...!“ ozvalo se z temnoty. „Kde to jsme?“

„Někde pod zemí, kde je vzduch. Musí sem být nějaký jiný přístup než jen vodou. Viděls taky to modré pulzující světlo? Co to bylo?“

Yumova slova stále přerušoval kašel. Vypadalo to, že vyplivuje vodu: „Všiml jsem si toho, ale než jsem se dostal ven, ztratil jsem vědomí.“ Po chvíli přemýšlení ještě dodal: „Otec o tom pulzujícím světle nevěděl, jinak by mi o něm řekl.“

Chlapci se pak odmlčeli; oba stále ještě dýchali dost zhluboka. Konečně řekl Xixli: „Musíme se odsud dostat ven, půjdeme pořád ve směru průvanu. Ten nás dovede nahoru.“

„Máš pravdu,“ odpověděl Yum. „Měj hlavu skloněnou, protože v té tmě není nic vidět a můžou tu být všelijaké výčnělky. A ještě něco: nikdy se nesmíme přestat vzájemně dotýkat!“

Jsou tu třeba i nějaké vedlejší chodby nebo dokonce skalní průrvy, a v nich by mohl jeden z nás zničehonic někam zmizet!"

Xixli byl praktik, Yum byl zaměřen spíš intelektuálně. Xixli tedy tápal podél stěn jako první, Yum se, takjako předtím ve vodě, pevně držel za šňůrky Xixliho zástěrky. Netrvalo dlouho a postřehli, že celý ten prostor s hladkými a kluzkými stěnami je určitě pravouhlý. Dole pod nimi byla nádrž s vodou, ze které se před chvílí vynořili, pak následovaly tři schody a kolem dokola se do výše tyčila hradba z kamenů do hladka vyleštěných.

„Hromy, blesky!" zaklel Xixli, „tady není žádný východ! Jsme tu jako ve vězení, protože vodou se vrátit nemůžeme!"

Yum přemýšlel. Pak navrhl, ať si mu Xixli stoupne na ramena. „Třeba bude východ někde trochu výš..."

Není snadné vyšplhat někomu na ramena v absolutně temném prostoru, jehož stěny jsou navíc mokré a kluzké. Hlavně také proto, že Yum neměl žádné zkušenosti ze sportu. Xixli několikrát sklouzl, ale nakonec se mu to podařilo: byl nahoře.

„Teď jdi pomaličku dál, jen co noha nohu mine, a pořád s obličejem ke zdi," zavelel Xixli.

„Já nesmím spadnout, to bych si mohl v té tmě rozmlátit hlavu a všechny kosti!"

Opatrně, velmi pomaloučku se Yum sunul podél zdi. Ztěžka dýchal, protože Xixli mu stál na ramenou bos, jeho váha mu zatěžovala kyčle a kolena. Teď teprve bylo jasně vidět, že Yum nemá ve svalech žádnou sílu. Oba přátelé se předtím domluvili, že bude lepší, když nahoře bude stát Xixli a Yum dole. Pokud totiž najdou v horní partii zdi nějaký otvor, musí se do něho silnější z nich vyšplhat a slabšího pak vytáhnout nahoru. Yum hlasitě supěl, tu a tam mu uklouzlo zasténání. Ale kolem hladké zdi postupoval krok za krokem vytrvale a srdnatě dál.

„Tady něco je! Jakýsi výklenek nebo výstupek! Můžu tam strčit ruku!" vykřikl Xixli vzrušeně. „Zůstaň stát přesně pode mnou, abych se ti v té tmě zase strefil na ramena!"

Svému tréninku při hře s míčem vděčil Xixli za to, že měl skvěle vypracované svaly.

Povytláhl se vzhůru, nachýlil tělo, jednou rukou se pustil a konečky prstů hloub ve výklenku rychle nahmatl nějakou nerovnost. Pevně se za ni prsty zachytil, uvolnil druhou ruku a tápal jí kupředu. Ucítil nějaký vrub, zahákl se za něj, a tak ručkoval jako had pořád výš. Teprve mnohem později si všiml, že se přitom na levé paži pořádně poškrábal. Konečně ležel celým tělem ve výklenku. Pomalu vstal, aby zjistil, jak je otvor vysoký. Velmi se zaradoval, když zjistil, že se v něm může postavit. Opatrně učinil několik kroků kupředu a vzápětí narazil na schod. Vede to odsud vzhůru!

Obrátil se, zase velmi opatrně, tak, aby se nikde neudeřil, lehl si na břicho a plazil se k výchozímu bodu: „Jsi tady, Yume?" „No jistě! Stojím pořád na tom samém místě, ani jsem se nehnul. Našel jsi něco?"

Xixli mu krátce popsal svůj objev. Pak Yuma požádal, aby zvedl ruce do výšky. Jenomže ať se shora natahoval jak chtěl, Yumovy ruce dole pod sebou se mu nahmátnout nedařilo.

Nakonec si Xixli sundal zástěrku. Roztaženýma nohama se zapřel o boční stěny svého výklenku a šňůrkami své roušky kýval dole tak dlouho, dokud je Yum nezachytil.

„Teď pomalu, hlavně pomalu! Abys mě z toho výklenku nevytáhl a já se nezřítím dolů!“

S vypětím všech sil a s obličejem zkřiveným nesmírným úsilím táhl Xixli šňůry vzhůru tak dlouho, až se mu podařilo chytit Yuma za ruku. Ten dvakrát vykřikl a zasténal, protože i on se hluboce škrábl o nějakou ostrou hranu. Konečně však ležel i on horní polovinou těla ve

výklenku. Oba kamarádi zalití potem odpočívali, zpola ležíce na sobě, a odfukovali jako po těžkém zápase. Pak se pomalu zvedli. Tu ze sebe začal Yum přerývaně vyrážet: „Velectěný

Kukulkane... Veliký Kukulkane... Ať jsme, kde jsme, pomoz nám, prosím tě, na světlo!“

Oba cítili slaboučký van vzduchu protahující tam při zemi. Šmátrali kolem sebe s rukama nataženýma jako slepci a pomalu postupovali kupředu. Strmé schodiště je vedlo vzhůru, a čím výš vystupovali, tím byl vzduch vlhčí a stále více zapáchal. Někde tu musí být nějaký vzduchový kanál, který tudy prochází nezávisle na chodbě i na schodech. Náhle Xixli klopýtl o cosi kamenného. „Co je?“

„Tady ze země čouhá něco podlouhlého!“

Yum poklekl a šoural se po kolenou o kousek dál, až ten předmět ucítil pod rukama:

„To je kamenný jaguár. Musíme být v Jaguáří komoře pod pyramidou!“

„Jsi si jist?“

„Myslím, že ano. Jen nechápu, proč tu nehoří medové světlo. Kněží, co mají službu na pyramidě, ho přece musejí opatrovat, aby nevyhaslo.“

„Třeba se světlo nějak překotilo a leží tu někde na podlaze,“ navrhl Xixli nejistě.

„To bych neřekl, a navíc se tady vzduch ani nehne. Ale můžeme zkusit hledat. Stejně musíme najít schodiště, které vede odsud na nejvyšší plošinu pyramidy.“

Oba chlapci lezli po čtyřech po zemi, vše kolem sebe rukama ohmatávali jednu délku kukuřičného klasu po druhé. Yum se náhle zarazil. Dotkl se čehosi podivného, podlouhlého, co neleželo na zemi, ale čnělo kolmo vzhůru. Xixli přilezl blíž. Vedle prvního protáhlého předmětu strměly do výše další. Zdálo se, že všechny jsou pevně zakotveny v podlaze i ve stropě, na omak studené, tvrdé, nepoddajné. Jaký to jen může být materiál? Chlapci se ničeho podobného nikdy v životě nedotýkali. Znali zvířecí klece z bambusových prutů. Zdálo se, že tohle jsou tyče z nějakého neznámého materiálu. A jsou venku, anebo uvnitř?

„Přišli jsme zdola a jsme pravděpodobně uvnitř v kleci. Něco nás tu drží v zajetí,“

konstatoval Xixli odborně. Yum nesouhlasil: „Třeba je tu ale naopak ta mříž jen proto, aby se nikdo nedostal tam dolů...“

„To nedává moc velký smysl," namítl Xixli. „Ty sám jsi přece říkal, že kněží se ustavičně starají o to, aby tady hořelo medové světlo. Takže se musejí do Jaguáři komory bez potíží dostat."

Chlapci se ponořili každý do vlastních myšlenek. Nesrovnalosti tu byly nabíledni. Oba přátelé hlavně nechápali, z jakého materiálu je ta mříž zhotovena. Kdyby to aspoň bylo něco známého, jako dřevo nebo kámen. Ale tohle tady? Bylo to na dotek studené a tak tvrdé jako kameny, které Xixli znal ze své každodenní práce. Ohmatával zem kolem tyčí a nehty oškrabával místo, do něhož byly tyče zasazeny.

„Je to vápenec," zamumlal si spíš pro sebe. „Kdybychom tak měli rostlinnou kyselinu - mohli bychom se pokusit kámen kolem tyčí trochu změkčit, třeba jsou zasazeny jen mělce."

„A jiná kyselina by nešla?" opáčil Yum se sotva znatelným oživením v hlase.

„To nevím," zabručel Xixli. „Stejně žádnou nemáme."

„Omyl, kamaráde. Máme!" Xixli si zřetelně odfrkl. Nataženými prsty pak změřil rozestupy od tyče k tyči.

„Kdyby se nám podařilo vytrhnout jednu jedinou tyč, jsme venku. Pojď, zkusíme to!"

Jelikož byla vůkol tma jako v pytli, nemohli při čůrání dobře mířit. A tak každý vyprázdnil svůj měchýř přímo dolů těsně ke třetí tyči ode zdi. To byla ta, kterou chtěli vytrhnout.

Nakonec se Xixli vši silou do tyče opřel ramenem. Zabral a zdálo se mu, že se mírně pohnula.

„Musím se o něco pořádně zapřít nohama, abych mohl zatlačit větší silou!"

Yum došmátral ke kamennému jaguárovi, položil se vedle něho na zem a nahrbil záda, tak jako želva klene svůj krunýř. I když Xixli ucítil pod nohama oporu Yumových zad, ani tato síla ještě nestačila. Tak si tedy Yum lehl na záda, nohy zapřel o jaguára. Xixli si také lehl na zem a chodidly se opřel Yumovi o ramena. Vlastním ramenem zatlačil ze všech sil do tyče. Ozvalo se bolestné zasténání, pak rána, a kamenná obruba se roztříštila. Xixli tyč hrubou silou ještě více ohnul a chlapci se protáhli ven.

„Odsud je to na nejvyšší plošinu už jen dvaapadesát schodů," zašeptal Yum. „Nahore jsou ve dne v noci dva kněží. Musíme vystoupit nahoru důstojně a zpívat Píseň proměny. Znáš všechny kněze jménem a kdyby se třeba začali děsit, hned bych na ně začal mluvit."

„Píseň proměny jsem se nikdy neučil," houkl Xixli. „Půjdeme!" S tlukoucím srdcem zdolávali schod po schodu. Schodiště bylo úzké a strmé. Yum, který se prošmátrával jako první, se musel několikrát zastavit a oddechnout si. Přesto počítal stupně nahlas. Když se dostali na čtyřicátý schod, zahlédli nad sebou první slabounký přísvit. Po chvíli si Yum musel zase chvíli vydechnout; pak začal zpívat Píseň proměny a zmužile stoupal po posledních dvanácti schodech světlu vstříc. Na nejvyšší plošině se oba chlapci vypořádali rovnou do

náruče jakési osobě vyhlížející jako z nějakého jiného světa. Cizinec na sobě měl matně se lesknoucí světle modrý šat; jakýsi modrý kus oděvu mu obepínal každou nohu zvlášť, nic takového Xixli a Yum ještě nikdy neviděli. Na hrudi mu visely dvě malé tmavé bedýnky s velkým lesknoucím se okem uprostřed.

„Kukulkan!“ vyhrkl Yum a jak široký tak dlouhý se vrhl cizinci k nohám. Xixli zaregistroval ještě sinavé světlo, jaké zavládne vždy několik časových jednotek po západu slunce, a pak se rovněž vrhl k zemi.

Setkání dvou světů

Místo děje: zbytky mayského města Chichén Itzá na Yucatánu, Mexiko

Čas děje: rok 1992 v naší době

Právě před třemi týdny složil Peter Lange na curyšské univerzitě státní zkoušku, a tím ukončil studium medicíny. Praktických lékařských zkušeností zatím příliš mnoho neměl, protože teprve rok pracoval jako asistent v jedné švýcarské nemocnici. To patřilo k výuce, neboť bez roku praxe nesměl žádný student ke státní zkoušce. Všechno ale úspěšně přestál a teď mohl konečně nastoupit cestu po Střední Americe, na kterou se už dlouho těšil. Peter měl dva koníčky: fotografování a bádání o starověkých kulturách. Fascinovaly ho rozvaliny a chrámy, sloupy a pyramidy starých národů. Žasl nad jemně vypracovanými reliéfy na chrámových stěnách a stélách, obdivoval namáhavou práci dávno zemřelých kameníků. Jak uboze proti tomu vypadají naše moderní umělecká díla! Jen málokterý umělec současnosti věnuje čas tomu, aby své dílo dlouhé měsíce vypilovával. Doba je příliš hektická, všemu vládnou peníze.

Dvacátého září 1992 pozdě odpoledne dorazil Peter se svou německou přítelkyní Helgou do Cancúnu. Cancún je mexické město u Karibského moře, plné luxusních hotelů. Strávili noc v jednom z nich a další den si Peter pronajal auto. Chtěl si mayské zříceniny prohlédnout na vlastní pěst, nezávisle na nějakém programu. Jízda z Cancúnu, města hotelů, do Chichén Itzá, města rozvalin, trvala pět hodin. Pořád po asfaltkách vedoucích vlhkým pralesem. Peter myslel na velkolepou kulturu, která v tomto pralesi před pár stoletími všude vzkvétala. Za dlouhá tisíciletí vystavěl mayský národ nekonečně krásná architektonická díla. Mohutné pyramidy s bohatě dekorovanými, skvostně zdobenými uměleckými díly. Chrámové paláce a rezidence, jaké svět už nikdy potom nespatriil. Peter byl do tohoto světa archeologie a bádání o starověku celý blázen. A protože měl zálibu i ve fotografování, pořizoval moc hezké snímky; rodiče a mladší sourozenci jeho barevné diapozitivy doma vždycky náležitě ocenili. Když Peter s Helgou dorazili do Chichén Itzá, na krajinu se už snesl šedivý večer. Nikdy se nedalo přesně odhadnout, jestli vzápětí nezačne pršet, anebo zda těžké mraky rozežene vítr. Pár se nastěhoval do pokoje v hotelu Villa Arqueológica; trochu pojedli a něco vypili, ale

Petera to táhlo ven ke zříceninám. Helga byla dost unavená: chtěla vybalit kufry a možná by si šla zaplavat do bazénu a pak trochu schrupnout. Peter si na sebe vzal lehkou světle modrou bundu. Kolem krku si zavěsil dva fotoaparáty a do kabely přes rameno přidal polaroid k věcem, které v ní už byly: čokoláda, trocha peněz, pár filmů, kapesní nůž, pytlík větrových bonbonů a pro mladého lékaře nezbytnost - příruční lékárnička. Už mockrát se při všelijakých nešťastných pádech osvědčila.

Když Peter mířil volným krokem ke Kukulkanově pyramidě, netušil, že archeologický areál se každý den v 17 hodin zavírá. Na jednom místě přešel plot a pokračoval po rozlehlé zatravněné ploše, v jejímž středu se tyčila pyramida. Když uslyšel ostrý hvizd píšťalky, zaraženě se otočil. Mával na něho jakýsi mužiček s obličejem spáleným od slunce a chtěl ho vykázat ven. Peter by dokázal něco říct i lámanou španělštinou, ale ten muž velmi obstojně hovořil anglicky. Slušným spropitným se Peterovi podařilo hlídače přesvědčit, že je archeolog - „ze záliby“ už dodat opomněl a že by si chtěl udělat pár snímků ve večerním osvětlení, když se tam nepletou spousty turistů.

Pak stanul sám před pyramidou. Vítr největší mraky skutečně rozfoukal. Slunce zmizelo za obzorem a podle toho, jak se měnilo seskupení mraků, se po bocích pyramidy proháněly cary světla. Peter si vzpomněl, jak kdysi četl, že čtyři strany pyramidy byly původně pomalovány čtyřmi barvami. Teď bylo všechno šedivé, jen po bocích schodišť se shora dolů vinul opeřený had. Byl z kamene a stejně jako mnoho dalších částí pyramidy ho v posledních letech důkladně renovovali. Peter si udělal v měkkém, rozptýleném světle několik snímků. Pak se mu zachtělo pustit se vzhůru po schodech třicet metrů vysoké pyramidy. Panebože, ty jsou ale příkré! Krátkou chvíli uvažoval o tom, že svou kabelu, která mu visela přes rameno, nechá ležet dole na schodech, ale pak tu myšlenky zavrhl. Člověk nikdy neví, kolik filmů tam nahoře bude potřebovat. Při šplhání do schodů mu překážely hlavně těsné dříny.

Neumožňovaly totiž udělat pořádný krok.

Než se dostal na nejvyšší plošinu, pořádně ho to vyčerpalo. Byl odtamtud překrásný pohled na observatoř starých Mayů, také na malé komolé pyramidy dole kolem, bylo odtud vidět až k „chrámu tisíce sloupů“ a na protější straně bylo v dohledu hřiště na míčové hry. Peter pečlivě zaznamenával světelné podmínky, které se měnily s každým tmavým mrakem, který proplul po obloze. Jinak ale bylo jasno a snímky byly dostatečně kontrastní.

Když zaměřil teleobjektiv na okrouhlou stavbu observatoře, najednou se mu zdálo, že zaslechl zpěv. Udiveně se rozhlédl kolem sebe. Stál na nejvyšší plošině úplně sám. Ale někdo tady určitě zpívá, protože ty podivně tragické tóny se přibližovaly. Peter záhy postřehl, že ten zvláštní zpěv se ozývá odkudsi z nitra pyramidy. Peter zvědavě popošel o několik kroků ke sloupům malého chrámu, který korunoval vrchol pyramidy. Tu odtamtud proti němu

vyklopýtal nějaký hoch, zdálo se, že ho večerní světlo úplně oslnilo, a hned za ním se objevila druhá postava. Než stačil Peter zareagovat, vyrazil ze sebe první z chlapců jakési nesrozumitelné slovo a vrhl se mu jak široký tak dlouhý rovnou k nohám. Za pár vteřin se jako podřatý strom skácel na zem i ten druhý.

Ze studentských časů byl Peter zvyklý na lečjakou taškařici, ale tohle tady překonávalo všechno. Zděšeně ustoupil pár kroků a hleděl na těla ležící před ním. Na krku, na zádech i na nohou byla pomazána změtí barev, tu a tam zahlédl Peter podivné čtyřbarevné znaky. Hýždě měli oba chlapci holé, jen záda jim obepínaly tmavohnědé ručně pletené šňůrky. Co má znamenat tohle divadýlko? Peter se trochu uklidnil, zřejmě jde o indiánské chlapce, kteří se vracejí z nějakého karnevalu a ve skrytu pyramidy si něčeho pořádně přihnuli. Ale kdepak, to je nesmysl, vždyť dnes máme jednadvacátého září a karneval se slaví na jaře. Peter duchapřítomně vytáhl svůj polaroid a ty dva kluky ležící na zemi cvakl. Když vyšel z aparátu blesk, oba sebou trhli a začali tiše kvílet.

„Si, si, es bueuo,“ konejšil je Peter svou chabou španělštinou. Chlapci přestali úpět, ale zůstávali nehybně ležet. Teď teprve si Peter všiml pramínek krve, která jim oběma stékala po předloktí. Nebesa, o co tu jen může jít? Že by to byly oběti nějakého zločinu? O Petera se pokoušela nevolnost. Sklonil se nad chlapci, pak si klekl, opatrně pozvedl hlavu jednoho z nich a otočil ji. Upřely se na něho doširoka rozevřené tmavé oči naplněné úctou a bází. Peter obrátil i hlavu druhého mladíka a nakonec do obou kluků přátelsky šťouchl.

Porozuměli a převrátili se na záda. Také hrud', břicho i stehna měli celá pomazaná barevnými symboly. Na čelo jim někdo namaloval asi čtyři centimetry dlouhého hada světle modré barvy. Jeden z nich měl téhož hada vytetovaného dokonce nad levou prsní bradavkou. Oba byli oblečeni do modrých zástěrek, které jim tak tak zakrývaly přirození. Na zástěrkách rozeznal Peter žlutozlaté hvězdy. Poranění na předloktí nevypadala dobře. I beze slov se Peterovi podařilo obě ty postavičky přimět k tomu, aby se posadily. Všem se bez odporu podřídili. Že by byli nadrogovaní? Třeba pozřeli nějaké jedovaté houby!

Peter jednomu i druhému nadzvedl oční víčka a z co největší blízkosti se jim podíval na panenky. Tak to ne, tihle chlapci žádné drogy nebrali a ani alkohol z nich není cítit. Tady něco nehraje. Peter vytáhl ze své příruční lékárničky desinfekční roztok a rány jim ošetřil. Ti dva sledovali jeho pohyby s údivem v očích. Když je desinfekce začala pálit, neucukli a bez mrknutí statečně drželi. Na nejhorší místa natržené kůže pak Peter vypotřeboval veškerou zásobu rychloobvazů, co jich jen v tašce bylo. Peter si samozřejmě uvědomoval, že rány se musí lépe zbavit nečistoty a čistě převázat. Kdyby se s nimi aspoň dalo nějak domluvit! Oni ale mlčeli jako zařezaní, ne nepodobní pohyblivým sochám.

Během studia medicíny se Peter leččemu přiučil i z psychologie. Připadalo mu, že ti dva

jsou v šoku. Posadil se přímo proti nim na zem a usmíval se tak přívětivě, jak jen v téhle absurdní situaci dokázal. Pak vyndal z kapsy bonbon a pomalými pohyby ho rozbalil. Vsunul si bonbon do úst a opět roztáhl tvář k úsměvu. Nato vložil každému z chlapců bonbon do ruky. Váhavě a jako by v životě nedrželi v ruce sladkost zabalenou v papírku, pohyb opakovali. Pomalu si vložili mentolku mezi rty. Na tvářích se jim objevil ohromený výraz. Peter se na ně opět usmál - a jejich dětské tváře se konečně uvolnily: chlapci úsměv opětovali. Byl to věru kuriózní párek, co tam seděl před Peterem na zemi. Jednoznačně to jsou Indiáni, potomci starých Mayů, kteří dodnes žijí v mexické nížině a v Guatemale. Chlapci měli havraní vlasy ostříhané nakrátko, oba mělo totéž hnědé zbarvení pokožky a tytéž tmavé oči. Peter odhadoval jejich věk na šestnáct až sedmnáct let. Měli silné, bílé zuby a nozdry maličko silnější, než jaké má průměrný Evropan. Peter se neubráníl, aby neustále nestácel pohled na jejich těla. Oba měli pokožku úplně celou pomazanou barvami a prapodivnými znameními. Jeden z chlapců měl vypracované tělo s dobře vyvinutými svaly. Nejspíš to je nějaký řemeslník nebo sportovec. Nehty na rukou měl černé, jako by se někde hrabal v písku a štěrku. Druhý mladík byl zřetelně slabšího vzrůstu. Měl křehčí ruce a nohy, zdálo se, že je to spíše umělecký typ. Peter si chtěl udělat ještě několik snímků těch neobvyklých postav, ale ještě předtím si ukázal prstem na hrud a řekl: „Peter!”

To opakoval víckrát, pak ukázal na <umělce> a zatvářil se tázavě. Chlapci to podle všeho myslelo rychle, protože si vzápětí také ukázal prstem na hrud' a odpověděl: „Yum - Yum Pox.”

„Aha,” usmál se Peter. „Tak ty jsi Yum Pox. A jak se jmenuje ten druhý?”

Ten si rovněž namířil prstem na prsa a zamumlal cosi, čemu Peter napřed neporozuměl.

Znělo to jako „Licbli”. Pak to ale ještě několikrát opakoval: „Xixli... Xixli... Xixli.”

Komická jména, pomyslel si Peter. Yum a Xixli. Měl vždycky za to, že domorodí Indiáni mají španělská jména jako Pedro, José, Miguel nebo Julio. Peter se zvedl a našrouboval do fotoaparátu nový objektiv. Přidal si k tomu blesk, protože mezitím se se tmělo a bez blesku by to už nešlo. Yum a Xixli nechápavě registrovali každý jeho pohyb. Když vyšel z aparátu blesk, leknutím sebou trhli a schoulili se, jako kdyby dostali ránu bičem. Peter se na ně usmál a oni úsměv statečně opětovali. Petera napadlo, že jim ukáže obrázek z polaroidu, který udělal na začátku jejich setkání. Poklekl k nim, podržel jim před očima lesklou fotografii a přitlumeným hlasem naléhavě opakoval: „Yum a Xixli - Xixli a Yum!”

Jako by náhle praskla nějaká kouzelná obruč. Oba chlapci spustili, začali si jeden přes druhého vykládat v jakémsi neznámém jazyce, hleděli s úžasem střídavě na fotografii a na polaroid. Když skončili, ukázal Yum na Petera.

„Pe-ter?” artikuloval tázavě. „Ano, Peter,” přikývl Peter.

Nyní ukázal Yum na pyramidu, na které stáli, a řekl cosi jako: „Ku-šku-škan?”

Ještě štěstí, že Peter přečetl pár knížek o mayské archeologii. Věděl, že Kukulkan byl létající had starých Mayů a že teď sedí na pyramidě boha Kukulkana. Tím „ku-šku-škan” má chlapec určitě na mysli pyramidu, Peter proto odpověděl: „Ano, Kukulkan! To je Kukulkanova pyramida!”

Po chvíli chlapec opět ukázal na Petera a tázavě pronesl: „Ku-šku-škan?”

„Ne! Já jsem Peter!” zasmál se. „Já Peter - tohle tady Kukulkan!” A poklepal prstem na zem pod sebou. Yum a Xixli se spolu zase začali o něčem dohadovat. Byl to podivný jazyk, jaký Peter ještě nikdy neslyšel. Nejspíš nějaké indiánské nářečí.

Zatímco se ti dva spolu o něčem vzrušeně, ale potichu dohadovali, udělal Peter ještě několik snímků, jak s normálním fotoaparátem, tak s polaroidem. Helga i rodiče doma budou čubrnět. Peterovi bylo jasné, že oba potřebují řádné lékařské ošetření. Zprvu je chtěl vzít s sebou do hotelu, ale pak si uvědomil, že chlapci jsou skoro nazí. Je vyloučeno, aby s těmito pestrobarevnými postavkami napochodoval do hotelu mezi lidi. Jak to udělat? Opět se před ně posadil, ukázal si na prsa a předvedl pantomimu chůze po schodech. Ukázal do dálky na kraj mýtiny, opsal prstem velký oblouk, pak opět naznačil chůzi do schodů a nakonec zabodl prst do země. Zdálo se, že chlapci jsou dost chytrí, pochopili okamžitě a horlivě kývali na znamení souhlasu. Zcela záměrně u nich nechal ležet tašku, kterou měl předtím přehozenou přes rameno. To pro ně měl být důkaz, že se vrátí. Pak se opatrně pustil po schodech pyramidy dolů.

Helga na něj čekala s knížkou v ruce. Nemohla usnout, říkala, dělala si o něj starosti. Peter svou přítelkyni políbil a požádal ji, ať ho chvíli pozorně poslouchá. Pak vyprávěl o svém kuriózním zážitku a ukázal jí také fotografii, kterou udělal polaroidem.

„Ti tedy fakt vypadají srandovně.” Helga potřásla hlavou. „Odkud můžou být?”

„Nemám potuchy,” odpověděl Peter. „Co mě vážně mate, je fakt, že ti kluci neumějí ani slovo španělsky. Všichni Indiáni ve Střední Americe mluví kromě svého kmenového jazyka i španělsky. Je to nadřazený úřední jazyk, všem společný, poslouchají ho v rádiu, v televizi, ve škole, prostě všude. Tak mi řekni, proč ti dva neumějí španělsky?”

„Třeba jsou z nějaké jiné doby...” Helga to poznamenala jen mimochodem. Myslela to spíš z legrace.

„Co... co to povídáš? Asi čteš moc utopických románů. Nikdo přece nemůže jen tak si přijít z jiné doby do přítomnosti!”

„Já bych si tak jistá nebyla,” usmála se Helga šibalsky. „Četla jsem nedávno v jednom seriózním časopise článek, ve kterém dva američtí fyzikové tvrdili, že za určitých podmínek jsou cesty časem možné. Už nevím, o co šlo, ale ten časopis jsem nevyhodila.”

Peter zvažněl, ale bylo mu proti mysli začít zcela vážně uvažovat o něčem tak fantastickém. Navíc ti dva chlapci teď hlavně potřebují pomoc. Peter zabalil obvazový materiál do plastické tašky, přidal čtyři švýcarské čokolády, dva pomeranče a dva banány, které vedení hotelu dávalo hostům k dispozici. Helga chtěla jít s ním, ale Peter jí vyložil, že archeologický areál je uzavřen a že on sám se bude muset k pyramidě přímo proplížit temnotou.

„Tak si s sebou vem aspoň baterku,“ naléhala Helga. „A nějaké oblečení pro ty dva hochy!“
„Odkud teď mám vykouzlit baterku?“

Helga se jen usmála tím svým svůdným úsměvem, hmátla do kabelky a vytáhla odtud malou válcovou baterku.

„Ženy jsou prostě chytřejší než muži!“

Peter zapátral v kufříku, našel v něm bílé trenýrky a spodní část teplákové soupravy, kterou nosil při běhání. Nakonec do igelitky přidal ještě dvě trička.

Když s funěním dorazil na vrchol pyramidy, Yum a Xixli na něho už čekali. Vyšel sinals měsíc a zalil celou scénu bledým, namodralým přísvitem. Peter chlapcům ukázal, jak se jí čokoláda, a ti si na ní s hlasitým pomlaskáváním pochutnávali. Když rozsvítil kapesní svítilnu, už sebou tolik netrhli. Učili se velmi rychle. Peter vtiskl baterku Xixlimu do ruky a ukázal mu, jak má paprsek namířit na Yumovu paži. Pak Yumovi odborně ošetřil a obvázal rány. Totéž pak podnikl s Xixlim, lampu teď držel Yum.

Potom vyvstal problém s kalhotami. Jako lékař viděl Peter bezpočet nahých lidí, ale jak má těm hochům vysvětlit, že si musí sundat ty své zástěrky? Nakonec si sám svlékl džínny, měl pod nimi pochopitelně slipy, a pak se do nich znovu nasoukal. Přistoupil k Yum Poxovi, rozvázal mu šňůrky jeho roušky a podal mu trenýrky. Yum se na něj tázavě podíval. Peter ukázal na svoje kalhoty a chlapec pochopil. Stejná operace proběhla pak s Xixlim. Peter nakonec ještě na oba natáhl trička. Modré zástěrky napěchoval bez valného respektu do igelitky. Jak se tak chlapci na sebe v chabém měsíčním světle dívali, hlasitě se rozesmáli. Každý ukazoval na toho druhého a jako šťastné děti poskakovali hned po jedné a hned zas po druhé noze.

Tak to by bylo - pomyslel si Peter, jenže jak teď dál? Protože to sám nevěděl, rozhodl se, že chlapce navštíví zase zítra. Snad do té doby dostane nějaký spásný nápad. Peter ukázal na měsíc, zase imitoval chůzi po schodech, rozpráhl se směrem k okraji mýtiny a zase zpět k pyramidě. Pak opět zamířil prstem k měsíci a opsal velký kruh. Mělo to znamenat: až bude měsíc zase zpátky na tomto místě, zase přijdu. Xixli a Yum horlivě přikyvovali.

Záchrana

S výjimkou krátké přestávky v poledne strávili Helga a Peter celý den v archeologickém areálu. Nejprve si prohlédli mayskou observatoř, fantastickou okrouhlou stavbu, zbudovanou

na dvou rozlehlých terasách. Z literatury Peter věděl, že Mayové měli ze všech starých národů nejdokonalejší kalendář. Také jejich astronomické znalosti byly neuvěřitelně rozvinuté.

„Věděla jsi vůbec, že Drážďanský kodex obsahuje skvělé astronomické výpočty?“ zeptal se Peter na nejvyšším stupni observatoře.

„A co je - můj pane -“, pošklebovala se Helga, „tenhle ‚Drážďanský kodex‘ vlastně zač?“

„Jo tak! Ty jsi mayskou literaturou nedotčená!“ dobíral si ji Peter. „Tak to se nech poučit: Když Španělé zhruba před čtyřmi stoletími dobyli Střední Ameriku, našli tam spoustu mayských rukopisů. Byly to čtyřbarevně pomalované knihy, psané jakýmsi druhem znakového písma. Bohužel, Španělům připadalo, že to je jen samá pověra a ďáblovo dílo. A tak všechno, co jim přišlo pod ruku, spálili. Přišly tak vniveč nedocenitelné hodnoty, prostě se proměnily v dým.“

„A co to má společného s Drážďanským kodexem a s observatoří, na které stojíme?“

„Měj trochu strpení, poklade! Řím taky nepostavili za den. Španělé tedy ničili všechno, co jim padlo do rukou. Pálili cenné rukopisy, bořili chrámy, rozbíjeli kultovní nádoby, oltáře a vyobrazení bohů. Jakousi náhodou - dodnes se neví, jak vlastně přežily to ničivé běsnění tři mayské rukopisy. Těmto spisům se říká <kodexy>. Uchovávají se v Madridu, v Paříži a v Drážďanech; odtud pojmenování ‚Madridský kodex‘, ‚Pařížský kodex‘ a ‚Drážďanský kodex‘. Kapišto, anděli?“

Helga se uchichtla: „Nejsem tak zabeďněná, jak si myslíš. A co je v tom Drážďanském kodexu?“

Peter zalistoval v brožůře, kterou si vzal s sebou jako průvodce. Stálo tam: „Jedenáct listů Drážďanského kodexu obsahuje astronomické popisy Venuše, dva listy se zabývají dráhou Marsu, čtyři Jupiterem, osm listů je věnováno zejména Měsíci, Merkuru a Saturnu, ale v tomto precizním pojednání nechybí ani Polárka, souhvězdí Plejády, Blíženci, Orion a Sirius. Popisovány jsou zde dokonce i komety. Drážďanský kodex kromě toho obsahuje i ‚tabulku zatmění‘, v níž je přesně zaznamenáno každé zatmění slunce a měsíce v minulosti i v budoucnosti.“

„No to je úžasné!“ odpověděla Helga. „Však oni taky mayští kněží měli na to, aby pozorovali oblohu, dost času.“

„Jenomže to samo o sobě by nebylo nic platné!“ Peter skoro vybuchl. „To, že Maye fascinovaly třpytivé body na nočním nebi, je docela pochopitelné. To, že si mayští astronomové zaznamenávali, jak vycházejí a zapadají výrazné hvězdy, je taky zřejmé. Za dlouhá staletí by takovým způsobem mohly podobné tabulky vzniknout. Jenže...“ Peter se zhluboka nadýchl, „Mayové žili na území, které pro stálé pozorování oblohy v žádném

případě neposkytovalo ideální podmínky. Jen se rozhlídní! Z kouřící džungle vystupovaly tehdy stejně jako dnes chuchvalce par, a ten opar visel nad pralesem jako příkrov. Tropicke dešťové mraky nejmíň půl roku bránily v jasném pohledu na noční nebe. Mayové navíc znali dráhy jednotlivých planet ve vzájemných korelacích. Když je Mars v bodě x, kde pak stojí Venuše v poměru k Jupiteru? Mayští astronomové to věděli. Odkud?"

„Co se na mě tak koukáš?" smála s Helga rozverně. „Já to přece taky nevím. Ta observatoř, na které stojíme, ale v každém případě dokazuje, že Mayové dokázali provádět svá astronomická pozorování nad vrcholky těch pralesních velikánů. Třeba měli k dispozici teleskopy nebo nějaké jiné měřicí přístroje.

„Helgo!" Peter to vyslovil skoro prosebně. „Mayové byli národ na úrovni doby kamenné. Neznali železo ani ocel, a už vůbec neměli žádné dalekohledy. Pochopitelně že neměli ani potuchy o přesných měřicích přístrojích, jaké mají k dispozici dnešní astronomové! Mayové znali oběžnou dráhu Země kolem Slunce s přesností na čtyři místa za desetinnou čárkou-365,2421 dní. Ta cifra je přesnější než údaj našich kalendářů, který počítá s 365, 2424 dny. Počítače dnes udávají dobu oběhu 365,2422 dní. Chápeš? Mayové počítali s neuvěřitelnou precizností! Data o oběhu Venuše znali tak přesně, že na celé století se odchýlila od skutečnosti jen o necelou půlhodinu, na šest tisíc let jen o jeden jediný den. Přitom mayská kultura ani těch šest tisíc let neexistovala. Neměli tedy ani možnost si ověřit, jestli ty jejich výpočty sedí!"

„No ano, tak už se uklidni," řekla Helga smířlivě. „Ty ses tím mluvením dostal úplně do ráže! Jak dlouho že ten národ Mayů existoval?"

„Ani to nikdo pořádně neví," odvětil Peter poučným tónem. „Nejstarším mayským městem má být Tikal, gigantické pyramidové město, které leží v dnešní Guatemale. S jeho výstavbou se začalo snad 800 až 1000 let před Kristem. Jenže kalendář, podle kterého se Mayové řídili, začínal kupodivu už v roce 3114 před Kristem. ..."

„... a jak to...?" přerušila ho Helga.

„To je právě to," opáčil Peter se širokým úsměvem. „Každý kalendář začíná obvykle nějakou závažnou událostí. Pro křesťany bylo počátkem kalendáře Kristovo narození. A tak se kolem roku 3114 před Kristem muselo udát něco, co i pro předchůdce Mayů mělo velký význam, jinak by od toho okamžiku určitě nezačali počítat dny a roky."

Toho dne bylo horko, dusno a vlhko, ale takové jsou v mexickém pralese zřejmě všechny dny. Přes veškeré to zaujetí mayskou astronomií se Peter musel v myšlenkách neustále vracet k Yumovi a Xixlimu. Kam se asi schovali? Určitě mají strach z těch stovek turistů, co i v tomto okamžiku šplhají na Kukulkanovu pyramidu. Anebo je možná dokonce objevili a dopravili na policii, do vězení...

Peter a Helga sestupovali po točitých schodech, které připomínaly závit šnečího domečku. Proto se také observatoři přezdívá „Caracol“, hlemýžď. Ovšem vlastní rozhledna této observatoře byla zhruba dvanáct metrů vysoká a otvory v její špičce umístěny tak, že pozorovatel mohl sledovat jarní a podzimní rovnodennost.

Pár se teď pomalu ubíral na druhou stranu, k „Cenote“, posvátnému obětnímu jezírku Mayů. Bylo to naštěstí po rovině. V tom žhavém vzduchu nasyceném vlhkostí by sebemenší stoupání znamenalo obzvlášť velkou námahu. Trička se jim už stejně lepila potem na těla a co chvíli se na ně přisáli lační moskyti. U obětního jezírka se zastavili. Průvodce jedné skupině právě vysvětloval, že se mu také říká „posvátná studně“. Je prý známo, že staří Mayové tu prováděli obřady spojené s příšernými rituálními vraždami, jejichž cílem bylo příznivě si naklonit bohy. Jedna starší dáma se nahnula přes okraj kruhové vodní nádrže a s odporem zhlížela na hnědou bahnitou břečku v hloubce tam dole. Jak vůbec tahle díra vznikla, chtěla se od svého průvodce dozvědět, a existují skutečně pro lidské oběti nějaké důkazy? Průvodce trpělivě a přívětivě vysvětloval:

„O tom, jak jezírko vzniklo, se ještě vedou spory. Dříve se mělo za to, že jde o přírodní krasový útvar, jakých je na Yucatánu víc. Podobné prohlubně vznikají tak, že se propadne vápencové podloží, a ve vzniklé prohlubenině pak vzlíná spodní voda. Vědci z NASA, Národního úřadu pro letectví a kosmonautiku, se ovšem domnívají, že tyhle jámy vznikly nárazem meteoritu. Velký meteorit se před dopadem rozpadl na menší kousky, které se zavrtaly do země jako obří vesmírné střely. A obětní rituály? To je vědecky podložený fakt. Potápěči v té nechutné břečce našli mnoho koster, ale i obětních předmětů ze zlata, stříbra, keramiky a zpuchřelého dřeva. Objevili tam dokonce i pár perel.“

Stará dáma se zhrozila: „Hrůza, takový primitivové!“

Peter by se byl nejraději vložil do hovoru a vysvětlil jí, že Mayové byli skvělý kulturní národ, kterému potupnou nálepku „primitivní“ dali teprve bílí dobyvatelé. Nechtěl se však vměšovat do diskuse cizí skupiny. Navíc musel pořád myslet na Xixliho a Yuma. Jak jim asi je? Nepotřebují jeho pomoc?

„Pojď, podíváme se na hlavní náměstí,“ navrhl. „Hřiště, chrám tisíce sloupů a všechny ostatní památky si můžeme vyfotografovat někdy jindy.“

„Klidně,“ odvětila Helga. „Třeba při té příležitosti uvidím na vlastní oči tvoje noční přátele.“ Po náměstí před velkou pyramidou se loudalo několik skupin turistů. Mnoho z nich třímalo v ruce plechovky s coca-colou nebo plastové láhve s vodou. Lidé se vzájemně fotografovali, smáli se a s triumfálním „Hurá!“ zlézali devadesát jedna schodů pyramidy, jako kdyby zdolávali Matterhorn. Peter s Helgou stoupali vzhůru schod po schodu.

„Tam nahoře bych nechtěla bydlet!“ zvolala Helga. „Šplhat dennodenně nahoru dolů, to by

dalo pěkně zabrat kloubům!" Když dorazili nahoru, Peter se v malém chrámku rozhlédl. Chlapce nebylo nikde vidět. Počkal, až se z vrcholku pyramidy vzdálí poslední skupina turistů. V zadní stěně potom objevil úzký tmavý otvor.

„Yume! Xixli!" zavolal, a když se neozvala odpověď, křikl znovu, hlasitěji. Helga zatím dávala pozor, aby mohla Petera varovat před dalšími skupinami turistů, ale momentálně se nezdálo, že by někdo pociťoval chuť šplhat vzhůru. Peter se nasoukal do otvoru a zahlédl ve tmě několik schodů.

„Máš tady tu svou baterku?" zeptal se. Zapátrala v kabelce a podala mu ji. Peter sestoupil o několik schodů níž a přitom neustále volal Xixliho a Yumovo jméno. Schody jako by neměly konce. Peter konečně došel k železnému mříž, z níž byla vytržena jedna tyč. Posvítil do nízkého prostoru. Oba chlapci tam leželi na zemi vedle jaguára, vytesaného do kamene, a vystrašeně mžourali do světla jeho malé lampy. Peter si okamžitě všiml, že něco není v pořádku. Bylo to tu cítit močí a potem. Trička, která Peter včera večer hochům dal, by se dala ždímat. Peter sáhl oběma na tvář a na čelo, změřil jim puls a konstatoval vysokou horečku. Namířil paprsek světla na sebe a naznačil, že se vrátí.

Helga netrpělivě čekala nahoře. „Máš ještě colu nebo minerálku?"

„Ne, ale leží tady nedopité plechovky a láhve po turistech." Peter jí chvatně vylíčil stav obou chlapců.

„Zajdi prosím tě do hotelu a rezervuj tam dvojlůžkový pokoj, pokud možno vedle nás. Nejraději se spojovacími dveřmi. Ať to stojí, co to stojí! Já zatím ty kluky vyvedu z té jejich vlhké, temné díry. Až budeš mít klíče od pokoje, postav se tamhle na ten okraj lesa a zamávej na mě nějakým šátkem. Já pak oba nějak propašuju kolem recepce přímo do pokoje. Je všechno jasné?"

„Jasně, pane maršále," ušklíbla se Helga, zsalutovala a vykročila ke schodům.

„Počkej ještě chvíli! Nemáš náhodou u sebe nějaké kapesníky, popřípadě kolínskou?"

Helga se rozesmála na celé kolo: „Ty ses opravdu minul povoláním, z tebe by byl perfektní generál!" Hodila po něm balíček papírových kapesníků a do ruky mu vtiskla malou lahvičku. Peter slil dohromady zbytky ze čtyř láhví minerálky a zase dupal po tmavých schodech do hlubin. Zcela mimovolně počítal schody. Až do té hrobky, ve které leželi Xixli a Yum, to bylo dvaapadesát schodů. Peter se sklonil nad chlapci, opřel si o paži hlavu jednoho po druhém a nalil oběma do vyprahlých úst minerálku. Chlapci museli někde chytit nějakou infekci, která byla nad sílu jejich imunitního systému. Nechápal, jak je možné, že infekce mohla propuknout za tak krátkou dobu, během necelých dvaceti hodin. Ještě to nechápal. Sotva v jejich lačných hrdlech zmizela poslední kapka vody, dal jim posunky najevo, že ho mají následovat. Třesouce se chladem a se skelnýma očima se zvedli a pomalu, těžce

oddechujícíce, se potáceli za Peterem; ten hleděl, aby vždycky po pěti schodech zůstali chvíli stát. Při výstupu jim nemohl pomáhat, na to byly schody příliš úzké. Jakmile dorazili nahoru, ze všeho nejdříve uslyšeli píšťalky hlídačů. Ti dávali pískáním znamení, že pro dnešek je konec prohlídek, a vyzývali turisty, aby opustili areál. Xixli a Yum se vyčerpaně opřeli o stěnu. Peter navlhčil papírové kapesníčky kolínskou a začal jejich obličej zbarvovat barev. Postavil se přitom tak, aby měl pořád v zorném poli okraj planiny a nepropásl signály, které mu bude dávat Helga. Zdola si ho všiml jeden z hlídačů, třikrát pronikavě zapískal a gestikulací ho žádal, aby opustil vrcholek pyramidy.

„Si, si,“ křikl Peter a nepřestával otírat Yumovi obličej. I když znamení od Helgy stále nepřicházelo, začal pak s hochy pomalu scházet těch devadesát jedna schodů. Oči se jim rozšířily údivem a zdálo se, že jsou dokonale zmateni. Neustále se rozhlíželi na všechny strany, jako by se pohybovali po krajině plné duchů a strašidel. Čas od času mezi sebou prohodili pár vět a přitom ukazovali na ruiny pod sebou. Vypadalo to, že jsou vzdor únavě z horečky velice rozrušení. Když sestoupili s posledního schodu, uchopil je Peter za ruce a s jedním chlapcem po boku zleva a s druhým zprava se vydal k okraji velikého prostranství. V tom okamžiku se objevila Helga a začala mávat látkovým kapesníkem.

Helga okamžitě odhadla situaci. Bylo to skvělé děvče a dokázala jednat, aniž by se v nepravý čas na cokoli dotazovala. Vzala pod paží Yuma, který se ochotně podřídil, a rázně vykročila k jednomu ze tří hotelových vchodů. Prošli kolem bazénu ve vnitřním areálu hotelu, potom ještě po jedné schodech nahoru a pak už rovnou do prostorného pokoje se dvěma oddělenými postelemi. Měli štěstí, že byl volný pokoj rovnou vedle toho jejich. Oba chlapci se apaticky opřeli o zeď hned vedle dveří. Zdálo se, že si vůbec neuvědomují, co se to s nimi děje a kde jsou. Neustále upírali zrak ke stropnímu svítidlu, jako kdyby v životě neviděli lustr ani lampu. Peter se chopil rozhodování jako zkušený krizový manažer. „Helgo, prosím tě, zavolej centrálu a vyžádej si telefonické spojení se Švýcarskem.

Potřebuju nutně mluvit se svým otcem. Houkni na mě, až ho budeš mít!”

Peterův otec byl primářem ve velké nemocnici. Byl všeobecně znám jako laskavý, prozíravý člověk s rozsáhlými lékařskými zkušenostmi. Všichni ho měli rádi a do studia medicíny se Peter pustil hlavně po vzoru svého otce. Teď mladý lékař naléhavě potřeboval radu staršího. Zatímco čekali na spojení se Švýcarskem, Peter chlapce jednoho po druhém svlékl, postupně je oba osprchoval a navlhčeným ručníkem jim setřel z těla jejich barevnou výzdobu. Hoši přitom plni údivu ustavičně pokukovali po sprše, ze které proudila vlažná voda. Pak je osušil froté ručníkem a každému navlékl čisté spodní prádlo. Nakonec oběma vpravil do úst multivitaminovou tabletku: to bylo to jediné, co měl zrovna po ruce. Helga přinesla vlažný bylinkový čaj a jakmile i ten chlapci vyzunkli, v tu ránu samým vyčerpaním hluboce usnuli.

„Helgo, zjisti prosím tě v recepci, jestli je ve vesnici lékárna. Pak bych hned po telefonátu s otcem potřeboval taxíka.“ Peter pohlédl na mládence. Dýchali pravidelně. Co to jen mohli chytit? Vzhledem k tomu, že si byl Peter absolutně jist tím, že ve hře není alkohol ani drogy, nezbývalo vlastně nic jiného než infekce. Napadlo ho, že ti dva možná leží v pořádné posteli s prostěradly poprvé v životě.

Konečně se mu podařilo dovolat se do Švýcarska. Po obvyklém „haló“ a „máme se dobře“ si Peter vyžádal k telefonu otce. V Chichén Itzá bylo sice teprve kolem půl šesté, ale ve Švýcarsku měli tou dobou už přibližně půl jedenácté v noci.

„Ty máš určitě nějaké problémy, když taháš v noci z postele tak starého člověka, jako jsem já,“ bylo slyšet dobromyslný smích na druhém konci drátu. „Tak ven s tím, co tě trápí?“

Peter mu ve stručnosti vyložil situaci. „Jaký mají puls?“ ptal se otec.

„Sto dvacet!“

„Mají rozšířené zorničky? Prohmatals jim lymfatické uzliny? Poslechl sis je na prsou?“

„Ale tati,“ zvolal Peter do mluvítka skoro zoufale, „já tady přece nemám žádné nádobíčko. Ani ten stetoskop tady nemám!“ „V tom případě by sis měl pozvat místního lékaře anebo si aspoň obstarat stetoskop. Budou ho mít v každé lepší lékárně. Nezapomeň jim taky prohmátnout břicho a sleduj bolestivé reakce pacientů. Třeba mají nějaký vnitřní zánět.“

Otec a syn se dohodli na dalším telefonátu za hodinu. Do té doby měl Peter provést požadovaná vyšetření. Před vchodem do hotelu už čekal taxík. Peter se dal odvézt k jediné lékárně v obci. Byla vybavena lépe, než si původně myslel, a z lékárníka se vyklubal přívětivý pán se třemi lety praxe v USA.

„Je tady doktor?“ byla Peterova první otázka. A hned nato: „Máte stetoskop? Jak dlouho máte večer otevřeno? Mohu přijít ještě za hodinu?“

Lékárník mu dobrou angličtinou odpověděl, že lékař je ve vsi teprve od předčerejška. Stetoskop na skladě pochopitelně má a pán ho může večer vyrušit, kdykoli se mu zachce. Takže zpět do hotelu. Peter se posadil na okraj postele ke Xixlimu a přiložil mu stetoskop na prsa. Xixli se probral a upřel na Petera velké oči, naplněné užaslým očekáváním. Nic nenamítal ani tehdy, když mu Peter prohmatával břicho. Bolesti zjevně žádné neměl, protože nedával najevo vůbec žádnou reakci. Peter nahmátl krční žlázy, pak přesunul prsty k uzlinám v podpaží. Poté sám otevřel ústa a vyplázl jazyk: tím Xixliho požádal, aby ho napodobil. Baterkou, kterou měl od Helgy, mu posvítil do dutiny hltanu. Jazyk byl povlečený, mandle mírně zduřelé.

Následovala stejná procedura s Yumem. Peter zjistil u obou pacientů tytéž symptomy: ostřejší šelesty na levé straně prsou, navíc šelesty také v plicní krajině. Helga zatím obstarala ocet: chladivé pruhy tkaniny zvlhčené octem ovinula chlapcům kolem stehen. A už zvonil

telefon. Volají ze Švýcarska. Peter sdělil otci výsledky svého vyšetření, a ten rozvážně usoudil:

„Já bych to tipoval na atypickou pneumonii, tedy zápal plic, který může vzniknout například působením mykoplazmat. Sežeň si širokospektrá antibiotika, nejraději Erythromycin. Kdyby nastalo zhoršení, musíš ty dva dopravit do nemocnice. Sám nesmíš přebírat odpovědnost za jejich životy. A ještě něco: je možné, že ti tví pacienti dostanou velice brzy průjem. Tak si obstarej opiové kapky a podávej jim třikrát denně patnáct kapek.“

Peter by se převozu do nemocnice raději vyhnul. Bylo mu jasné, že ti kluci neumějí ani slovo zdejším jazykem a zjevně jsou totálně vyplašení a zmatení. Navíc měl své pochybnosti o hygieně v nemocnicích na Yucatánu. Così ho ponoukalo k tomu, aby chlapce ošetřoval sám, dokud to jen bude možné.

Peter se dal opět zavést k lékárně. Sotva byl zpátky v hotelovém pokoji, vložil každému z mladíků do úst dvě tabletky Erythromycinu a vybídl je, aby je zapili čajem. Čas mezitím pokročil, bylo osm večer. Peter začal pociťovat hlad.

„Helgo,“ řekl, „nechtěl bych Xixliho a Yuma nechávat zatím samotné. Kdyby se probudili najednou v neznámém prostředí, třeba by mohli začít nějak jančit. Nezbyvá nám nic jiného, než se najíst každý zvlášť, nebo si nechat přinést jídlo na pokoj. Co myslíš?“

„To bude fakt zábavná dovolená,“ mračila se Helga. „Ani se mi nesnilo o tom, že z mého hotelového pokoje bude nemocnice a já že budu obskakovat kluky, které jsem v životě neviděla. Uvědomuješ si vůbec, že ti dva by mohli nakazit taky nás?“

„My jsme proti vážným nemocem, jako jsou cholera, tyfus, malárie a další pohromy, očkování. My si navíc umíme pomoci. Ti dva tady to zjevně nedokážou.“

„Však jsem to nemyslela zle,“ odvětila Helga smířlivě. „Takže - na co máš chuť? Na steak, na pečené kuřátko nebo třeba na špagety?“

Půl hodiny nato stolovali v poklidu u sebe v pokoji. Dokonce i láhev červeného vína Peter někde sehnal. Jak dobře bylo, že chlapce nenechali o samotě, se ukázalo o dvě hodiny později. Náhle stál Yum na prahu dveří. Váhavě ze sebe vypravil: „Pe-ter?“

„Ano, copak je?“ Peter se zatvářil tázavě. Yuma něco trápilo, ale neuměl se vyjádřit.

Nakonec přistoupil k Peterovi a zlehka ho za košili vtáhl do svého pokoje. Jakmile byli sami, ukázal dolů mezi nohy.

„Proboha!“ zasmál se Peter. „Ty potřebuješ jít...“

Peter ukázal Yumovi koupelnu a záchodovou mísu. Nedvojsmyslným gestem mu naznačil, k čemu mísa slouží. Nakonec zatahl za páku splachování. Yum hleděl zaraženě na vodu, která vystříkovala ze zdi. Usmál se, nejistě uchopil páku a stiskl ji ještě jednou. Když voda zase se šuměním proudila ven, chtěl si v ní omočit ruce.

„Ne!“ vykřikl Peter a strhl mu je zpátky. Zavedl Yuma k umyvadlu, pustil čistou vodu a napřed si sám umyl ruce. Také to opakoval Yum několikrát za sebou. Přímou u vytržení otvíral a zavíral vodovodní kohoutek, znovu a znovu. Peter pak dal chlapci čistý, suchý nátlčník. U stolu později Helze popsal, co dělali, a ta se neudržela: „To jsou mi věci! Kde to jsme? Dva kluci, kteří v našem století nevědí, co je to záchodová mísa a vodovodní kohoutek. Na které planetě to vyrůstali? Teď už jen schází, abys je začal přebalovat!“

„Nech je být,“ zahučel Peter. „Třeba jsou opravdu z nějaké jiné doby. To přece byl tvůj nápad!“

O čtyřicet minut později uslyšeli, jak spolu chlapci v sousední místnosti hovoří. Pak se ozvalo záchodové splachovací, hned nato to zašumělo z kohoutku u umyvadla. To Yum Xixlimu předvádí funkci kohoutků a páky. Peter dal i Xixlimu suchý nátlčník, vložil oběma mezi rty lék a vypoklonkoval je do postele.

„Jak si to představuješ dál?“ ptala se Helga. „Co zamýšlí pán udělat, až se pacienti uzdraví?“

„Tady v místě je policejní stanice. Kvůli těm spoustám turistů tu budou jistě mluvit i anglicky. Zajdu tam a zeptám se jich, jestli se nepohřešují dva chlapci. Mám ještě tři fotky z polaroidu. Ty jim ukážu. Třeba je budou znát...“

„Třeba, třeba...“ opakovala posměšně Helga. „Třeba utekli z nějakého blázince.“

„Ty se do nich jen navážíš!“ odsekl Peter. „Na cvoky ti dva teda opravdu nevypadají.“ Tak se vzájemně ještě chvíli beze zloby pošťuchovali a pak si šli lehnout.

Příští ráno se Peter vydal na zdejší malou policejní stanici. Helga zatím pacienty krmila müsli a čajem. A také opět dostali svou dávku léků.

Službu konající policista byl Indián a kromě „Good morning, good evening“ a „Yes, sir“ anglicky nic neuměl. Peter zamířil zpátky k archeologickému areálu a angažoval německy mluvícího průvodce jménem Michael. Tomu vysvětlil, co chce, a Michael to zas vysvětlil policistovi. Peter nakonec ukázal fotografii těch dvou, když ještě na sobě měli to pestrobarevné pomalování. Audience nepřinesla žádný výsledek. Nikdo nikoho nepohřešoval, odnikud neutekli žádní chlapci a fotografii se policista jen zasmál. Poněkud opovržlivě se vyjádřil: „Nejspíš nějakí pomatenci!“ Ale přesto chtěl vědět, kde teď ti dva jsou. Peter zalhal, že to neví. Chtěl zabránit tomu, aby policie jeho chráněnce převzala do své péče. Poté toho průvodce pozval do restaurace. Dozvěděl se, že Michael vyrůstal v blízkosti Tulúmu na pobřeží Karibského moře, ale měl možnost šest let studovat na německé škole v Méridě.

„Znáte Tulúm?“

„Ještě ne,“ odpověděl Peter. „Ale chtěl bych se tam podívat. Jsou tam taky mayské zříceniny.“

„Provedu vás,“ nabídl se Michael. „Znám i další mayská města v okolí. A nejsem drahý!“

Peter odpověděl vyhýbavě, že si to rozmyslí. V náhlém vnuknutí se zeptal: „Všichni domorodci tady jsou potomci Mayů...?“ „... kdepak, zdaleka ne všichni“ zvolal Michael.

„Mnozí z nich, tak jako já sám, jsou potomky Španělů, další se přistěhovali a mezi Indiány je taky hodně smíšené krve. Čistokrevný lakandonský Indián není totéž co Indián z Chichén.“

„A jakým jazykem vlastně hovoří tyhle indiánské kmeny?“ chtěl Peter vědět.

„I to je různé,“ poučoval Michael. „Hovoří různými dialekty a často mají co dělat, aby si vzájemně porozuměli. Indiáni z mexické náhorní plošiny mluví jinak než Indiáni v guatemalské nížině. Proč se na to ptáte?“

Peterovi se v hlavě usadil nápad, a už ho neopouštěl. Kdybychom předpokládali, že Xixli a Yum skutečně pocházejí z nějaké jiné doby, bylo by třeba najít někoho, kdo by se s nimi dokázal lépe či hůře dohovorit.

„Uchovává se ještě někde starý jazyk Mayů, ten, co se jím mluvilo před staletími?“

„Ted máte štěstí, že mluvíte právě se mnou,“ odvětil Michael hrdě. „Pár kilometrů od místa, kde jsem vyrůstal, žije jistá rodina Itzá. Jsou to čistokrevní Indiáni: otec a matka jsou přímí potomci Itzá, to byl starý šlechtický rod Mayů. Mají syna a dvě dcery. Rodina žije ve velkém domě, který byl dřív čímsi jako klášterem pro křesťanské mnichy. Otec Itzá je znám pod jménem <el profesor, ačkoli to žádný skutečný profesor není. Jen celý život studuje staré indiánské jazyky. Tuhle zvláštní zálibu měl už jeho otec a myslím, že snad i jeho dědeček. <El profesor> dokonce vydal několik brožurek psaných starými indiánskými jazyky a čas od času ho navštěvují archeologové z USA i z Evropy. Doufají, že s <profesorovou> pomocí dokážou rozluštit staré mayské spisy.“

„Já myslel, že už jsou dávno rozluštěné?“ poznamenal Peter udiveně. „V každém případě jsem četl o číselných údajích v kalendáři a o datech v Drážďanském kodexu.“

„Ted' mě dobře poslouvejte,“ pokračoval ve výkladu Michael, který měl, jak se ukazovalo, výtečné školení. „Památného 12. července 1562 bylo před kostelem San Miguel v Mani - to byla poslední mayská metropole - navrženo na hromadu pět tisíc vyobrazení bohů, třináct oltářů, sto devadesát sedm kultovních nádob a sedmadvacet vědeckých a náboženských děl, čtyřbarevně zdobených mayských rukopisů. Na rozkaz biskupa Diega de Landa, který tu měl tehdy hlavní slovo, hranici zapálili. Plameny pozřely nenahraditelné dokumenty velké kultury. Během následujících týdnů, měsíců a let pálili misionáři v zaslepené horlivosti mayské rukopisy, kdekoli na ně narazili. Čirá katastrofa! Právě jen tři rukopisy. . . “

„Já vím!“ přerušil ho Peter: „Madridský, Pařížský a Drážďanský kodex tu pohromu přežily. Ale ty snad umíme číst - nebo ne?“ „Moment, prosím! Po zničení rukopisů se biskup de Landa stal terčem nemilosrdné kritiky na madridském královském dvoře. Tehdy začal hledat přátele a dal se dohromady právě s Indiány, které dříve tak vehementně potíral. Biskup

latinsky zaznamenával všechno, co mu jeho noví přátelé sdělovali o číselném systému, o jejich astronomii a o světě jejich bohů. To všechno vložil do obranného spisu pod titulem: Relación de las cosas de Yucatán, tedy Zpráva o záležitostech Yucatánu. Tohle dílo bylo znovu objeveno v polovině 19. století. A na základě údajů z této biskupovy zprávy se podařilo aspoň částečně rozluštit číselný a astronomický systém v Drážďanském kodexu. Písma v Pařížském nebo Madridském kodexu neumíme přečíst dodnes."

„Jak ty mayské rukopisy vůbec vypadají?" vyzvídal Peter. „Stránky jsou z tenkých vrstev lýka z divokého fíkovníku. Mayové kůru stromu nejprve rozklepali do měkka a pak ji zvláčňovali šťávou z fíkovníku pryžodárného. Potom ji potřeli tenkou vrstvou škrobu, to je ta bělavá tekutina, která vytéká po rozkrojení z brambor a jiných hlíznatých rostlin. Nakonec na ni nanесли vrstvu vápenného mléka a nechali uschnout. Na takto vzniklé listy pak Mayové ptačími péry či dřevěnými tyčinkami kreslili své čtyřbarevné obrázky. Nakonec se listy vzájemně slepily jako harmonika. Drážďanský kodex je přes šest metrů dlouhý. A je popsán po obou stranách!"

Michael se hrdě odmlčel.

„A archeologové si myslí, že tenhle pan profesor z rodiny Itzá by jim mohl pomoci při luštění?"

„Ano - ale to on pochopitelně nemůže!"

„Jak to, že ne, když je to pravý a nefalšovaný potomek mayské šlechtické rodiny?"

„Pokud je nám známo," vysvětloval Michael trpělivě, „uměli u starých Mayů psát jen kněžší. Jejich písmo bylo svého druhu písmem tajným, ke kterému neměli obyčejní lidé přístup. Navíc je nepředstavitelně komplikované. Ve škole jsme se učili, že jenom ty tři zachované rukopisy jsou sestaveny z 6700 znaků hlavních a ze 7500 vedlejších. Jen si to představte: naše abeceda se naproti tomu skládá z pouhých čtyřiačtyřiceti písmen! Z těchto tisíců znaků znají badatelé v nejlepší případě osm set. To je všeho všudy směšných pět procent všech užívaných znaků. Dokud neobjevíme nějaký stroj času, mayské rukopisy se těžko podaří rozluštit!"

Tak „stroj času` ..., uvažoval Peter. A co jestli Xixli a Yum přicházejí odněkud z minulosti? Dokázali by třeba právě oni číst mayské písmo? A tenhle <el profesor>, nemohl by právě on být klíčem k hádance kolem Yuma a Xixliho?

„Mohl byste mě seznámit s <el profesorem>?"

„Ale ovšem!" odtušil Michael sebevědomě. „Kdybyste chtěl, mohli bychom jet už zítra.

Přece jsem vám říkal, že moje rodina žije poblíž Tulúmu, to je hned vedle, a rodiče budou mít radost, když se zase jednou ukážu. Máte auto?"

„Mám, pronajaté," přikývl Peter. „Ale zítra je ještě moc brzo. Musím si napřed promluvit s

přítelkyní." Pomlčel o tom, že především musí počkat, až se uzdraví jeho pacienti.

V hotelu ho chlapci přivítali bystře hledícíma očima. Peter si k nim přisedl na pelest postele, změřil jim puls, podíval se do krku a poslechl si je na prsou. Mládenci měli ještě horečku a jejich puls pořád dosahoval sto deseti tepů za minutu, ale zdravotní stav jich obou byl celkově lepší než včera, když je odváděl ze zapáchající jaguáří jeskyňky. Peter vnitřně triumfoval: je zřejmě na správné cestě!

Dorozumění

Klinický obraz Xixliho a Yuma se den ode dne zlepšoval. Peter koupil chlapcům pár kousků oblečení a z Helgy se vyklubala laskavá sestřička i trpělivá učitelka jazyků. Už čtvrtý den seděla s chlapci u bazénu a vštěpovala jim německá slovíčka.

Xixli a Yum k sobě přiřazovali slova jako „hlad“, „jídlo“, „pití“ a „slunce“ měsíc“ hvězdy“ nebo pyramida“ a světlo“ stín“.

Zpočátku bez sloves. Vycházel z toho pořádný zmatek, ale pomaloučku se bylo možno na něčem domluvit. Chlapci se velmi rychle naučili i slova vztahující se k vlastnímu tělu - oči, uši, nos, břicho, ruce, nohy. Ale v jednom okamžiku, když před vchodem do hotelu zastavil autobus a ven se vyvalil houf barevně oblečených turistů, chlapci jako pronásledovaní fúriemi vyběhli do prvního patra. Z bezpečné vzdálenosti pokukovali po té prapodivné obludě. Peter je vzal za ruce: „Au-to-bus,“ opakoval několikrát a ukazoval přitom na to zelenožlutě zbarvené monstrum. Nakonec autobus ve čtyřmetrové vzdálenosti společně obešli. Po dalších dvou minutách se Xixli a Yum odvážili si na autobus rozpálený sluncem sáhnout. Téměř v tomtéž okamžiku spustil řidič startér a z výfuku se vyvalil černý oblak dýmu. Xixli a Yum se po hlavě vrhli do blízkého křoví. Odvážili se ven teprve tehdy, když autobus rachotivě a s troubením dorazil na konečnou a definitivně zastavil. Peter s Helgou vyděšené chlapce potom ještě dlouho společně uklidňovali.

„Měli bychom jim koupit nějakou obrázkovou knížku a pomalu je začít seznamovat s vymoženostmi naší doby,“ navrhovala Helga.

„To není špatný nápad, chytrá holka! A víš, co se mi zdá být čím dál zřejmější? Že ti kluci buď v důsledku šoku ztratili paměť - anebo skutečně pocházejí z nějaké jiné doby. Sice mi naprosto není jasné, jak by něco takového bylo možné, ale o tom bychom se mohli pobavit až doma s nějakými fyziky.“

„Já nevěřím tomu, že ztratili paměť,“ namítla Helga. „Ti mládenci rychle chápou a jsou velice inteligentní. Jen si vem, jak snadno se učí naše slovíčka a pojmy.“

Pátý den se všichni čtyři - Xixli, Yum, Helga a Peter - odvážili vyjít na procházku. Chlapci ještě na trošku slabých nohou. Zvolna se ubírali k obětnímu jezírku. Čím byli vodnímu rezervoáru blíže, tím se Xixli a Yum chovali podivněji. Posléze stanula čtveřice na okraji jezírka a

shlížela dolů na hnědou kejdu. Chlapci, celí nervózní, se křečovitě drželi Petera za ruce; jako by měli z něčeho strach. Yum posléze sevření uvolnil, ukázal na sebe a na Xixliho a řekl zajíkávě: „Yum-Xi-xli-tělo-voda.“ A učinil pohyb, jako by chtěl skočit do vody. Xixli mezitím usilovně naznačoval plavání.

„Co tím asi myslíš?“ uvažoval Peter nahlas. „Žízeň nemají, protože slůvko ‚žízeň‘ znají. Že by chtěli skočit do vody?“

„Blbost!“ nesouhlasila důrazně Helga. „Ti nechtějí skákat do vody, znají konec konců bazén v hotelu.“

Ted' sebral Yum kus klacíku. Nakreslil do prachu kruh a ukázal na jezírko. Pak narýsoval dvě linky vedoucí na východ od rybníka. Nakonec přidal další dvojitou čáru, která směřovala přesně na jih ke Kukulkanově pyramidě: „Yum, Xixli - voda.“ Nato předvedl, jak skáče do vody a plave. „Yum, Xixli - tady!“ Yum ukázal klacíkem na dvojitou čáru a pomalu jím pohyboval až k pyramidě. Pak napodobil výstup po schodech nahoru a ukázal na Petera: „Yum-Xixli-pyramida, Peter-pyramida-měsíc.“

Helze a Peterovi začalo pomalu svítat, co chtěl Yum svou pantomimou vyjádřit: ti dva skočili do jezírka, proplazili se nějakou štolou a na pyramidě potkali za svitu měsíce Petera. Ale kdy se to stalo? Jednadvacátého září, kdy Peter oba potkal na vrcholu pyramidy - anebo v nějaké jiné době?

„Muselo to být v nějaké jiné době,“ poznamenala Helga bystře. „Kdyby to totiž bylo 21. září tohoto roku, museli by ti kluci mluvit španělsky. Jasná zpráva!“

„Anebo je nějaká parta výrostků pomazala barvami a před několika dny hodila do vody. A přitom ztratili paměť,“ oponoval tvrdohlavě Peter.

Helga však neposlouchala; rozčileně ukazovala na stěny jezírka: „Podívej, tady není zhola nic, čeho by se dalo zachytit. Jak asi by se ti dva mohli dostat z toho rybníčku k pyramidě?“ „Však si to můžeme ověřit,“ odvětil Peter tiše. „Šla bys taky? Dnes večer prozkoumáme vnitřek pyramidy, třeba k obětnímu jezírku skutečně vede podzemní chodba.“

Peter si pořídil čtyři nové baterie do jejich malé svítilny. Od hotelového vrátného si půjčil ještě jednu baterku. Helga vyslovila názor, že by bylo rozumnější, kdyby zůstala doma. Mohla by totiž zavolat pomoc, kdyby se Peter dlouho neobjevoval. Peter se podíval na oba chlapce. Xixli působil urostlejším dojmem než drobný Yum.

Pohlédl tázavě na Xixliho: „Peter - Xixli - pyramida?“ Ten přikývl. Jakmile turisté opustili archeologickou zónu, pověsil si Peter kolem krku fotoaparát a do kabely přes rameno uložil litr minerálky a obě baterky. Pod ochranou křoví a stromů se oba rychle pohybovali podél plotu archeologického areálu. Potřebovali se přiblížit k pyramidě od jihu: tam rostly keře až do blízkostí šedesáti metrů od pyramidy. Když si byli jisti, že je nikdo nepozoruje, Xixli a

Peter přesprintovali krátkou vzdálenost k jižním schodům pyramidy. Se supěním je zdolali a odkutáleli se po kamenné podestě mezi sloupy. Nikdo je nespátřil. Peterovi neušlo, jak Xixli sprint vzdor svému oslabenému zdraví absolvoval rychle. Ten kluk musí mít za sebou nějaký dobrý trénink. Ale jak k němu přišel?

Po několika minutách oddechu zahájili sestup do Jaguáři jeskyně. Peter opět napočítal padesát dva schodů. Xixliho baterka osvětlovala tu strop, tu podlahu, sklouzla po kamenném jaguárovi a konečně se zastavila na jakési díře ve zdi. Byla to čtvercová štola. Peter odhadl její rozměry na metr dvacet šířky i výšky. Xixli bez vyzvání podřepl, posvítíl do štoly a kolébaje se jako kachna se pustil se skloněnou hlavou směrem do hloubky. Peter s fotoaparátem kolem krku a s taškou zavěšenou na rameni posunutou na záda, funěl za ním. Ustavičně osvětloval stěny šachty, která se směrem do hloubky stále zvětšovala. Stěny byly dohledka vyleštěny, ani spáry na nich nebylo možno nahmátnout. Tohle je tedy precizně provedená práce! Peter spíše očekával, že se zatuchlý, vlhkývzduch, který mu do všech pórů vháněl pot, může jedině zhoršovat. Jenže opak byl pravdou. Čím klesala šachta hlouběji, tím silnější byl tah svěžího, chladného kyslíku. Někde tady musí být vzduchové šachty. Oba tiše odfukovali, Peterovi se na čelo lepily prameny vlasů. Copak ta chodba nikdy neskončí? Zdálo se, že opravdu nemá konce; už ušli nejméně šest set metrů. Xixli se konečně narovnal a posvítíl na strop jakési čtverhranné místnosti. I Peter tu mohl stát rovně. Znamením paží Xixli naznačil, aby postupovali kupředu po malých krůčcích a velice opatrně. Po chvíli zůstali oba stát na okraji propasti: asi o dva a půl metru níž se světlo jejich svítilen odráželo v průzračné vodě. Xixli nasměroval svou baterku k zemi a nasvítíl několik skvrn od krve. „Yum - Xixli,“ řekl a ukázal na vodu, na skvrny a štolu, kterou se právě přikolébali. Peter pochopil v ten ráz. Oba chlapi se na tomto místě vynořili z vody, vysoukali se po stěně vzhůru a poté se vyškrábali chodbou až k pyramidě. Teď si byl Peter absolutně jist tím, že chlapi o paměť v žádném případě nepřišli. Jinak by si Xixli nemohl vybavit tuhle cestu. Na druhé straně - stopy krve už sice uschly, ale podle světlé barvy byly ještě docela čerstvé. Takže aspoň ty krvavé skvrny nemohou pocházet z jiné doby. Peter prostor pod sebou kousek po kousku prohmatával paprskem světla. Kolem dokola pravoúhlé vodní nádrže se vinul úzký lem a na jedné straně sestupovaly do vody tři schody. Pak si Peter všiml jakéhosi nepatrného předmětu, který ve světle lampy pableskoval ostře žlutě. Nedaleko něho objevil ještě jeden a při kraji nádrže plavaly ve vodě dokonce dva další takové svítivé body. Vypadalo to, jako kdyby ve vodě i na okraji bazénu ležely nějaké žluté cigaretové nedopalky. Nyní Xixli osvítíl svůj vlastní obličej, volnou rukou ukázal dolů, namířil paprsek na dvě žluté <cigarety> a znovu si posvítíl na tvář. Pak si nacpal malíček do jedné nosní dírky a několikrát se zhluboka a hlasitě nadechl a zase vydechl. Tentokrát Peter nechápal.

Co mu to chce Xixli sdělit? Po krátkém rozmýšlení vtiskl Xixli Peterovi baterku do ruky, položil se na okraj vodní nádrže a pomalu klouzaje po břiše se spouštěl dolů. Když visel už jen za špičky prstů, pustil se a seskočil. Peter celou scénu fotografoval; blesk z jeho fotoaparátu každých pár vteřin zazářil na hladkých stěnách. Dole Xixli sesbíral ty čtyři <nedopalky od cigaret> a poté je hodil nahoru Peterovi. Pak se Xixli postavil ke stěně, zvedl ruce a zavolal: „Peter - prosím!”

Peter nebyl nijak zvlášť vytrénovaný. Proto ho stálo značné úsilí, než Xixliho zase vytáhl k sobě nahoru. Pak ještě několikrát stiskl spoušť fotoaparátu, zastrčil <nedopalky> do kabely a společně zahájili namáhavý zpětný výstup.

Po návratu do hotelu dostali kluci zase své léky. Peter vylíčil přítelkyni dobrodružství, které právě absolvovali, a nakonec vytáhl z tašky čtyři žluté <nedopalky>.

„Co to jen může být?”

Ještě než si o tom mohli začít pořádně povídat, Xixli se zvedl, uchopil dvě trubičky a vložil si je do nosních dírek. Předváděl při tom hluboké nádechy a výdechy. Peter a Helga ty <nedopalky> ze všech stran zkoumali. Dva byly suché a vypadaly porézně, další dva byly vlhké a mírně nabobtnalé. Peter si vzal obě suché trubičky a po krátkém váhání si je taky zatlačil do nosu. Poté sehnul hlavu nad vanu a pustil si na ni plným proudem sprchu. Trubičky okamžitě zvětšily objem a ucply mu nos jako zátka. Peter se pokusil nosem dýchat. A skutečně: trubičky ze sebe vydávaly vzduch, málo sice, ale přece.

„Mně se to nějak přestává líbit,” řekl Helge. „Ať jsou ty věcičky cokoli, zdá se, že ve vodě produkují kyslík, anebo že možná dokonce kyslík uvolňují přímo z molekul vody. To je technologie, jakou my, dnešní lidi, neovládáme! Znamená to, že ti dva hoši přicházejí z budoucnosti?”

„Ne, ne!” odporovala Helga. „Pokud tedy vůbec přicházejí z nějaké jiné doby, pak určitě z minulosti. Vem si jen to jejich pomalování a to, že Xixli zná starou chodbu od pyramidy k jezírku.”

Následujícího dne se mělo odehrát představení, na které Peter s Helgou určitě nikdy nezapomenou. Xixli byl už podle všeho zdravý, Yum ještě trochu polehával. Po snídani se skupinka pomalu vydala k hřišti, kde staří Mayové hrávali míčové hry. Hrací plocha byla od hotelu vzdálena pouhých několik set metrů. Celý komplex byl odhadem sto padesát metrů dlouhý a padesát metrů široký. Na dvou protilehlých stranách byla plocha hřiště ohraničena kolmými stěnami, každá stěna měřila zhruba sto metrů do délky. Přesně uprostřed čněl z obou stěn asi ve výšce tři a půl metru kamenný kruh, pevně zasazený do zdi. Dole, asi metr nad zemí, se po obou stranách vodorovným směrem vinul dlouhatánský opeřený had, vytesaný do kamene. A ještě o něco níž - od země až do výše hada - byly do stěny vsazeny

kamenné desky s nejrůznějšími reliéfy. Bylo tu možno vidět postavy kněží s podivnými kufříky v rukou. Archeologové vyslovili domněnku, že jde o jakýsi druh tenisových pálek. Když skupinka vstoupila na hřiště, postávali tam už jiní turisté a pilně fotografovali reliéfy. Peter chtěl pokračovat dál, tu však zůstal Xixli stát jako přimražený. Zrudl ve tváři, oči mu zvlhly; pak ze sebe pomalu vypravil: „Xixli-hra!“ Ukázal si na hrud', na zem, pokynul ke kolmým stěnám a ke kamennému kruhu zasazenému do zdi. Peter a Helga se na něj tázavě zahleděli; v tom okamžiku ze sebe Xixli vyrazil hlasitý výkřik, pak neuvěřitelným tempem vystartoval k místu, kde čněl ze zdi kruh, sklonil hlavu před opeřeným hadem a začal bleskurychlými pohyby provádět jakési krkolomné akrobatické kousky. V prvním okamžiku se Petera zmocnily obavy, zda Xixli nedostal epileptický záchvat. Pak jim však nezbylo, než bez dechu přihlížet, co se na hřišti odehrává. I ostatní užaslí turisté zapomněli na své fotoaparáty, jejich diskuse utichly, všichni oněměle a s otevřenými ústy hleděli na Xixliho. Ten přesprintoval ode zdi ke zdi, prosvištěl po prostranství, pak se rázem zastavil, vrhl se šipkou k zemi, odrazil se nohama od kolmé stěny a udělal přemet. Boky, krkem, ba i stehny prováděl prudké trhavé pohyby, pak zase zůstal uprostřed plochy bez hnutí stát, vyrazil ze sebe výkřik, skulil se na zem, kolena si pohazoval s imaginárním míčem, vrhl se směrem ke kamennému kruhu, opět vystartoval do středu hřiště, zůstal bez hnutí stát uprostřed pohybu, opět vykřikl a začal s celým tím divočením zase od začátku. Vůbec přitom nevnímal, že na něj zaraženě hledí padesát párů očí, nevšiml si, že sem s jednou skupinou dorazil Michael, německý průvodce, a rovněž zmateně přihlíží. Dámám vypadly kabelky z rukou, všichni upírali zraky na Xixliho, který na hřišti sprintoval sem a tam, vyskakoval, vrhal se kupředu, spurtoval, koulel se po zemi, trhal celým tělem a mezi tím vším ze sebe vydával hlasité, ostré výkřiky. Náhle se Xixli rozběhl k Peterovi a Yumovi, kousek od nich se vrhl na zem a bleskurychlým nůžkovitým pohybem nohou oba skosil. Udělal to tak, že jim jednu nohu zarazil do podkolenních jamek a druhou zablokoval holeně. To všechno se odehrávalo v neuvěřitelně rychlém tempu. Úlekem bez sebe se Peter vyškrábal zpátky na nohy, ale to už Xixli zase stál uprostřed hrací plochy, vykřikl a na pět vteřin strnul jako socha. V tom okamžiku na něj Yum silným hlasem zavolal pár slov. Xixli se otřepal, jako kdyby ho polili vodou, uvolnil se, pohlédl k Peterovi a Helze a pomalým krokem vykročil směrem k nim. Odměnou mu byl burácející potlesk přihlížejících turistů. Xixli jako by to nevnímal. Postavil se před Petera a udýchaně ze sebe vyrazil: „Xixli- hra!“

Helga se vzpamatovala jako první.

„Už jsi někdy něco takového zažil? To bylo ohromné! To tempo, ta síla, skoky a záškuby! Kdyby to Xixli předvedl někde na diskotéce, vyhrál by všechny první ceny a byl by z něho diskokrál! Kam se na to hrabe nějaký John Travolta nebo Michael Jackson!“

Mezitím k nim přistoupil průvodce Michael. Uznale poklepal Xixlimu po rameni. Ten nejistě pohlédl na cizího muže, Michaela ještě neznal. Peter na Xixliho kývl, aby ho uklidnil, a naznačil mu, že se nemusí ničeho obávat. Zatímco si Xixli stíral pot s čela, zeptal se Michael: „Milý pane, kdy byste chtěl zajet do Tulúmu?“ „Jak dlouho to tam trvá?“ „Pět až šest hodin, podle toho, jak rychle pojedete. Musíme nejdřív urazit dvě stě deset kilometrů a dojet kousek před Cancún, teprve pak můžeme zahnout na silnici vedoucí na jih do Tulúmu. Dohromady je to asi tři sta čtyřicet kilometrů.“

„Dobře,“ přikývl Peter a pohlédl s otázkou v očích na Helgu. „Můžeme jet zítra?“

Shodli se na odjezdu v devět hodin. Jakmile se Xixliho dech opět zklidnil, vydala se čtyřčlenná skupinka zvolna na opačný konec hřiště. I tam byly do stěn zasazeny kamenné desky s plastikami. Peter si právě některé z nich fotografoval a přitom přemýšlel o tom podivuhodném „tanci“, když tu Yum a Xixli poklekli a začali se jemnými, téměř nábožnými pohyby dotýkat jednoho z reliéfů. Yum Petera posléze jemně zatahal za triko a naznačil mu, aby si k němu přiklekl. Potom se zářícíma očima pronesl: „Xixli - ba-ba!“

Co má tohle zase znamenat? Xixli přešel rukou po obrysech figury, pak naznačil pohyby úderů kladiva do dláta a chvějícím se hlasem tiše opakoval: „Xixli - ba-ba!“ Xixli měl co dělat, aby potlačil slzy. Byla to opět Helga, která zareagovala jako první: „On má na mysli, že tu sochu tesal jeho otec. Děti ve všech dobách pravděpodobně říkají něco jako ‚táta: baba! Chápeš?‘“

Peter chápal čím dál míň.

Následujícího dne nastal okamžik odjezdu. Peter a Michael naložili kufry do pronajatého auta, oba mayští chlapci zatím postávali rozpačitě o kousek dál. Bylo zapotřebí další pantomimy, než oba pochopili, že se mají posadit dozadu do auta. Helga se usadila mezi ně, aby mohla při neočekávaných událostech včas zasáhnout. Pak Peter spustil startér. Xixli a Yum zadrželi dech. Pomalu, pomaloučku, jako kdyby vezl auto plné vajec, se Peter rozjel. Oba chlapci sebou trhli a Helga je konejšivě pohládila po hřbetu ruky. Peter zahrnul na asfaltovou silnici číslo 180 směrem na Valladolid, a po padesáti kilometrech odbočil na Cancún. Zpočátku, pokaždé když se objevilo auto v protisměru, se svaly chlapců napjaly; učili se však rychle a záhy už si jízdu užívali. Netrvalo dlouho a vystrčili z okénka ruku, pak i hlavu a radovali se z toho, jak jim sviští vzduch kolem uší. Jen jednou pak ještě v autě strnuli. Michael, který seděl vepředu vedle Petera, pustil rádio. Když se v reproduktorech rozdrmolil cizí, poněkud pánovitý hlas, Xixli a Yum se začali ustrašeně rozhlížet kolem sebe. Michael našel jinou stanici; nějaká mexická kapela s trubkami a kytarami tam hrála rytmický tanec mariachi. Mládenci naslouchali těm podivuhodným tónům téměř nábožně a se šťastným výrazem ve tváři. Hned nato se z rádia ozvala písnička „Cuando salide Cuba“, po celém světě

známá melodie, a tak Helga, Michael i Peter zpívali nahlas s rádiem. Sotva byla písnička u konce, poprosila Helga, aby rádio vypnuli. Pak zanotovala potichu tentýž nápěv a oba chlapce mírnými gesty pobídla, aby se přidali. Xixli a Yum se na sebe podívali, vyměnili si několik vět ve svém nesrozumitelném jazyce a začali vyluzovat z hrdel jakousi neobvyklou melodii, sestávající z mnoha melancholicky znějících púltónů. Tu se Michael obrátil na Petera: „Co je to za chlapce? Odkud jsou?“

Peter se trochu ztrápeně usmál: „To kdybychom věděli! Proto vlastně jedeme za <el profesorem>. Třeba bude rozumět pár slovům z jejich řeči.“

Po necelých třech hodinách jízdy dorazili do Puerto Juárez, do posledního místa před letoviskem Cancúnem. Peter zaparkoval před zahradní restaurací. Xixli a Yum se poslušně posadili ke stolu. V dálce se třpytily cancúnské hotelové paláce, ostře nasvícené sluncem. A vtom - událo to vždycky všechno tak nečekaně - odhodili kluci své židle a konsternovaně upřeli pohledy k bezmračné obloze. Ukazovali prsty vzhůru a opakovali vzrušeně: „Ku-škuškan! Ku-šku-škan!“

„Ne! To ne Kukulkan!“ vrtěl Peter chlácholivě hlavou: „Letadlo! Le-ta-dlo!“ Cancúnské mezinárodní letiště leželo jen patnáct kilometrů vzdušnou čarou od zahradní restaurace, kde právě seděli. Občas přelétávali proudoví obři ve veliké výšce nad tímto územím, zanechávající za sebou ohon kondenzovaných par; sem tam je bylo v dálce vidět přistávat a startovat. Yum a Xixli se museli moc přemáhat, aby se od tohoto pohledu dokázali odtrhnout a vrátit se zpět ke stolu. Ale stejně pokaždé, když se ozvalo vzdálené zahřmění startujícího stroje, hleděli za letadlem tak dlouho, dokud bylo pouhým okem jen trochu vidět.

Kolem druhé hodiny odpoledne zahájili poslední, sto třicet kilometrů dlouhou etapu své cesty, která vedla jihozápadním směrem stále podél mořského pobřeží po silnici číslo 307. Jejich cílem byla malá obec San Felipe ležící nedaleko tulúmských mayských zřícenin. Po dobrých dvou hodinách jízdy zahrnuli na volné prostranství před poněkud zchátralou selskou usedlostí. Zdi jedné stodoly byly zborčené, na dvoře se povalovaly zrezivělé zemědělské stroje. Slepice kdákaly, dobrácký, líný pes otvíral chřtán a na celé kolo zíval. V pozadí stála hlavní budova. Byla dvoupodlažní a na první pohled působila dojmem masivní španělské architektury. Těžké vápencové bloky byly navršeny na sebe a ohozeny bílou vápennou kaší. Když Peter a Michael vystupovali, vynořil se zpoza rohu kůň a v jeho sedle poněkud obtloustlý člověk. Neznámý muž s ošlehanou tmavou pokožkou měl na hlavě široký slamák. I přesto, že přívětivě působící tvář měl trochu odulou, nebylo možné přehlédnout jeho indiánský původ. Jeho oblečení sestávalo z červeno-černě kostkované košile, krátkých kalhot s rozparkem na levém stehně a na nohou měl sandály nezapnuté na patách, takže se mu volně kolébaly na chodidlech.

„Hola!“ zavolal ze sedla, a když si všiml Michaela, seskočil a pozdravil se s ním jako se starým přítelem: „Miguel! Buen amigo! Como están tus padres?“

Zatímco se Michael a ten muž spolu bavili, Helga se pokoušela přimět chlapce, aby vystoupili. Ti však dál dřepěli strnule a křečovitě na svých sedadlech a s pootevřenými ústy a vytřeštěnými očima zírali na koně. Měli ze zvířete evidentně strach. Že by ještě nikdy neviděli koně? Michael <el profesora> a Petera seznámil. Po pár slovech v lámané španělštině se začali domlouvat anglicky. Jelikož Helga seděla uprostřed, nemohla ven z auta, dokud nevystoupí některý z chlapců. Ti se ale nehýbali z místa, jejich tmavá plet zesinala. Nehnutě hleděli na koně, jako kdyby to byl drak dštící síru a oheň.

„Tak bude to, ksakru? Já chci konečně ven!“ čertila se Helga a teprve nyní si Peter všiml, jaká nastala situace. Naklonil se do auta, pohlédl svým chráněncům do očí a řekl mírným, chápavým tónem: „Kůň - zvíře!“

Ale tentokrát chlapci nijak nereagovali. Prostě se neodvažovali vystoupit z auta. Peter se tedy zeptal <el profesora>, zda by si nemohl pohladit jeho koně. Pomalu k němu přistoupil a mírně ho poplácal po krku. Zvíře dalo vděčnost za polaskání najevo hlasitým zařetáním a několikerym usilovným pokývnutím. Xixli, který si dodal odvahy jako první, konečně vystrčil ze dveří hlavu, následovala jedna noha, a pak - s pohledem stále upřeným na koně - druhá. Po chvíli stál venku, pro jistotu se však pořád ještě schovával za dvířky auta. Konečně mohla vystoupit Helga. I ji přivítal <profesor> jako starou známou, a také ona si pohladila koně. To už se odvážil vystoupit z vozu i Yum. <El profesor> k nim vztáhl ruku na pozdrav; tohle gesto naštěstí už znali od Petera. Když chlapci na jeho pozdrav neodpovídali, obrátil se profesor opět k Michaelovi a položil mu několik otázek. Konečně stáli Xixli i Yum venku, mezi nimi a koněm už jen auto. Když mezi sebou ve svém neznámém jazyce prohodili několikrát, <el profesor> pochytil pár slov a s užaslým výrazem ve tváři se k nim obrátil. Chlapci zmlkli, profesor se na ně pozorně zahleděl. Pak zformuloval několik slov, znělo to jako: „Yakzel hibi kušlox?“

Yum a Xixli otočili hlavy k profesorovi a jen na něj nevěřičně zírali. Profesor ta nesrozumitelná slova zopakoval a dodal:

„... nautat cap ayel?“

Postoj chlapců se prudce změnil. Sklopili pohledy, pokyvujíce přitom hlavou. Poté Yum napřáhl ruce před sebe a učinil několik kroků k <el profesorovi>. Zároveň napjal obě paže, vztyčil dlaně a roztáhl prsty. Metr od profesora zůstal stát, pohlédl k zemi a řekl cosi jako „Haymel xoka kašlan!“

Ještě než profesor mohl zareagovat, zopakoval tutéž gestikulaci a táž slova i Xixli. Nyní stáli před <el profesorem> oba chlapci a vztahovali k němu dlaně s roztaženými prsty. Profesor,

očividně v rozpacích, zamumlal španělsky: „Tohle přece není možné. . .!“ Nakonec váhavě, jako by si nebyl zcela jist správností svého počínání, přitiskl své dlaně s roztaženými prsty na Yumovy. Pomalu, takřka obřadně pozvedl Yum hlavu a zaklesl své prsty mezi prsty profesorovy. Pak sevření uvolnil. Profesor pochopil a totéž opakoval s Xixlim.

Ostatní ohromeně přihlíželi. Nakonec přistoupil k Yumovi Peter, nastavil mu své dlaně a natáhl prsty. Yum gesto bez váhání zopakoval a jemně vsunul své prsty mezi Peterovy. Poté učinil Peter totéž s Xixlim a krátký slavnostní akt zopakovala i Helga a Michael. Kouzlo bylo prolomeno!

Oba chlapci se uvolněně zasmáli a jeden přes druhého na profesora spustili ve svém jazyce; ten měl zjevně co dělat, aby ten přívál slov a vět stačil sledovat. Pozval společnost ke stolu, který stál před hlavní budovou, a silně tleskl do dlaní. Objevila se starší dáma v dlouhé zástěře a přinesla červené víno, nealkoholické nápoje, studenou šunku, kozí sýr a tmavý chléb. Mezi profesorem a chlapci začaly poletovat sem a tam otázky a odpovědi, kombinované s posunky a gestikulací, zprvu pomalu, nejistě a váhavě, postupně však stále hbitěji.

Čas od času profesor na ostatní pokývl a vykřikl: „To je zázrak! Hotový zázrak!“

Náhle se zeptal Petera, zda může vidět ty snímky, které nafotografoval při prvním setkání s chlapci - a také jejich bederní roušky. Dlouho pak hleděl na obrázky z polaroidu, ohmatával modré bederní roušky s hvězdami a potom sepjal ruce a vyslal k nebesům střelnou modlitbu. Když nastal večer a stolovníky začaly obletovat můry a neodbytní moskitos, vyzval profesor návštěvníky, aby se přesunuli do domu.

Peter využil příležitosti, aby s profesorem konečně promluvil: „Jestli to správně chápu, dokážete se s Yumem a Xixlim dohovorit. Zeptal jste se jich, odkud jsou?“

„Samozřejmě!“ zasmál se <el profesor>, ve skutečnosti José Miguel Maria Itzá. „Ti dva jsou dar z nebes. Přišli z roku 4431 jejich letopočtu. To v přepočtu odpovídá našemu roku 1317 po Kristu. Chlapci za sebou tedy mají skok v čase dlouhý šest set sedmdesát pět let. Možná že víte, ctěný señore Pedro, že Hernando Cortéz, španělský dobyvatel, dorazil do Střední Ameriky na jaře 1519. Xixli a Yum byli tedy obětováni právě sto devadesát osm let před španělským dobytelským tažením...“

„Jak prosím?!“ přerušili ho Helga a Peter téměř jednohlasně. „Ti chlapci že byli obětováni?“ Profesor si otřel ústa. Ve tmavých očích, plných dobrého rozmaru, mu svítily šelmovské ohýnky: „Ano - ty dva hodili před šesti sty sedmdesáti pěti lety do posvátného obětního jezírka. Xixli se učí kameníkem, Yum je novicem. Pokud jsem dobře rozuměl, Yumův otec je... Promiňte, musím říkat byl... Tedy Yumův otec byl jedním z nejvyšších kněží ve městě Chichén Itzá, ze kterého pocházejí i mí předkové: já sám jsem Itzá!“ <El profesor> se hrdě rozhlédl po posluchačích kolem sebe a zředil si sklenici červeného vína trochou vody. „Ten

jeho otec musel chlapcům pomoci nějakou starobyloou technologií. Z rozhovoru s Yumem a Xixlim mi vůbec není jasné, jaký to mělo průběh. V každém případě by měla z obětního jezírka vést šachta až pod Kukulkanovu pyramidu a..."

Peter ho opět přerušil: „Ta šachta existuje. Byl jsem se tam dole podívat spolu s Xixlim.“

„Skvělé! Fantastické!“ vykřikl <el profesor> nadšeně, a sesul se na kolena: „Takže ti dva se takhle vyškrábali vnitřkem pyramidy nahoru, a tam museli potkat vás, ctěný señore Pedro.“

„Ano, tak to skutečně bylo!“ potvrdil Peter. „Ale jak, pro všechno na světě, přeskočili propast šesti set sedmdesáti pěti let z té své minulosti až do naší přítomnosti?“

„Nevím.“ Profesor se široce usmál. „Taky to v tomto okamžiku ani vědět nemusím. Jisté je, že jsou tady. Kdo ví, třeba je otec jednoho z těch hochů můj pra-pra-pra-pradědeček!“

Profesor se hlučně zasmál. „A tohle,“ - ukázal na chlapce - „jsou mí pra-pra-pra-prastrýci! A ještě něco: vy, ctěný señore Pedro, jste mým prapředkům zachránil život!“

Peter mu vysvětlil, že je povoláním lékař a že ty dva vzal k sobě, když měli vysokou horečku. Teď mu už bylo také jasné, jak to, že Xixli a Yum během dvaceti hodin tak vážně onemocněli. Mládenci neměli žádné obranné látky proti našim bakteriím! Zaplať bůh byli oba mladí a zdraví jako řípa. Dospělí by atak bakterií zřejmě tak snadno nepřekonali.

Diskutovalo se hluboko do noci. Peter se s profesorem domluvil, že chlapce pro začátek nechá celý jeden rok u něho. Měli se naučit španělsky a přizpůsobit se podmínkám naší doby. Nabídl, že profesorovi pošle na jejich výchovu peníze. Ten však odmítl. Živobytí je prý v San Felipe levné a mládenci pro něho budou neocenitelným přínosem v jeho jazykovém bádání. Kromě toho mohou být taky užiteční při práci. Odchoval už tři vlastní děti a Xixli s Yumem konec konců nejsou žádná mrňata.

Spalo se na slámou vycpaných matracích, rozložených po zemi ve starých mnišských celách.

Druhý den si vyměnili adresy a slíbili si, že zůstanou ve stálém kontaktu. <El profesor> prohlásil, že kousek odtud, v Tulúmu, jsou dva telefony. Jakmile budou Xixli a Yum umět zformulovat pár kloudných španělských vět, zavolá do Švýcarska. Peter a Helga slíbili, že nejpozději za rok se zde zase objeví. Když už nebylo možno odjezd dál odkládat, přitiskli si všichni vzájemně dlaně k sobě a jemně se do sebe zaklesli prsty. Jedno si Helga nedokázala odepřít: políbila Xixliho i Yuma na tvář. Ti to strpěli, i když nechápali. <El profesor> propukl v halasný smích, ale Peter si všiml, že v Xixliho očích se zaleskla slza.

Předsudky

Peterovo příjmení znělo Lange a celou rodinu tvořilo šest osob: otec, matka, starší bratr, dvě mladší sestry a Peter. Bydleli ve vesnici Wettswil, která leží pod Üetlibergem; tato hora - spíš vyšší kopec, vysoký osm set metrů - je oblíbeným výletním cílem obyvatel Curychu. Rodina Langeových nebyla bohatá, patřila však k vyšší střední třídě. Nemuseli obracet v rukou každý

cent. Peterova přítelkyně Helga na rozdíl od nich pocházela z dělnické rodiny a byla z Waltropu, malého městečka v Porúří. Původně pracovala jako recepční, byla jednou z těch přívětivých dam, které přijímají hosty v nóbl hotelech. Když se Peter s Helgou seznámil, byla zaměstnaná v jednom velkém curyšském hotelu. Ale vzhledem k tomu, že maturovala s vynikajícími výsledky, i když v Německu, měla právo studovat i na švýcarské vysoké škole. A tak teď už rok byla studentkou biologie na curyšské univerzitě.

Třebaže se rodiny Petera a Helgy setkaly teprve jednou, během jednoho víkendu ve Wettswilu, otec Lange Helžiny rodiče vychvaloval do nebes. „Ten Helžin otec, to je ale pašák!“ zdůrazňoval. „A Helžina matka je přímo poklad.“ Sympatie byly vzájemné. Rodiče Helgy měli z doktorské rodiny zpočátku trochu obavy a chovali k ní značný respekt. Ovšem otcové i matky si opravdu navzájem padli do noty, a už druhý večer si připadali jako dlouholetí přátelé. Bylo proto úplně normální, že Helga obývala jeden z pokojů v domě Langeových.

Včera Peter s Helgou přiletěli Lufthansou z Cancúnu do Frankfurtu, kde přesedli na letadlo do Curychu. Po dlouhé cestě a kvůli sedmihodinovému časovému posunu mezi Mexikem a Švýcarskem se šli ze všeho nejdříve trochu prospat. Ale už večer líčili rodině svůj zážitek s Xixlim a Yumem. Všichni napjatě poslouchali, jen otec Lange se shovívavě usmíval.

„Nepochybuji ani o jediném slově z té vaší historiky,“ řekl s vlídnou trpělivostí, „jen ta věc s časovým posunem se mi nezdá. Žijeme v naší skutečnosti a kromě vzpomínek, starých knih a několika muzeálních kousků neexistuje žádné spojení pocházející z minulosti. Jak by se měl takový zázrak udát?“

Slova se ujal Peterův starší bratr, Willi. Vystudoval na technice fyziku a teď pracoval v jednom státním výzkumném ústavu. „Četl jsem před několika měsíci článek v odborném časopise

Physical Review Letters. Fyzici Morris a Thorn, kteří působí na California Institute of Technology, tam tvrdí, že cesty časem jsou možné. A vzpomínám si taky na jednu prudkou diskusi během studia. Šlo tehdy o anglického fyzika Davida Bohma, který prohlašoval, že v každém časovém okamžiku je obsažen veškerý čas.“

„Tomu tedy vůbec nerozumím,“ přerušily ho Peterova matka i Helga téměř současně. „Naše doba, to je přece ‚ted‘. Jak k nám má dospět něco z minulosti?“

„Ted“ je jen subjektivní čas, tedy to, co vnímáme. Fyzikální čas, který měříme hodinami, oscilacemi, rychlostmi, je naproti tomu čas objektivní. Od doby Einsteinovy teorie relativity víme, že čas je možno prodloužit anebo změnit. Astronaut ve velmi rychle letící raketě stárne pomaleji než jeho dvojník na Zemi. Obtížnost správného uchopení času spočívá v nedostatku objektivity. My tedy naše momentální, časové stanovisko důsledně rozdělujeme na

přítomnost, minulost a budoucnost. Viděno z nějaké vyšší pozice by všechno naopak byla „souběžnost“.

„Teď to všechno chápu ještě míň,“ pousmála se matka Langeová. „Pokus se to vysvětlit obyčejné ženě.“

Willi se ocitl ve svém živlu. Aniž o to jakkoli usiloval, stal se advokátem cest časem.

„Představ si úvratné nádraží, na kterém končí koleje, jako je to v Curychu, Frankfurtu nebo v Mnichově. Vyjíždí odtamtud bezpočet vlaků. Výhybkami se přesouvají z koleje na kolej, některé se rozjíždějí, jiné brzdí. Pro každého strojvůdce je ten „jeho čas“ subjektivním časem, ve kterém se právě pohybuje. A teď si představ pilota ve vrtulníku, který se vznáší vysoko nad vši tou spoustou kolejí a výhybek. Když se na to dívá ze své pozice, děje se to všechno pod ním současně.“

„No dobrá - ale jak je tedy možné dostat se z jednoho času do druhého?“

„Tím, že přehodíme výhybky! Existují teorie o překrývání se časů, podle nichž se za určitých fyzikálních předpokladů různé časy vzájemně dotýkají. Možná že to jsou silné elektromagnetické síly, které čas na jistých místech ohnou, a tím dojde k tomu překrývání, jak jsem říkal. Přesně vzato, ve vesmíru stejně existuje jen souběžnost, protože prostor a čas jsou vzájemně propojeny oscilačními poli a lze si velmi dobře představit přechod z jedné oscilační roviny do druhé. Ještě sice nevíme, co v případě Xixliho a Yuma způsobilo to překrytí času, ale že ti dva pocházejí z jiné doby, je naprosto zjevné.“

„A jak by se tohle všechno, milý bratře, dalo dokázat?“ zeptal se Peter do nastalého ticha.

„Máš přece ty dvě roušky, co měli kluci na sobě, když jsi je poprvé potkal. A taky ty žluté trubičky, co se strkají do nosu. U těch kožených zástěrek jde bezpečně o organický materiál.“

„Organické“ je všechno, co se podílí na stavbě buněk a na růstu: tedy rostliny, živočichové, lidé, kosti. Dnes se dá organický materiál velmi snadno časově určit. Dokonce to dělá i jedno speciální oddělení tady v Curychu, na vysoké technické škole, kde jsem studoval. Pokud jsou bederní roušky Xixliho a Yuma staré aspoň těch šest set sedmdesát pět let, je důkaz na světě!“

„Na tenhle výsledek jsem opravdu zvědavý,“ poznamenal otec Lange suše. „Důsledky pro archeologii by byly přímo revoluční. Pokud vím, existuje kolem národa Mayů spousta nevyjasněných otázek. O jejich životním stylu, náboženství, o organizaci státu, o jejich pojmání morálky. Ale i o písnu, matematice, astronomii, o té spoustě plastik na chrámech a pyramidách. A teď přijdou dva kluci z minulosti a třeba to dokážou všechno vysvětlit. Fenomenální! Ale aby ses uchránil blamáže, kterou riskuješ, až se obrátíš na archeology, potřebuješ přesvědčivé důkazy. To, že Xixli a Yum pocházejí z minulosti, musíš dokázat naprosto mimo jakoukoli pochybnost.“

„A z čeho jsou tyhle trubičky?“ Peter ukázal na žluté <nedopalky cigaret>, které společně s Xixlim vylovil z vodní nádrže pod pyramidou. „Oba chlapci z těchhle věcíček nejméně čtyři minuty tankovali čerstvý kyslík! Je to vůbec v lidských silách?“

Opět promluvil Willi. „Tak proč jednu nerozřízneme a nedáme ji pod otcův mikroskop?“

Přestože doktor Lange působil jako primář v nemocnici, pořád si udržoval vlastní lékařskou praxi pro své soukromé pacienty. A k ní patřila i malá laboratoř s mikroskopem. Willi donesl z kuchyně nůž a dřevěné prkénko a začal jednu z rourek rozřezávat. Nejprve se ukázalo něco jako filtrační savý papír, který se ani nehry nedal snadno roztrhnout. Do filtračního papíru byla zalisována jemná, sotva znatelná vlákénka. Otec Lange jedno z nich vložil pod mikroskop. Při maximálním zvětšení bylo možno rozeznat tisíce a tisíce zářících bodů. Vypadalo to, že vlákna jsou pokryta nepatrnými krystalky. Na jednom útržku filtračního papíru se pod mikroskopem objevily tisíce šestihranných plástů, a každý z nich byl opět pokryt spoustami téměř průhledných šupinek: pletivo plástů a šupinek. Doktor Lange vzorek špičkou jehly opatrně přitiskl na skleněnou podložku a vyšrouboval okulár o pár milimetrů výš.

„Teď do toho jemňoulince foukni,“ vyzval Williho. „A teď odsud, z druhé strany!“

Otec Lange se narovnal: „Nato se musíte podívat! Když se fouká z jedné strany, šupinky se těsně přimknou k mikroskopickým plástům. Naopak z druhé strany se kolmo vzpřímí a nepouštějí vzduch dál.“

„To vypadá pomalu jako nanotechnologie!“ vyklouzlo Willimu. „Jako co že to vypadá?“ ptali se ostatní jeden přes druhého. „Jako nanotechnologie!“ pustil se Willi zas trpělivě do výkladu.

„Tak tedy - jeden nanometr měří přesně jednu miliontinu milimetru. Naprosto neviditelný. Ale i v těchhle mikroskopických rozměrech se dá pracovat a lze sestavovat různé titěrné přístroje. Tomu se říká nanotechnologie. Tak třeba v jaderném výzkumném středisku v Karlsruhe vyvinuli niklové ozubené kolečko, které má průměr přesně sto třicet mikrometrů. (Jeden mikrometr odpovídá tisíci nanometrům.) Tohle mikroskopické ozubené kolečko, poháněné vzduchem, se otočí stotisíckrát za minutu. Nebo jiný příklad: v jedné kalifornské pokusné laboratoři zhotovili křemíková mikrosíta, která mají tak hustá oka, že se v nich zachytávají bakterie. Na amerických vysokých školách se nanotechnologie už vyučují. Technologii téhle liliputánské mechaniky se předpovídá velká budoucnost. Používá se v počítačích nebo při čištění a filtrování plynů a znečištěného vzduchu. Vstoupí ale taky do medicíny, například v neurologii. Nanotechnologové se snaží sestavit mikroskopické kardiostimulátory, ale i umělé slinivky nebo cévní frézy, které by do hladka ohoblovaly zvrápenaté stěny žil a cév. Cílem nanotechnologie je vyrobit nejmenší možné elektronické a

mechanické přístroje, které by bylo možno kamkoli vpašovat, aby tam vykonávaly určitou službu. Stejně tak jako ve sféře biologie mají svou funkci mikrobi, budou různé specifické úkoly v budoucnu vykonávat lidmi vytvořené nanoprodukty."

„A ty si myslíš," zeptal se Peter s napětím v hlase, „že tyhle věcičky, co si museli Xixli s Yumem zastrčit do nosu, jsou produkty téhle nanotechnologie?"

„S určitostí to říci nemohu," odpověděl Willi, „protože sám jsem dosud žádný výtvar nanotechnologie neviděl. Ale to, co má táta pod mikroskopem, odpovídá dost přesně tomu, jak se nanotechnologie popisují."

V místnosti se rozhostilo ticho, každý se oddal vlastním myšlenkám. Až po chvíli se z jednoho konce obývacího pokoje náhle ozval Peter: „Neskutečné!"

„Co je neskutečné?" otázala se matka.

„Ať nanotechnologie, nebo ne, ty trubičky nevznikly přirozeným způsobem; někdo je zkonstruoval uměle. Obsahují mikroskopicky malé částičky, jako třeba tady ta vláčekna a na nich krystalické puntíky. Pak ty šupinky a plásty, všechno výtvar technologie, kterou my ještě neovládáme. Na druhé straně víme, ze které kultury Xixli a Yum pocházejí. Z roku 1317 našeho letopočtu. Tehdejší Mayové stavěli sice nádherné chrámy a pyramidy, byli talentovanými řemeslníky a později dokonce zhotovovali ozdobné předměty ze zlata a stříbra, ale o mikrotechnologii neměli tušení. Neznali samozřejmě ani mikroskop. Tak odkud pocházejí tyhle trubičky? Já se z toho zblázním! To přece nejde dohromady!"

Otec Lange mezitím tiše potahoval ze své dýmky. Zamyšleně pak poznamenal: „Tyhle trubičky mě matou taky. Říkáš, že skrze ně mohli ti hoši i pod vodou pohodlně dýchat vzduch? Jakpak to vlastně fungovalo?"

Ozval se Willi: „Voda má chemický vzorec H_2O . H tu reprezentuje hydrogen, vodík, O oxygen, kyslík; H_2O , tedy voda, se skládá ze dvou molekul vodíku a jedné molekuly kyslíku. Možná že ty plásty a ta vláčka mají schopnost uvolňovat z vody molekuly kyslíku.

Výsledkem by pak byl čistý kyslík."

„Hm...," zabručel otec. „Vzpomínám si ještě na něco z biologie. Ve vodě jsou nejenom vázané molekuly kyslíku, ale i volné. Ryby například dýchají žábrami, a nepatrné membrány přitom z vody odebírají volný kyslík a dodávají ho takovým těm jejich plicím. Dokázal bych si představit, že vláčekna, která jsme našli ve filtrech, plní podobnou funkci jako membrány v žábrách..."

„... a šupinky," skočil mu do řeči Willi, „by mohly mít za úkol to, aby se spotřebovaný vzduch dal sice vypouštět ven, ale aby za určitý bod nevtékala dovnitř žádná voda. Skutečně geniální! To opravdu nejde moc dohromady s dobou Mayů. Odkud Xixli a Yum vlastně ty trubičky mají?"

To byla otázka pro Petera. „Přesně to taky nevím. <El profesor> jen říkal, že Yumův otec byl jedním z nejvyšších kněží a že chlapcům pomohl. Pokud jim dal ty trubičky on, odkud je pak asi měl?"

Byla to zapeklitá situace. Různé dílky skládačky nechtěly jít nějak dohromady. Willi navrhl, aby by mu jednu trubičku přenechali: mohl by se dotázat na své vysoké škole, zda se tam někdo už nezabývá nanotechnologiemi. Peter se měl pokusit vyhledat nějakého archeologa, který by mohl přesně datovat bederní roušky. Vzhledem k tomu, že mu zbýval ještě týden dovolené, než bude jako asistent primáře v nemocnici muset začít pracovat, šlo všechno velice rychle. Hned druhý den se ohlásil na konzultaci k ctihodnému profesoru doktoru René Schaublimu, specialistovi na středoamerické kultury. Peter mu příběh o Yumovi a Xixlim nevyprávěl, chtěl prostě jen vědět, zda by ctěný pan profesor mohl bederní roušky datovat. Bylo k zlosti, že se z profesora vyklubal příšerný šťoura. Kladl další a další doplňující otázky a každou větu komentoval sáhodlouhými frázemi. Kromě toho měl ten zlozvyk, že po každé odpovědi opovržlivě luskl prsty a mezi rty vyloudil neuvěřitelné „tsss. . . tsss". „Jak dlouho jste byl v Chichén Itzá?"

„Asi deset dní."

„Tsss... tsss! Za deset dní se nic nenaučíte. Všecko to jsou jen povrchní turistické dojmy. Vystoupil jste na observatoř v Chichén Itzá? Nastudoval jste něco o mayské astronomii?"

„Ano!" „Tsss... tsss! Copak může turista asi tak nastudovat? Vy jste lékař? Proč jste nestudoval archeologii?"

Peter mu to vysvětlil, ale profesor, prošedivělý pán kolem šedesátky s dlouhým nosem a bledou pletí, „tssscal" ostošest a básnil o povolání archeologa, jako by na světě nebylo nic důležitějšího. Peter už to chtěl vzdát, když se profesor konečně dostal k roušce. Zběžně ji promnul mezi prsty.

„Celkem zdařilý padělek, řekl bych. Tsss... tsss! Kolik jste za ni zaplatil?"

„Dostal jsem ji darem od jednoho starého Indiána," zalhal Peter, „a ten mi řekl, že ta zástěrka je stará nejméně šest set let." „Tak, tak...! Nejméně šest set let! Tsss... tsss! Jako lékař musí

te přece poznat, že ta kůže je čerstvá. Stará kůže by byla vysušená, porézní. Tahle je ještě plná šťávy. Je velice poddajná. Hvězdičky jsou namalované zručně, to musím říct, a taky ta modrá je pěkně nanesená. Ale šest set let? V žádném případě!"

Petera se začínalo zmocňovat zoufalství. Jak má tohohle pomatěného profesůrka přimět k tomu, aby přikročil k vědecké dataci? Právě včas ho napadla spásná lest: „Pane profesore! Co rád pijete?"

„Co rád - éééh - co? Piju? Jak jste na to přišel?" Zapomněl dokonce dodat to své „tsss..."

tsss".

„Chtěl bych s vámi uzavřít sázku. Sázím se o bednu - tedy dvanáct láhví - vašeho oblíbeného nápoje, že tato zástěra je nejméně šest set let stará!"

„Dvanáct láhví? Tsss... tsss! To vás přijde pořádně draho! Mým oblíbeným pitím je totiž červené víno z bordeauxské oblasti ve Francii. A sice Château Margeau, ročník 1975. Víno století! Když budete mít štěstí a styky, narazíte možná na láhev za sedmdesát franků. Tak jak to bude s tou sázkou? Nerozmyslíte si to?"

„Sázka platí!" zasmál se Peter. „A kdy bych směl zase přijít?" „Tssssss!" Vyrazil ze sebe zvuk tak protáhlý, že mu až došel vzduch v plicích. „To máte tak naspěch? Datování neprovádíme my archeologové, ale specialisté z fyzikálního oddělení. Zítra jim zavolám a pak vám dám vědět."

„A kolik ta analýza bude stát?"

„Stát? Stát nebude nic. Jsme konec konců státní zařízení. Datování je gratis - ale tu sázku prohrajete! Tsss... tsss!"

Sázku Peter skutečně prohrál. Když mu profesor Schaubli za pár dní zavolal, třásl se mu hlas radostí. „Tak mám pro vás ten posudek!" švelil naslédle do sluchátka: „A nezapomeňte na tu bednu s vínem!"

Peterovi tedy nezbylo než vyvláčet se supěním až nahoru do pracovny profesora Schaubliho dřevěnou bedýnku s drahým Château Margeau. Profesor ho už triumfálně očekával.

„Tak, pane doktore vší medicíny, tady máte výsledek!"

Peter zmateně četl výsledek zkoušky. Všeljaká čísla a izotopy uhlíku, o kterých tam byla řeč, ho nezajímaly. Do mozku se mu jako údery kladivem vryla jen slova poslední věty: ..., vzhledem k tomu, že dosud nenastal měřitelný rozpad izotopů uhlíku C 14, je třeba vzorek charakterizovat jako mladý (o stáří nižším než 100 let).

Když přišel Peter domů, působil zničeným dojmem. Všemmu je konec. Nemá pro Xixliho a Yumův skok v čase žádný důkaz a přesto si byl jist, že oba přišli z minulosti. Jak to, že zástěra vykazuje stáří „nižší než 100 let"? Při večeři o tomto zničujícím výsledku diskutoval s otcem a s bratrem Willim. Willi dnes vypadal poněkud zamyšleně, a o odpovědi dlouho uvažoval: „Víš ty vůbec, jak se tohle datování pomocí izotopu uhlíku C 14 provádí?"

„No, vlastně jen trochu. Je to tak důležité? Význam má nakonec jenom výsledek."

„Dávej pozor, Petře." Willi vzal do jedné ruky list papíru, do druhé propisovačku: Země je z vesmíru ustavičně ozařována neškodnou radioaktivitou. Už to tak trvá celé stamiliony let.

Všechno, co na Zemi žije, tedy stromy, rostliny, živočichové i lidé přijímají tuto radioaktivitu ve formě izotopů uhlíku s atomovou vahou 14. Zkráceně se tomu říká C 14."

„To jako myslíš, že jsme všichni zamořeni radioaktivitou?" „Ale kdepak!" zasmál se Willi.

„Tyhle izotopy C 14 má v sobě každý organický materiál, tedy i my, ale v absolutně minimálním množství, a jsou naprosto neškodné. Jakmile kterýkoli organismus odumře, přestane izotopy C 14 přijímat. Od toho okamžiku nastává rozpad. Jistě víš, že každý typ radioaktivity se po čase odbourá. Rozpadá se, záření je pořád slabší a slabší. V případě C 14 je poločas rozpadu 5600 let. To znamená: po 5600 letech zbývá polovina původních izotopů C 14, po 11 200 letech už jen čtvrtina. Pro to, abychom určili stáří nějakého kousku organického materiálu, se použijí jakési ‚izotopové hodiny‘, tedy spočítají se v něm zbývající izotopy uhlíku C 14; a z toho pak lze vypočítat, jak starý ten materiál je. Je pochopitelně známo původní množství, a tak je třeba zjistit už jen rozdíl.“

„Tohle je mi celkem jasné,“ odpověděl Peter rozmrzele. „Jak ale může ze zástěry, která je stará nejmíň šest set sedmdesát pět let, vyjít podle těchhle ‚izotopových hodin‘ chybný výsledek?“

„Výsledek není chybný,“ vmísil se do hovoru otec Lange. „To je věc té zástěry!“

„Jak to myslíš? Ty už se snad taky domníváš, že Xixli a Yum jsou podvodníci?“

„Uklidni se, chlapče,“ odpověděl otec přátelsky. „Izotopy C 14 potřebují čas, spoustu času, aby se rozpadly. Zástěry tenhle čas ale k dispozici neměly!“

„Tomu tedy opravdu vůbec nerozumím!“ reptal nevrle Peter. Nyní však už pochopil Willi, co má otec na mysli, a hned to začal vysvětlovat.

„Záření uhlíku C 14 slábne právě jen působením času, té spousty času. Jenže Xixli a Yum se svými rouškami vykonali časový skok. Izotopy C 14 neměly vůbec čas, aby se začaly rozpadat. Chápeš?“

Peterovi se rozsvítilo: „No pravda! Já hlupák! Zástěry byly staré třeba jen pět let, když se jimi Yum a Xixli opásali. Pak spolu s nimi překvapivě vklouzly do naší současnosti, aniž přitom absolvovaly příslušný časový úsek. Izotopy C 14 tudíž nemohou být rozpadlé! Ha! Ha!“ Bylo vidět, jak si Peter zhluboka oddechl.

„Tak čím budeme pokračovat? Jak to vlastně vypadá s těmi trubičkami?“

Willi referoval, že jak zjistil, v Curychu není nikdo, kdo by se zabýval nanotechnologií.

Vypátral však, že ve Fraunhoferově institutu pro fyziku pevných látek v Mnichově sedí jeden profesor, který už v různých odborných časopisech uveřejnil o nanotechnologii několik článků. Zatím ale pořád ještě neví, jak se k němu nějak nekomplikovaně dostat.

Doktor Lange měl radu po ruce. Od studentských let se přátelil s jedním profesorem fyziky, který učil na Technické univerzitě v Mnichově. Ten by ho třeba mohl znát. ..

O deset dní později vyrazil Willi do Mnichova. Z profesora, specialisty na nanotechnologii, se vyklubal fyzik vysokých energií, který se nanotechnologií zabývá mimo svůj hlavní obor. Jeho jméno znělo holandsky, van Keuten, a bylo mu nanejvýš čtyřicet. Zatvářil se vážně,

přesně tak, jako kdyby chtěl dát najevo svou rozmrzelost z toho, že ho tady kdosi chce zbytečnými diskusemi okrádat o drahocenný čas.

„Dobrá, poslal vás za mnou kolega z Technické univerzity. Mám dost málo času a byl bych vám povděčen, kdybyste přešel rovnou k věci.“

Willi položil na stůl jednu trubičku a z dopisní obálky vysypal i zbytky té druhé, rozřezané.

„Zkoumali jsme to doma pod malým mikroskopem. Vypadá to jako nanotechnologie. Mohl byste mi říct, co to je?“

Profesor van Keuten užasle pohlédl nejprve na celou trubičku a pak i na pozůstatky té druhé, které ležely před ním. „Nanotechnologie, to jsou mnohem menší výrobky než tohle tady. Ty je sotva vidět pod lupou.“

„Toto je taky jen vnější obal. Podívejte se prosím dovnitř pod mikroskopem. Prosím!“

84

Profesor svraštil čelo a pohlédl na hodinky: „No tak tedy pojd'te!“

Prošli několika chodbami, až se ocitli v laboratoři s velkým mikroskopem. Oba je pozdravil přívětivý asistent. Profesor van Keuten se ho zeptal, zda může na prosvětlovací optiku položit na chvíli pár vzorků. Pak nastavil revolverovou výměnu a sklonil se nad binokulárním tubusem. Převracel vzorky vzhůru dolů, pak si nastavil optiku jinak a zase převracel.

„Odkud to máte?“

„Našel to bratr - v jedné pyramidě ve Střední Americe,“ odpověděl Willi se zatajeným dechem.

„V pyramidě? To má být vtíp?“

„To jistě ne,“ ujistil ho Peter chvatně. „Abych byl přesný, našel trubičku v jedné chodbě pod hlavní pyramidou v Chichén Itzá.“ „Nevím, co na to říct,“ řekl profesor van Keuten klidně a pohlédl Willimu zpřímá do očí. „Vzorek skutečně obsahuje mnoho prvků nanotechniky. Jenže... éh... my tuhle techniku ještě neovládáme. Ten předmět jako by pocházel odkudsi z budoucnosti...“ „...jenže on pochází z minulosti!“ přerušil ho Willi.

„Kdyby mi vás nedoporučili jako seriózního kolegu, rovnou bych vás vyhodil! Ten vzorek nemůže pocházet z minulosti! Vyloučeno! To je technologie budoucnosti!“

Oba fyzikové na sebe beze slova hleděli. Profesor van Keuten si třel zamyšleně bradu, Willi si nervózně mnul ruce. Poté profesor znovu přistoupil k mikroskopu a ještě jednou vzorek ze všech stran prozkoumal, jako by nechtěl věřit vlastním očím a svému vlastnímu rozumu. S mikroskopem byl propojen komplikovaný fotoaparát. Asistent uvedl aparát do pohotovostního stavu a udělal několik snímků.

„Potřebujeme ještě lepší fotografie,“ poznamenal profesor. „Ty dostaneme jen z elektronového mikroskopu. A to potrvá déle. Můžete mi ten vzorek tady nechat?“

Willi souhlasil s tím, že mu ponechá zbytky rozříznuté trubičky. Ty budou pro elektronový mikroskop určitě stačit. Později, pokud to bude zapotřebí, by dal určitě k dispozici i intaktní trubičku. Pomlčel o tom, že má k dispozici celkem ještě tři neporušené rourky.

O pět dní později zavolal profesor van Keuten do Švýcarska: „Nevíme sice, odkud ten vzorek pochází, ale začíná se z toho klubat senzace: odfaxoval jsem pár obrázků do Ameriky a naši američtí kolegové by chtěli vzorek prozkoumat. Nabízejí za něj 20 000 EURO.“

Willimu to vyrazilo dech: 20 000 EURO za rozřezanou trubičku? Dohodli se s profesorem na druhý den, protože Willi si musel ještě především promluvit s bratrem; vždyť ty trubičky byly vlastně jeho.

„Ne, nejsou moje,“ odporoval Peter večer. „Jsou Yuma a Xixliho. A když za ně Američani chtějí dát 20 000 EURO, patří ty peníze oběma chlapcům. Ti je ještě budou zatraceně potřebovat!“

Peter měl pravdu. Po svém návratu z Mexika o Xixlim a Yumovi ještě neslyšel. Nebylo divu, vždyť od dovolené uplynul teprve měsíc. Zatím už pracoval jako asistent na interně, každý druhý večer navíc chodil do kurzu španělštiny. Helga, která se statečně biflovala biologii, přesto neztrácela humor. Ona také první přišla s myšlenkou, že když se dají zbytky rozřezané trubičky prodat za 20 000 EURO, tak intaktní rourky musí mít hodnotu několikanásobnou. A celá rodina Langeových dumala nad tím, jak je možné, že trubičky pocházejí z budoucnosti, když Xixli a Yum přišli prokazatelně z minulosti. O tři týdny později uzavřel Peter s profesorem van Keutenem následující dohodu: profesor může vědecky využít poznatky plynoucí z trubičky a Peter si ponechá možnost přihlásit v budoucnosti patentové nároky.

Krátce před Vánocemi dostal Peter od kalifornské vysoké školy šek na 20 000 EURO. Na Štědrý večer, když celá rodina včetně rodičů Peterovy přítelkyně seděla u stolu, zazvonil telefon. Zvedla ho Helga: „Ticho!“ sykla na ostatní. „Je to mezistátní hovor z Mexika!“ Peter vyskočil ze židle: „Dej mi to, já už umím slušně španělsky. Skoro vytrhl své přítelkyni telefon z ruky. Rozrušeně několikrát houkl do sluchátka „sí... sí“. Pak se na druhém konci drátu ozval <el profesor>: „Done Pedro! Chtěli jsme vám popřát šťastné Vánoce!“ smál se svým vydatným smíchem zpoza oceánu.

„Jak se vede Yumovi a Xixlimu? Jsou v pořádku?“

„Ó - slyším - vy už mluvíte lépe španělsky! Yum a Xixli stojí vedle mě, poslechněte si je...“

V telefonu rodiny Langeových byl zabudován malý zesilovač. Peter stiskl příslušný knoflík a všichni s úžasem naslouchali Yu-movu hlasu: „Peter! Peter! Váš svět je bá-ječ-ný! My se hodně u-čí-me a moc vi-dí-me! EI profesor je dobrý. Jeho rodina je dobrá. Kůň je milý! Pes také! Ó, Peter..., teď přijde Xixli!“

Ten zněl ještě vzrušeněji. „Já jsem velmi zdravý!“ koktal. „Xixli je úplně zdravý! Já jsem vy-ros-tl. Mluvíme o tobě a o Helga. Kdy ty přijede? My ukážeme mayský zem!“

Opět se ohlásil <el profesor>. Chlapci se skvěle osvědčili a on sám, profesor, dělá ohromné pokroky ve svém jazykovědném bádání. Ale ten telefonát je příšerně drahý. Peter ho požádal, aby mu nadiktoval číslo aparátu, ze kterého právě volá. Ať tam počkají, zavolá nazpět; má ještě mnoho otázek. <El profesor> slíbil, že v restauraci, ve které právě jsou, počkají dvě hodiny. Hned jak zavěsil, pokoušel se Peter udané číslo vytočit přímo. Ačkoli Mexiko bylo uvedeno v mezinárodní telefonní síti pro přímou volbu, spojení se nepodařilo. On ten Tulúm je jen taková nepatrná díra, a s telefonní sítí toho velikého, širého světa bylo proto možné navázat kontakt jen prostřednictvím spojovatelky. Po více než půldruhé hodině se spojení přes mezinárodní ústřednu konečně podařilo. Peter se dozvěděl, že se oba chlapci velmi rychle aklimatizovali. Jsou skromní a dobře vychovaní a není s nimi vůbec žádná práce. Kromě toho jsou pilní a mimořádně učenliví. Peter položil profesorovi otázku, odkud Xixli a Yum získali ty čtyři trubičky, které použili při svém pohybu pod vodou. Po malé přestávce se <el profesor> opět ozval: „Říkají, že trubičky dostali od Yumova otce!“

„A odkud je měl on?“ Peter slůvko „on“ do sluchátka přímo zahulákal. Profesor na druhém konci hovořil s Yumem, který musel stát hned vedle telefonu, a po chvíli odpověděl: „Byly to posvátné relikvie, ležely mnoho staletí, ne-li tisíciletí ve skříňce v Jatz-laan.“

Aby do toho hrom bacil! Peter začínal být silně nervózní. Jen neztratit rozvahu, říkal si v duchu a přes vzdálenost osmi tisíc kilometrů pokračoval ve vypsávání: „Jak se trubičky dostaly do té skříňky v Jatz- laan?“

A <el profesor> na druhé straně drátu se znovu domlouval s Yumem. Pak s udiveným tónem v hlase odpověděl: „Yum říká, že trubičky byly dary od Kukulkan a jeho druhů. Při své třetí návštěvě u jeho předků prý Kukulkan potřeboval pomoc dvou mladíků, kteří se museli potopit do jezírka v Chichén Itzá. Právě kvůli tomu jim Kukulkan dal ty trubičky a jako dar jich tam pak ještě zanechal pár navíc. Proč se o ně tolik zajímáte, dorve Pedro?“ Peter mu to objasnil.

„Panenko skákává!“ vykřikl <el profesor> do sluchátka. „20 000 EURO za tyhle bezcenné zbytky?“

„Já už ty peníze mám. Jsou chlapců. Přivezu je s sebou, a možná ještě víc!“

Dohodli se na dalším telefonátu za dva měsíce. Peter hochům slíbil, že za nimi přiletí nejpozději koncem srpna příštího roku. Dříve nedostane v nemocnici dovolenou.

Jakmile zavěsil, vypukla u stolu divoká diskuse, která neměla s Vánoce nic společného.

Všechno se točilo kolem otázky, kdo je ten Kukulkan a jeho společníci. Návštěvníci z budoucnosti? Jedno se objasnilo záhy: Kukulkan nemůže být pouhou mytologickou

postavou. Nemohl být bohem vymyšleným, jenom vyfantazírovaným. Ani personifikovanou přírodní silou. Tenhle Kukulkan a jeho druhové museli kdysi dávno reálně existovat, jinak by nemohli nikoho obdarovávat trubičkami. A jakými! Vodíkokyslíkový konvertor! To je tedy síla!

Během vánočních svátků Peter ne zrovna s nadšením zavolal profesora Schaubliho. Ten mu hned připomněl prohranou sázku: „Tsss... tsss, pan doktor vší medicíny! Tak co, chcete prohrát další víno?”

„To ne. Moje rodina by vás jen ráda pozvala na večeři. Můj otec má ve sklepě pár starých láhví, mnohem starších než ty, co jsem vám přinesl!”

To zabralo. Čtyři dny nato byl profesor Schaubli u nich. Ani u stolu se nedokázal oprostít od toho svého „tsss... tsss”, ale aspoň neluskal prsty. Jen tak mimochodem na něm Peter vyzvěděl, co archeologie vlastně ví o bohu Kukulkanovi.

„Tak poslouchejte,” nadechl se Schaubli k dlouhému výkladu, „Kukulkan je v zásadě pták. Mayové pro něj měli různá jména. Právě Kukulkan anebo také Kukumatz. Aztékově na mexické náhorní plošině nazývali téhož boha Quetzalcóatl. No a právě ve středoamerických lesích žije nádherný pták s dlouhými barevnými pery, to je guetzal, ‚pták`. Slovíčko cóatl znamená zase ‚had`. Vzhledem k tomu, že pták guetzal má dlouhý ocas, přirovnávaly ho středoamerické

národy k <opeřenému hadu>. Právě takový význam má složené slovo ‚quetzalcóatl`.

Kukulkan tedy není nic jiného než zkomolenina ptáka guetzala, had s křídly. Tssss!”

Peter se podíval na Helgu a Williho. To ale určitě není všechno...? Pták quetzal přece nemohl nikoho obdarovat vodíkokyslíkovým konvertorem.

„A neexistoval nějaký bůh nebo třeba kněz, který se jmenoval Quetzalcóatl alias Kukumatz alias Kukulkan?”

„Ale ovšem!” usadil ho profesor Schaubli. „O tomhle Quetzalcóatlovi-Kukulkanovi existují nejrůznější legendy, ale to všechno jsou jen báchorky Indiánů.”

„Jaké legendy?” požádal otec rodiny o bližší vysvětlení a vyfoukl kouř ze své dýmky ke stropu.

„Zůstaňme tedy u jména Quetzalcóatl, vy už ostatně víte, že Quetzalcóatl je v podstatě totéž co Kukulkan. Legendy o Quetzalcóatlovi zaznamenalo několik španělských mnichů. Podle těchto textů měl být Quetzalcóatl bytostí spíše ošklivou. Měl prý hlavu jako špalek, někteří dokonce praví, že svou tvář skrýval za jakousi maskou. Na hlavě prý měl podivný klobouk a v ruce cosi jako biskupskou hůl. Kolem krku mu visel zářící náhrdelník, řetízek měl i kolem nohy, na nich gumové boty. Zkazky praví, že Quetzalcóatl učil Maye astronomickým a matematickým vědám, jiné líčí, že jim zprostředkoval i dovednosti řemeslnické a že vydával

zákony. Jak jsem řekl, existují různá podání a všechna jsou značně rozporuplná. Podle jedné z variant ho měli doprovázet <nebeské bytosti>. Jeho narození je líčeno jako nadpřirozený jev. Nakonec se měl odebrat na <břeh nebeských vod> a tam se dobrovolně upálit. V mayských představách se proměnil v jitřenku. Jiná verze praví, že Quetzalcóatl za ranního šera <vyrazil k obloze, další legenda dokonce vypráví, že vstoupil na <magický vor z hadů> a vrátil se do své vlasti. Všechny báje mají společné vlastně jen to, že Quetzalcóatl alias Kukulkan slíbil, že se v daleké budoucnosti zase vrátí. Tsss..., stačí to, dámy a pánové?" Profesor Schaubli si požitkem popřál několik doušků excelentního Château Lafite ročník 1970.

„Ó - to je nesmírně zajímavé!" reagoval doktor Lange. „Vy říkáte, že Quetzalcóatl-Kukulkan slíbil, že se zase vrátí. A vrátil se?" „Tsss. . . Aspoň Mayové a Aztékové tomu věřili. Víra v jeho ná

vrat se jim stala dokonce osudnou. V té souvislosti musíte vědět, že středoamerické národy žily ve stálých cyklech. Nejkratší cyklus trval padesát dva let. Skutečně věřili tomu, že jejich <nebeský mistr, jak mu říkali, se každých padesát dva let navrátí. Když roku 1519 přišel do Střední Ameriky Hernando Cortéz, španělský dobyvatel, náhodou právě končil jeden dvaapadesátiletý cyklus. Jak Mayové v nížině, tak Aztékové na náhorní planině se domnívali, že Cortéz je navracejícím se Quetzalcóatlem respektive Kukulkanem. V jejich očích to musel být přinejmenším vyslanec jejich boha. Indiáni proto Španěly přijali s dary a se vsí pompou. Cortéz, to je třeba říct, situaci okamžitě pochopil a nedorozumění nestoudně zneužil."

„Pane profesore, a co vy, co vy si myslíte, kdo že byl ten Quetzalcóatl?" Helga se otázala s těma nejnevinnějšíma očima.

„Mňo," tentokrát skutečně neřekl „tsss", „budto byl Quetzalcóatl vybájená postava, která měla původ v ptáku Quetzalovi, anebo to mohl být nějaký poutník po oceánech, který připlul ze staré Evropy. Možná nějaký Viking, který se ocitl ve Střední Americe. Biskupská hůl a jeho podivné roucho naznačují, že mohlo jít o nějakého misionáře. Španělští dobyvatelé se domnívali, že za bájnou postavou se skrývá apoštol Tomáš. Tsssss!" Tentokrát přece jen pohrdavě luskl prsty. „A ještě něco musíte brát v úvahu: Jestliže i existoval nějaký ten pra-Quetzalcóatl, byli později za <Quetzalcóatly> prohlašováni všemožní kmenoví vůdci. Podobně jako v římské říši jméno César povýšilo na obecný titul: car, císař. Tak prosté to je!" Tak prosté to bylo jen pro profesora Schaubliho. Pro zbytek společnosti se všechno jen zkomplikovalo. Peter se zdvořile zeptal, zda mu může ukázat pár diapozitivů: zajímal by ho profesorův názor.

„Mayské zříceniny mi ukazovat nemusíte," odpověděl učenec přezíravě. „Ty všecy znám. Ale kdybyste měl na skladě nějaká pěkná děvčata... tsss... tssss!"

Peter mu ukázal snímky Xixliho a Yuma. Byly to fotografie, které udělal s bleskem hned při prvním setkání na vrcholku pyramidy. Profesor Schaubli náhle zcela ztichl. Po chvíli se váhavě zeptal: „Koho vy to tady máte? A koukněte, tady, není to ta zástěra, co jsme datovali?“

Peter vysvětlil, že zajímavé je hlavně to pomalování, co na sobě ti chlapci mají. A zda by k tomu nemohl profesor Schaubli něco říct. Ten skutečně povstal - bez „tsss. . . tsss“ - a zahleděl se na obě postavy, sedící na zemi, ještě pozorněji. Peter mu podal i snímky pomalovaných těl zezadu.

„To je tedy zajímavé,“ říkal si profesor Schaubli spíš sám pro sebe. „Ti dnešní Mayové nás pořád ještě dokážou něčím překvapit. Ten tanec, na který jsou ti kluci pomalování, neznám, ale rozpoznávám tady některé kmenové znaky. Tady na čele máme hada, to byl odznak kněžského klanu, pak trojúhelník s vepsaným kruhem, to byl klan rolníků. Ty trochu rozmazané linky by mohly ukazovat na klan výrobců luků a obdélník na hřbetu ruky jednoznačně symbolizuje klan kameníků.“

„Kolik takových klanů vůbec bylo?“

„Podle španělských kronikářů jich mělo být celkem dvaapadesát. My ale už všechny značky neznáme. Dnešní mayské rodiny si stará znamení často ponechaly. Musím přiznat, že ti chlapci na vašich fotografiích na sobě mají obdivuhodně mnoho znaků. Jen škoda, že jich je tolik rozmazaných.“

„Existují vůbec nějaká vyobrazení boha Kukulkana?“ dotazoval se profesora Willi.

„Pochopitelně, ale jsou stejně kontroverzní jako legendy. Mnoho lehkou rukou vyvedených obrázků na středoamerických rukopisech má představovat Kukulkana. Jednou nese na zádech pytel, pak se mu nad hlavou vznáší cosi jako svatozář, jindy zase má v rukou rituální předměty nebo dokonce nějaké trubičky v nose. Všecko jen fantazie mayských umělců!“

„Trubičky v nose? Jaké trubičky?“ dotazoval se okamžitě Willi netrpělivě.

„Tsss... tsss! No, víte, takové malé dřevěné tyčinky, jimiž si pročišťovali nos. Někdy mají takové tyčinky, které vypadají úplně jako vousky pod nosem.“

„A existují i nějaká zpodobení Kukulkana v kameni?“ vyptával se Peter dál.

„Pravděpodobně ano, ale není snadné je ve všem tom chaosu ornamentiky rozeznat. V Tikalu, který leží v dnešní Guatemale a je nejstarším mayským městem, našli mí američtí kolegové místo, které nedokážeme správně zařadit. Proto mu říkáme ‚předklasické místo‘. Je na něm vytesaná postava, která by možná mohla být prapůvodní Kukulkanovou podobou. Bohužel jí chybí hlava, ale ta figura je znázorněna s lokty přitisknutými k tělu a v palcových rukavicích. Kolem hrudi se jí kývají podivné trubice. Bude to se vší pravděpodobností stylizovaná mícha. Postava má na nohou něco jako veliké holínky s trubicovitými výrůstky -

nic jiného než ornamenty, tedy zdobné motivy, které umělci okopírovali z přírody."

Jednotliví členové rodiny střídavě odnášeli nádobí do kuchyně nebo pomáhali při prostírání stolu k večeři. A pokaždé, když se potkali, jeden druhého se ptali:

„Máme? Máme profesorovi naservírovat skutečnou historii Xixliho a Yuma?" Peter a jeho otec byli zásadně proti. Nikam by to podle nich nevedlo. Profesor by určitě jen luskl prsty: „Tsss... tsss!"

Byl to ale nakonec sám profesor Schaubli, kdo opět zavedl řeč na mayské chlapce. Zjevně mu nepopřávaly klid ty malůvky na jejich pokožce: „Povězte, pane Petře, jak dobře ty dva vlastně znáte? Tedy mám na mysli - ééé - byl jste s nimi dlouho?"

„Prožili jsme společně pár dní. Jsou to velmi slušní a dobře vychovaní mládenci..."

„... a znáte také jejich rodiče? Ptám se jen kvůli těm znakům na jejich tělech," skočil mu profesor chvatně do řeči s doplňující otázkou, „bylo by přece skvělé, kdybychom se od jejich rodičů mohli dozvědět něco víc o těch starých kmenových znameních. Nemám pravdu?"

Peter sebou zavrtěl na židli. Co mu má odpovědět? Tu se do hovoru vmísila Helga: „Oba chlapci byli nemocní, když je Peter našel. Tak jsme je několik dní ošetřovali. Jejich rodiče jsme nikdy neviděli. . ."

„... tssss! Pozoruhodné!" komentoval to profesor Schaubli. „Udržujete s těmi dvěma ještě nějaký kontakt?"

Peterovi se v hlavě honily myšlenky: Měl by tomu skeptickému učenci vyprávět skutečný příběh? Vyloučeno! Zbavil by se tím jakékoli další šance, aby ho profesor Schaubli bral vážně. Peter se teprve probíjovával ke konečnému závěru, když jeho otec mezi dvěma potáhnutími z dýmky prohodil: „Chtěl byste se s těmi chlapci seznámit, pane profesore?"

„No jo - vlastně proč ne? Kdyby se naskytla nějaká možnost. Musím přiznat, že mě ta spousta, a k tomu barevných kmenových znamení na jejich pokožce skutečně irituje."

„Helga a já tak v srpnu, v září zase poletíme do Mexika," poznamenal Peter. „Při té příležitosti se opět s těmi dvěma mayskými chlapci setkáme. Kdybyste, pane profesore, tou dobou taky pobýval ve Střední Americe, mohli bychom se některý den setkat. Co si o tom myslíte?"

Profesor Schaubli mlčel. Nepřišlo ani žádné „tsss" ani lusknutí prsty. Pak vytáhl s náprsní kapsy saka ohmataný zápisník. „Srpen...? Září...?" brumlal si polohlasně. „Mohl bych tam odletět 15. září. A pokud by vám to vyhovovalo, sešli bychom se 20. září v Chichén Itzá. Co vy na to?"

„Dohodnuto!" zvolal Peter. „Sejdeme se 20. září v podvečer v hotelu Villa Arquéologica. A s sebou určitě budu mít ty dva mayské chlapce!"

Shledání po roce

Měsíc stíhal měsíc. Jako mladý asistent vydělával Peter málo a Helga, studentka, vůbec nic. Přesto si s financováním své cesty do Mexika nemuseli dělat žádné starosti, protože Peter měl ještě úspory, které před lety zdědil po své babičce. Přes ustavičný nemocniční stres, který ho vyháněl z postele v nejnemožnější denní i noční dobu, navštěvoval Peter dál tvrdošijně své kurzy španělštiny. Několik dní před odletem zatelefonoval ještě profesoru van Keutenovi z Fraunhoferova institutu pro fyziku pevných látek v Mnichově. Chtěl vědět, jak pokročil výzkum trubiček a zda od Američanů nedostane ještě nějaký šek.

Profesor van Keuten se choval tajemně.

„Nemohu o tom mluvit po telefonu. Měli bychom se raději někdy sejít.“

„Všechno, co v tomto okamžiku potřebuju vědět, je to, jestli dostanu další peníze a jestli se u těch trubiček dá skutečně mluvit o nanotechnologii.“

„Nic závaznějšího v tomto okamžiku říci nemohu a druhou vaši otázku bych zodpověděl slovem ANO,“ odvětil profesor chladně. „Tak s tím krucinál nedělejte takové tajnosti,“ rozčílil se Peter. „Co udělali ti Amíci s kousky té trubičky?“

Profesor van Keuten si několikrát odkašlal.

„Už jsem vám řekl, že o tom nesmím mluvit po telefonu. Jen tolik, abyste to pochopil: Ty kousky byly mým americkým kolegům odebrány a zkoumá je teď jiné oddělení.“

„To zní čím dál líp!“ posmíval se Peter. „Takže to teď vypadá, že se celá věc dostala do rukou nějakých vojenských specialistů. Co ti chtějí podnikat s nevinnými trubičkami? Z těch nikdo žádnou bombu nevyrobí - nebo snad jo?“

„Nemusíte hned myslet na nejhorší,“ opáčil profesor van Keuten věcně. „Existují i jiná vojenská tajemství, která nemají nic společného se zbrojní technologií.“

„Opravdu? A co například?“ „Výzkum vesmíru!“

„Výzkum vesmíru?“ opakoval Peter nechápavě. „Jak ten jde s trubičkami dohromady?“

„Uvažujte o tom!“ vyzval ho profesor van Keuten. „A až se vrátíte z Mexika, bude potřeba, abychom se sešli.“

Willi, fyzik, na to kápl. Objasnil rodině, že to všecko zní velmi logicky. Pro vesmírný let s posádkou je zapotřebí čerstvý kyslík. Kosmonauti vydechují kysličník uhličitý, CO₂, a kdyby se podařilo proměnit tenhle kysličník uhličitý opět v kyslík, byl by problém s dýcháním navěky vyřešen. Při letech do vesmíru jde navíc o každé kilo. Takový vodíkokyslíkový konvertor vyrobený nanotechnologií by celkovou zátěž zvýšil jen o pár gramů. Pro vesmírné lety přímo dar z nebes!

Třicátého srpna odletěli Peter s Helgou z Curychu do Atlanty v USA a ještě téhož dne pokračovali dál, do Cancúnu. Pochopitelně že svůj přilet ohlásili, protože Peter si s <el profesorem> v Tulúmu telefonoval každé dva měsíce. U aparátu byli pokaždé také Yum a

Xixli. Jejich španělština byla měsíc od měsíce plynější; byla vždycky radost je poslouchat. „Jak asi budou vypadat?“ napadlo Helgu krátce před přistáním v Cancúnu. „Oba určitě vyrostli, říkal jsi, že i hlasy mají hlubší. Jestlipak si nenechali narůst knírek a vousy?“ „To je blbost!“ odsekl Peter. „Pokud já vím, tak pravým Indiánům vousy nikdy nenarostou, dokonce se jim neobjevují chlupy ani na hrudi! Navíc je těm chlapcům teprve čtrnáct. To ani u nás klukům ještě nerostou vousy. A jak Yum a Xixli teď vypadají, uvidíš na vlastní oči za deset minut!“

Při vystupování zaplavila pasažéry vlna horkého vzduchu. „Pec jak má být!“ usmívala se Helga.

Peter s Helgou prošli celní kontrolou rychle a bez problémů, nikdo se nezajímal ani o zavazadla cestujících. V příletovém terminálu je očekával dohněda opálený <el profesor>, pořád ještě měl mírnou nadváhu, na sobě ohnivě rudou košili, tmavě modré kordové kalhoty, hnědé sandály - a zářil na celé kolo. S rozpraženými pažemi se rozběhl k Peterovi a jeho přítelkyni a oba políbil. Skromně a trochu rozpačitě stáli za <el profesorem> dva vyčouhlí mladíci. Byli oblečení jako dvojčata: bílo-zelená trička s barevným obrázkem pyramidy Chichén Itzá na prsou; taková si mohou koupit turisté u každého z mnoha stánků. K tomu čisté, ne příliš úzké džíny tmavě antracitové barvy, červeno-modře pruhované ponožky a pohodlné tenisky. Vlasy černé jako smůla měli zastřižené stejně jako při prvním setkání, nic se nezměnilo ani na hnědém zabarvení jejich kůže. Oběma chlapcům zvlhly oči, když objímali Helgu a Petera. Pak ale statečně polkli a začali se radostně usmívat.

„Bože můj, ti ale vypadají pěkně!“ uklouzlo Helze. „Jako mladí bohové z antiky! Už to určitě nebude moc dlouho trvat a holky se o ně budou prát!“

Helga to řekla německy, ale <el profesor> porozuměl jejím gestům i mimice.

„Xixli a Yum vědí přesně, co chtějí. První známosti ostatně už navázali!“

„Hopla! To to jde ale rychle!“ zazubil se Peter. „Je jim přece teprve čtrnáct, jestli se nepletu.“

„Ale nejsou ani příliš mladí na to, aby se v nich rozněcovaly city!“ opáčil <el profesor>. „A ty jejich dívky jsou samy ještě děti. Jednou z nich je moje vlastní dcerka a ta druhá je nejmladší sestra Michaela, toho průvodce, který vás ke mně loni přivedl. Jak vidíte, jsou oba v nejlepších rukou!“ A rozesmál se tak hlasitě, že se po něm několik turistů pobývajících v příletové hale ohlédlo.

Zatímco nakládali jejich zavazadla do taxíku, Yum se přitočil k Peterovi.

„Teď už vím, kdo opravdu byl Kukulkan!“ řekl s přesvědčivou gestikulací.

„A... kdo tedy, co myslíš?“

„Xixli to ví taky, i <el profesor>. Budeš se divit“

Peter byl najednou ve svém živlu: „Tak mi to řekni hned!“ „Ne. Profesor ti to sám všechno vysvětlí.“

Skupinka se dala zavést do Cancúnu, kde Peter v jednom velkém turistickém hotelu už předtím rezervoval pokoj na jednu noc. <El profesor> chtěl původně přenocovat s Yumem a Xixlim v levnější ubytovně, ale Helga to nepřipustila. Bylo toho moc, co bylo třeba prodiskutovat a hodně toho museli naplánovat. Peter tedy objednal v témž hotelu další dva pokoje - jeden pro profesora a jeden pro chlapce. Když Yum a Xixli vstoupili do ohromné hotelové haly, na okamžik se jim zastavil dech. Třebaže se už rok zdržovali v naší době, dosud nikdy nevstoupili do luxusního hotelu této kategorie. V hotelové hale byly dva vodotrysky, voda zurčivě stékala po umělých skalních stěnách. V pozadí seděli u baru hosté, klavírista zasněně přehrával staré známé evergreeny. Velkými prosklenými stěnami bylo vidět na bazén nepravidelných tvarů, zasazený mezi palmy, tropické rostliny a keřky, a pozadí za ním tvořilo v moři se zrcadlící večerní slunce. Kolem baru rozmístěné malé stánky nabízely suvenýry všeho druhu. Naproti recepci byl restaurant s barevnými židlemi a stolky. Zdi zářily bílým mramorem a nad tím vším se klenula gigantická kopule, která v různých barvách reflektovala denní světlo. A samozřejmě že celá ta obrovská klimatizovaná hala byla naplněna ochlazeným vzduchem.

Xixli s Yumem několikrát slyšitelně odfrkli, pohledem bleskurychle přelétli celý prostor a s užaslým výrazem zaevidovali nový svět. Pak se však hned cílevědomě vydali za ostatními k jednomu ze stolků. S Peterem a Helgou ten dlouhý let docela zamával, tak si na posilněnou objednali dvakrát Cuba libye, míchaný nápoj z rumu, coly a citronové šťávy. Oba chlapci se chovali tak, jako by v tom prostředí vyrostli. Sebejistě si každý z nich objednal pití. Xixli si přál oranžádu a Yum colu - con hielo, por favor - ne jen tak ledajakou, ale s ledem, prosím! A <el profesor> se připojil ke Cuba libre.

„Jak že to bylo s tím Kukulkanem?“ obrátil se Peter na profesora. „Yum říkal, že už víte, kdo Kukulkan byl.“

„Vím to, a to zcela bez pochyby,“ přikývl profesor. „Vím to, ale nikdo mi to nevěří. Ani vy tomu nebudete věřit, done Pedro!“ „No tak to zkuste. Jsem na překvapení zvyklý!“

Profesor palcem několikrát ukázal směrem k ohromné kopuli nad hotelovou halou.

Rozvážně, každé slovo přitom zdůrazňuje pohybem ruky, pak řekl:

„Kukulkan a jeho průvodci byli kosmonauti.“

„Kosmonauti?“ Helga se na profesora nevěřičně zahleděla. „Kosmické lety s posádkou existují přece teprve od přistání na Měsíci v roce 1969, když nebereme v úvahu předcházející cvičné lety kolem Země. Jak by se kosmonauti dostali ke starým Mayům?“

„Nemluvím o astronautech či kosmonautech z naší země,“ zdůraznil <el profesor> s vážnou

tváří. „Kukulkan a jeho společníci byli mimozemšťané, kteří pocházeli odkudsi z daleka a před staletími navštívili národ Mayů." Po krátké odmlce dodal: „Já vám říkal, že ani vy mi nebudete věřit!"

Peter hleděl střídavě na Helgu a na oba chlapce. Podobná myšlenka mu už taky kdysi bleskla hlavou. Mimozemšťané! Ale jak by mimozemšťané mohli urazit ty nekonečné vesmírné vzdálenosti, aby se dostali do naší sluneční soustavy? Proč právě naše sluneční soustava? Peter věděl, že je to v rámci celého univerza jeho naprosto bezvýznamná součástka. Malá centrální hvězdička s jednou jedinou obyvatelnou planetou, zhruba třicet tisíc světelných let vzdálená od středu naší Mléčné dráhy. Co by na ní mohlo být pro mimozemšťany tak mimořádného? A vůbec; odkud by znali jazyk Mayů?

Peter náhle ucítil na hřbetě své ruky dotek Yumových prstů. Jako by to byl domluvený signál, na opačné straně se k němu přidal i Xixli. Z obou stran teď chlapci hleděli na Petera. „Sí, es la verdad! Ano, je to tak! Kukulkan a jeho průvodci byli mimozemšťané. Můžeme ti to dokázat!"

Helga nervózně usrkávala ze svého Cuba libre, Peter stále ještě mlčel. Musel nejprve strávit ten nový poznatek. Přestože podvědomě cítil, že <el profesor> a chlapci mají pravdu, v mysli se mu o slovo hlásil nesouhlas a námitky. Kosmonauti odkudsi! Co přistáli na staré dobré Zemi už před tisíci let! Jak tohle pro všechno na světě vysvětlí nějakému vědátorovi? Bylo takřka nemožné vysvětlit normálně uvažujícímu člověku, že Yum a Xixli se sem dostali z minulosti - a teď k tomu tohle! Mimozemští kosmonauti! I kdyby to nakrásně byla pravda - není to zkrátka možné. Peter se kousl do rtů, nervózně se zasmál a pohrával si s kostkami ledu ve sklenici.

„Na co myslíte, done Pedro?" otázal se <el profesor> účastně. Peter mu to tedy začal všechno vykládat a Helga i chlapci pozorně naslouchali.

„Však já znám ty své Pappenheimské!" zasmál se <el profesor> pohrdavě. „Naše věda se s myšlenkou mimozemské návštěvyv dávné minulosti nikdy nevyrovná. Na omluvu archeologů bych chtěl ovšem uvést to, že tak fantastické historce bych ani já sám nevěřil, kdyby tu nebyli tihle dva chlapci." Ukázal hlavou na Yuma a Xixliho. „Oni to byli, kdo mě přivedli na správnou stopu; a přitom ještě před pár měsíci nevěděli, kdo že tihle mimozemšťané vůbec jsou."

„A jak jste na to tedy přišli?" zvěděla Helga.

Z profesorovy hrudi vyšel dlouhý povzdech, pak si objednal druhý Cuba libre a pokračoval:

„Vy víte, že já sám jsem potomkem Mayů. Jsem čistokrevný Itzá!" Hrdě si zabušil na prsa.

„Na počátku mi Yum předal veškeré své vědění, které jako novic ve třetím roce výuky získal. Převyprávěl mi všechny zkazky a báje, které se naučil, a vysvětlil mi dokonce smysl

původních slovních kmenů. Může to znít komicky, ale byl jsem Yumovým nejlepším a jediným žákem. Moje rodina a já jsme zároveň oba chlapce učili španělsky. No, však vy víte, done Pedro, že za mnou často chodí archeologové s prosbou, zda bych jim nepomohl při luštění mayského písma. Při té příležitosti mi darují svoje knihy, nejednou to jsou krásně barevné obrazové publikace. Celé týdny jsme se těmihle knihami probírali, dívali se na mayské rozvaliny, studovali stély a rytiny. Yum a Xixli většinu tváří a postav znali! Ti dva jsou prostě fenomenální! Když jsem na některé plastice našel nějaký hrbolek, ornament nebo ozdobu, se kterými jsem si nevěděl rady, oba chlapci mi objasnili..."

„... a jak to konkrétně probíhalo?“ přerušil ho Peter.

„Ukázal jsem chlapcům snímek v nějaké obrazové publikaci, například stély ze Santa Lucia Cotzumalhuapa. Dnes je umístěna v berlínském Etnografickém muzeu, ale objevili ji v 19. století v Guatemale, právě poblíž vesničky Santa Lucia. V té obrazové publikaci doprovází stély titulek „Óda na slunečního boha“. V textu se vysvětluje, že jde o rituál související s míčovou hrou. Vedoucí hry prý levou rukou zdraví slunečního boha. A tento sluneční bůh se prý vrhá Zemi vstříc z jícnu nebeského hada. Věřte mi nebo ne, Yum a Xixli se na mě dívali, jako kdybych se zrovna vrátil z blázince.“

„Tomu moc nerozumím,“ namítla Helga. „Co by mělo být na vašem vysvětlení tak podivného?“

<El profesor> se začal plácát do stehen a vybuchl smíchy. „Xixli! Řekni jí to ty!“

Xixli se na své židličky poněkud toporně napřímil a opřel se. Obě ruce způsobně položil na stůl. Pak klidným hlasem pronesl: „Ten obrázek souvisí s naší míčovou hrou jen nepřímo a je na něm zachyceno žehnání masky.“

Teď to byl Peter, kdo krajně udiveným tónem zvolal: „Cože? Žehnání jaké masky?“

Trpělivě, s lehkým úsměvem trvale usazeným v koutcích úst, Xixli vysvětloval:

„Každý Maya, který přecházel z jednoho klanu do druhého nebo dokonce k jinému národu, třeba proto, že se ženil nebo u jiného národa mohl vykonávat lepší práci, či proto, že byl k jinému národu vyslán, aby se tam naučil něco mimořádného, musel před rozloučením zhotovit masku. Ta maska byla skutečným kaučukovým otiskem jeho obličeje. Tekuté bílé mléko kaučukovníku jsme odebírali přímo z kmene stromu. Pak se mléko smísilo s jemně rozsekanými vlákny rostlin a s hnědou barvou vyvařené kůry stromu. Kůže na obličeji se potřela sušenou škrobovou moučkou z hlízovitých rostlin a na to se naplácalo lepkavé kaučukové mléko. Aby maska na obličeji rychleji schla, jeden z nás na ni dmychal teplý vzduch. Nakonec jsme elastickou masku sňali z tváře a vnitřek jsme převrátili navrch. Pak jsme začali s pomalováním. Našminkovali jsme ji tak, že vypadala jako kopie obličeje. Když tedy některý muž odcházel pryč, kněz masku požehnal a nastavil ji směrem k obloze,

protože tam nahoře, jak jsme všichni dobře věděli, žil Kukulkan a jeho druhové. Masky zůstaly v původní rodině. Věšeli jsme je na vnější, směrem na východ obrácenou stranu našich domů. Takhle všichni v rodině i ve vsi stále věděli, kdo není doma a jak ten nepřítomný vypadá. Byl tak vlastně pořád mezi námi. Když se pak jednoho dne vrátil, znaly ho dokonce i děti jménem. Jinak to bylo jen u velkých míčových soutěží. Každý hráč musel přinést svou masku. Masky obou mužstev se pověsily vpravo a vlevo od hrací plochy, tam, kde seděli starší kmene a kněží. Mužstvo, které prohrálo, ztratilo zároveň i svou tvář, protože každý hráč vítězného soupeře si směl vzít tu masku, která patřila jeho přímému protějšku v poli. Pokud byl některý hráč prohrávajícího mužstva při hře mimořádně zlý a svému protivníkovi způsobil dokonce rány na hlavě, tak směl vítěz stejně poranit masku svého protihráče. Rozumíte? Na stéle ze Santa Lucia je znázorněno žehnání masky. Když obrázek otočíš vzhůru nohama, rozeznáš masku ve zdvižené ruce úplně jasně. Každý hráč, často ale taky kněz, pozvedl masku k nebi a prosil o nebeské požehnání, aby nepřišel o tvář. Na horní třetině vyobrazení proto není sluneční bůh, který se vrhá z jícnu nějakého hada, ale Kukulkan, který se snáší dolů, obklopen ohnivými jazyky, jak s nataženými pažemi a s dlaněmi otočenými dolů žehná majiteli masky."

Xixli se odmlčel a <el profesor> se tiše hihňal, až mu zaskočilo. Peter a Helga byli naprosto konsternováni, úplně je to zmohlo. „Proč tak vážné tváře?“ povzbuzoval je <el profesor>.

„Začít

myslet odlišným způsobem přišlo zatěžko i mně, jen jsem měl skvělé názorné vyučování a ty nejlepší učitele! Už pět dní poté, co jste mi chlapce předal, milý done Pedro, navštívili jsme společně nedaleké zříceniny Tulúmu. Víte, co je to Tulúm?"

„Ne, nevím“ odpověděl Peter suše, „nejsem konec konců žádný mayský archeolog.“

„Takže,“ začal <el profesor> zvolna s výkladem, „jak víte, žiju v San Felipe, nedaleko Tulúmu, města zřícenin. Tulúm leží stejně jako San Felipe na východním pobřeží Yucatánu, na břehu Karibského moře. Španělé spatřili Tulúm už v květnu 1518, tedy ještě předtím, než začalo vlastní tažení proti středoamerickým národům. Podél pobřeží se tehdy plavil kapitán Juan de Grijalva a z paluby lodi hleděl na město s bílými chrámy a věžemi, které mu připadalo stejně mohutné jako Sevilla u nich doma ve Španělsku. Byl to Tulúm, město ležící na vysokém skalním útesu u karibského pobřeží. Tehdy měl Tulúm ještě několikapochodové budovy, které se nad zelenomodrým Karibským mořem vyjímaly jako žlutobílé majáky. Město mělo pravoúhloú dispozici a jeho středem vedly severojižním směrem hlavní ulice rovné jako podle pravítka. No a Španělé pluli dál, netroufali si Tulúm napadnout. Dnes existuje už jen malá část tehdejšího Tulúmu, ubohé trosky se dvěma chrámovými věžemi, na kterých se dají ještě tu a tam rozeznat štukové reliéfy. Štuk je špatně dochovaný a restaurační

práce se rok od roku odkládají. Však víte, jak to tady chodí..."

<El profesor> si popřál hluboký lok čtvrtého Cuba libre, a teprve pak pokračoval: „V archeologických učebnicích se píše, že celé město Tulúm bylo zasvěceno bohu včel, nazývanému ah muzen cab. Štukové reliéfy údajně znázorňují právě tohoto včelího boha, jak se snáší k zemi. Zavezl jsem proto Xixliho a Yuma do Tulúmu - a předvedl jim chrámy a reliéfy. Reprodukoval jsem jim i učený soud o včelím bohu. Tehdy na mě oba poprvé vykulili oči, jako kdybych to neměl v hlavě úplně v pořádku. Nejprve si mysleli, že mi dobře nerozuměli, když jsem jim vyprávěl o ‚včelím bohu‘ a ukazoval přitom špatně zachovalé reliéfy na chrámech. K tomu musíte ještě vědět, Helgo a done Pedro, že na těchhle reliéfech jsou zobrazeny bytosti s lidskými obličejí v helmách, které se jak dlouhé tak široké řítí k zemi..."

Yum ho ostýchavě přerušil: „... smím to říct, José Migueli?" (To bylo profesorovo křestní jméno.)

„Ano, ano, jen pokračuj!"

Také Yumovi se kolem úst usadil lehký úsměv. Jako by mu to, co mělo následovat, připadalo legrační, přitom však nechtěl nikomu ublížit.

„Tulúm neměl se žádným ‚včelím bohem‘ nikdy nic společného. My jsme žádného ‚včelího boha‘ ani neznali. Xixli a já jsme proto nemohli pochopit, jak mohli vaši chytří vědci přijít na tak zcestnou myšlenku. Celý Tulúm byl zasvěcen sestupujícím bohům, bylo to posvátné město, asi něco takového jako to, čemu vy dnes říkáte poutní místo. Tulúm byl jediným mayským městem, které bylo ze tří stran obeháno zdí. To kvůli ohromnému návalu věřících, protože každých třináct, dvacet šest, třicet devět a padesát dva let se v Tulúmu konaly mohutné slavnosti na počest Kukulkana a jeho společníků. K tomu je potřeba vědět, že na místě, kde dnes stojí Tulúm, si Kukulkan a jeho společníci vybudovali při své druhé a třetí návštěvě malé sídlo. Nepřilétali tam nikdy ve velké <nebeské lodi>, o které dnes už víme, že to byla vesmírná loď, ale vždycky jen na malých létajících prostředcích, na kterých mohla sedět nebo na břiše ležet jen jediná osoba. Možná že jim vyhovovalo zdejší klima a svěží mořský vítr. Naši předkové pak na tomtéž místě založili Tulúm, protože doufali, že se tam Kukulkan a jeho druhové někdy v budoucnu zase objeví. Na reliéfech chrámu není vypočten žádný ‚včelí bůh‘ ...,“ - Yum potlačil pobavený smích - „ale <bohové> poletující na svých jednomístných létacích strojích. Ó, Petere! Musíme tam zajet, pak to oba uvidíte na vlastní oči. Váš údajný <včelí bůh> má na sobě ochranný oblek s helmou! Je obutý a jeho roztažené nohy spočívají na širokých opěrných discích. Dokonce i křídla naši kameníci vytesali, ale určitě to nejsou křídla včelí! Ty postavy jsou navíc zobrazeny takovým způsobem, aby na nich bylo jednoznačně vidět, že slétají dolů; hlavou jsou obráceni k zemi,

jejich nohy směřují k obloze! Jak jen z toho mohl někdo udělat <včelího boha>?"

Peter to také nevěděl. Proto jen němě rezignovaně potřásl hlavou. Bylo mu čím dál zřejmější, že nejedna kapitola jinak velmi úctyhodné vědy, mayské archeologie, je zralá na vyhození do koše. Zároveň mu ale bylo jasné, že právě tohle se nestane. Proč by měli archeologové převracet naruby své názory? Kvůli Yumovi a Xixlimu? Archeologové nespolknou ani příběh o skoku v čase z minulosti do přítomnosti, natož pak nějaké poznatky o mimozemšťanech. A příklady stél nebo soch, o kterých byla právě řeč, neposkytují důkazy v pravém slova smyslu. Jsou pořád jen věcí názoru a je možné se na ně dívat tak i onak. Archeologové prostě budou dál trvat na svém.

Yum řekl, jako kdyby dokázal číst Peterovi myšlenky: „My máme důkazy!"

„Jaké důkazy?" zeptal se Peter. „Kameny, sochy, reliéfy? Chránové stěny přece nejsou žádné důkazy! Když si představím, že tohle všechno bych měl vyprávět Schaublimu, jednomu profesorovi archeologie v Curychu! Ten by se válel smíchy!"

„Profesor Schaubli z Curychu?" opakoval to jméno <el profesor. „To myslíte toho, co pořád dělá ,tsss... tsss`? Toho znám, dvakrát u mě byl. Jednou mi přinesl jako dárek švýcarskou čokoládu, podruhé kravský zvonec! Ten se tak sebejistě jen tváří, ve skutečnosti dobře zná slabiny a mezery ve svých vlastních interpretacích. Kdybych mu celou tu historii převyprávěl a měl přítom u sebe Xixliho a Yuma, mohli bychom ho přimět k tomu, aby změnil názor!"

„To si nemyslím," utrousila Helga suše. „Ten jenom luskně prsty a bude nás mít všechny za blázny."

„Ale ne!" protestoval profesor José Miguel. „Schaubli je konec konců vzdělaný člověk a v zásadě ryzí povaha, i když má své mouchy. Kdo je ale nemá? Ten se k důkazům zády jistě otáčet nebude."

„jakým důkazům?" vykřikl Peter téměř se zoufalstvím v hlase. Tentokrát požádal o slovo Xixli. Třebaže chlapi žili v našem světě už rok, ještě si nezvykli na to, že by mohli zasáhnout do diskuse bez dovolení dospělých.

„Jen říkejte, co chcete!" vyzval je José Miguel.

Xixli začal: „Máme trubičky, které nám během pobytu pod vodou dodávaly kyslík. A víme, kde jsou uschovány ještě další dary, které našim předkům zanechal Kukulkan a jeho společníci."

„A kdepak tedy jsou?" otázal se Peter trochu rýpavě. Očima zabloudil ke kopuli, jako by tam hledal pomoc. Mezitím nastala noc. Denní světlo nahradily bez jakéhokoli přechodu silné reflektory. Skleněná kopule nad hotelovou halou dál zářila všemi barvami duhy.

Yum odpověděl: „V mayském městě Palenque, pod pyramidou, které dnes říkáte <chrám nápisů>. Pak v Copánu, který leží v zemi nyní zvané Honduras. S José Miguelem jsme si

prohlíželi obrázky. Jedna ze soch tam znázorňuje jednomístný létací stroj, a v ní pořád ještě vězí původní <srdce>..."

„Cože? Jaké srdce?" Peter nešťastně potřásl hlavou. „<Srdce> bylo to, čemu dnes říkáte energie."

José Miguel vstoupil do hovoru, aby to vysvětlil: „Yum má na mysli energii pohonu, která napájela motor..."

„To je přece nesmysl!" přerušil ho Peter rázně. „Nechcete mi přece se vši vážností tvrdit, že v nějaké kamenné soše je zazděná jakási mimozemská energie?"

„Je!" zvolali Yum i Xixli, oba najednou. „Mytu energii taky nechápeme. Ale je tam, v té copánské soše."

Helga se zvedla: „Já už nějak ztrácím souvislosti. K tomu jsem utahaná jako pes. Půjdu spát, uvidíme se ráno. Petře, přijď si brzy lehnout!"

Také Peter pociťoval únavu po dlouhém letu i z časového posunu mezi Evropou a Mexikem. Chvillemi měl pocit, že se mu země kymácí pod nohama. Od baru sem doléhaly útržky hry na klavír, celá hotelová hala šuměla přepestrou směsicí hlasů. Vzдор únavě mu však slova Yuma a Xixliho nešla z mysli. Že by v kamenné sošce opravdu byla zazděná nějaká pochybná energie? Co tím ti kluci jen myslí? Peter si prostě takovou energii nedokázal při nejlepší vůli představit. Na druhou stranu ale nemohl ignorovat celou tu historii kolem trubiček, těch vodíkokyslíkových konvertorů. Ty byly konec konců taky pravé. Proč by tedy nemohla existovat <energie>, o které hovořili Yum a Xixli?

José Miguel hleděl na Petera poněkud skelnýma očima. Bylo zřejmé, že vypil příliš mnoho rumu. Přesto nad sebou dosud neztrácel vládu. Když sonorním barytonem zvěstoval další novinu, ani se nezabreptával: „A je tu ještě ten živoucí důkaz, který mi kluci slíbili. Je to jediný bod, ve kterém nechtějí kápnout božskou. Říkají, že to má být překvapení."

„Si, si!" přikyvovali Yum a Xixli horlivě. „Ukážeme i živý důkaz, který nebude moci nikdo nikam schovat." A mládenci se sebejistě, s vědomím převahy zasmáli.

Když Peter půl hodiny nato ulehl do postele, zdálo se mu o tom <živoucím důkazu>. Jeho mozkovými závity se na létajících motorkách proháněli Kukulkan a jeho druhové. Pak se odkudsi vynořily další dva předměty. Vypadaly jako vznášející se štíty nebo předložky k posteli, neuvěřitelnou rychlostí prosvištěly kolem Petera, otočily se a těsně před ním zastavily. Peter poznal Yuma a Xixliho, usazené v podivných ohnivě rudých sedlech, vpředu i vzadu vyklenutých vzhůru. Chlapci se bezstarostně smáli a mávali na Petera. Ve svém snovém omámení slyšel jejich hlasy hovořit v jakémisi cizím jazyce, přesto však jim rozuměl: „Tak už nám konečně věříš?"

Příběhy a objevy

Posílen spánkem a pln dobrých předsevzetí se náš malý tým hned příštího dne rozhodl, že ze všeho nejdříve navštíví mayské město Palenque. To místo je od Cancúnu vzdáleno více než tisíc kilometrů jízdy po silnici, leží v mexickém státě Chiapas. José Miguel tam chtěl dojet autem, ale Peter navrhl, že poletí do Villahermosy a teprve tam si pronajmou auto. Z Villahermosy je to do Palenque už jen pár hodin jízdy autem.

„Letět? Ty myslíš, že my máme letět?“ ptal se Xixli nedůvěřivě. „No pochopitelně,“ odvětil Peter schválně hodně ledabyle. „Let z Cancúnu do Villahermosy trvá necelou hodinu. Budete se cítit jako v autě, s jediným rozdílem: uvidíte svět z ptáčích perspektivy.“

José Miguel, <el profesor>, hleděl rozpačitě do země. Něco ho tížilo, ale nechtělo se mu s barvou ven.

„Copak vás trápí, señor profesor!“ snažila se ho povzbudit Helga. „Tak ven s tím! Žádné ostýchání!“

Kreslil chvilku špičkou sandálu do země různé obrazce a pak si odkašlal: „No, ehm...“

Chlapci ještě neletěli, a já... otevřeně řečeno..., já taky ne! Jsem už sice starý, ale ještě jsem do letadla nevstoupil.“

„Tak poletíte poprvé, a je to!“ smála se Helga bezelstně. „Bude to nová zkušenost pro vás i pro chlapce. Létání je pěkná věc, a míň nebezpečná než jízda autem!“

José Miguel se rozpačitě poškrábal na zátylku: „Jenže při jízdě autem nespadnete!“

„Zato vás může rozdrtit nákladák, můžete se převrátit na střechu, může vám prasknout pneumatika nebo do vás vletí opilý automobilista. Škála nebezpečí, která číhají na silnici, je mnohem pestřejší než ta ve vzduchu! Je to taky statisticky jednoznačně prokázáno,“ naléhala Helga. Nyní se Peter obrátil přímo na Yuma a Xixliho.

„Nechcete se snad proletět nad mraky stejně jako Kukulkan a podívat se na zem Mayů shora? Vy byste nechtěli na vlastní oči poznat svět, ze kterého pocházíte, jako těch osm mladíků, které kdysi Kukulkan a jeho společníci také vynesli nad zem?“

To zapůsobilo. Chlapcům se rozzářily oči. Prohodili mezi sebou pár vět ve své mateřštině a své rozhodnutí dali najevo velmi stručným způsobem: „Poletíme!“

José Miguel si pěstí zabušil na hrud':

„Já, potomek pravých Itzá, nemohu zažít méně než tyhle děti. Poletím taky!“

Všichni se rozesmáli. V hotelu byla i cestovní kancelář. Peter koupil pět letenek a zaplatil kreditní kartou. Letadlo společnosti Mexicana mělo startovat ještě dnes odpoledne, deset minut po třetí. Předtím než naše skupinka nasedla do taxíku na letiště, navštívila velkou banku v Cancúnu. Peter založil pro oba chlapce bankovní konta a na každé z nich složil deset tisíc amerických dolarů. Byly to peníze, které dostal od americké univerzity za možnost prozkoumat ony podivuhodné trubičky. A pak už zamířili na letiště. Chlapci se zpočátku

chovali ještě uvolněně a vesele, ale čím víc se blížili k letišti, tím byli zaraženější. Ani <el profesor> nemluvil, jen spínal ruce, jako by se tiše modlil. Peter odevzdal zavazadla a obstaral palubní vstupenky. Když pak byli cestující vyzváni, aby nastoupili do letadla, kousal se <el profesor> do rtů a oba chlapci vzdorně mlčeli. Po schůdcích do letadla stoupali se vztyčenou hlavou, právě tak, jako kdyby měli být vzápětí obětováni. V letadle zabrala skupinka dvě řady sedadel za sebou. Vpředu seděla Helga s José Miguelem, za nimi Peter s Xixlim a Yumem. Peter je oba připoutal a řekl jim, ať mají při startu klidně oči otevřené a dívají se z okénka ven. Když do prostoru pro cestující pronikl ohlušující řev motorů, José Miguel, jemuž se ze všech pórů řinul pot, se odevzdal do rukou osudu a zavřel oči. Byl přesvědčen že nadešel jeho poslední okamžik. Xixli a Yum křečovitě svírali opěradla a s hrůzou rozšířenýma očima hleděli na stále rychleji ubíhající ranvej. Letadlo zvedlo nos, otřesy rozjezdové dráhy ustaly; Peter se na své chráněnce usmál, aby je uklidnil. Ti stále ještě civěli se zatajeným dechem oválným okénkem ven. Krátce po startu se stroj silně naklonil, aby opsal prudkou zatáčku nad Cancúnským zálivem. V zorném poli se objevily hotelové komplexy a ulice města. Letadlo zatáhlo podvozek. Při otřesech, které to vyvolalo, vzhledli chlapci k Peterovi s němou prosbou o pomoc. Ten jim vysvětlil, co se to děje, a chlapci se trochu uvolnili. Po chvíli si dokonce začali let vychutnávat. Stroj se stále větší rychlostí zavrtával do blankytně modré oblohy nad Mexickým zálivem. Vpravo moře, vlevo pobřeží. Yum a Xixli s nosy přitisknutými na sklo bez ustání klábosili ve své rodné řeči. Když se letadlo nasunulo nad tropické pralesy mexického státu Campeche, začali chlapci vzrušeně ukazovat dolů.

„Petere, vidíš ty kanály?”

„Jaké kanály?” Peter pod sebou viděl jen dýmající zelené peklo. „Naše mayská města byla propojena kanály. My tam dole rozeznáváme, kudy kdysi probíhaly, podle změněné vegetace.” Skutečně, při pozornějším pohledu postřehl v té prádelně pod sebou i Peter linie rovné jako podle pravítka. Byly o něco tmavší než ostatní vegetace. Jenom o tři měsíce později si mohl Peter přečíst vědeckou zprávu, v níž se existence těchto mayských kanálů potvrzovala.

Po hodinovém letu se stroj začal snášet k letišti ve Villahermose. To se už Yum a Xixli chovali jako ostřílení pasažéři. Vychutnávali si okamžiky blížícího se přistání a pobrukovali si přitom nějakou melodii. Jen José Miguel zase zavřel oči a vši silou se držel opěradel svého sedadla. Hned po přistání Peter pronajal auto. Cesta do Palenque je dlouhá jen sto deset kilometrů, řekl mu pronajímatel auta, a silnice tam je pěkná, asfaltovaná. Takže co jiného zbývalo, než vyrazit! Už kolem sedmé hodiny večerní dojeli k branám města Palenque. Uprostřed křižovatky tam stál ohromný pomník Pacala, posledního vládce Palenque. Jeho kamenný obličej s nápadně dlouhým nosem a jemně zvlněnými rty vzhlížel k nebi, jako by

očekával návrat bohů.

José Miguel se kolemjdoucích vyptal na možnosti noclehu a skupinka tak rychle našla ubytování ve velmi příjemném hotelu La Mision. Večer už pokročil, na prohlídku chrámových zřícenin bylo pozdě. Peter proto na recepci pátral po nějakém průvodci, který by jim ruiny druhý den ukázal.

„Jak vidím podle vašeho pasu, jste Švýcar," řekla sympatická dáma za pultem. „Tady v Palenque žije jeden váš krajan. Jmenuje se Paolo Suter a turisty k mayským chrámům vodí už přes třicet let, Mluví šesti jazyky a je tady považován za nejmezinárodnějšího ze všech průvodců. Mám ho zavolat?"

Čtyřicet minut nato vstoupil do restaurace starší, poněkud vyzáblý pás hlubokými kouty v prořídých vlasech a se silnými kostěnými brýlemi na nose: Paolo Suter. Švýcarskou němčinou pozdravil Helgu a Petera, pak se rychle přeorientoval na španělštinu, aby mu rozuměli i ostatní. Byly objednány nápoje a pečená kuřata a u jídla se Peter zeptal, jak se takový Švýcar ocitne v Palenque Coby průvodce. Paolo Suter se trochu unaveně zasmál a vysvětlil, že do Mexika ho to zaválo jako mladého muže, protože ve vlasti odmítl konat vojenskou službu. To se počátkem šedesátých let stíhalo jako závažný delikt. Po bouřlivých letech naplněných cestováním a láskami se začal stále intenzivněji zajímat o staré Maye, až se nakonec usídlil právě zde. Zná hodně mayských potomků zde usazených - a také mnohá jejich tajemství. Peter poprosil o informace o Palenque. Jaké to bylo místo? Co se o něm ví? Paolo Suter shodil z ramene popruh, na kterém visela jeho ošuntělá kožená taška a vytáhl z ní svazek papírů.

„Palenque je jedinečné místo," řekl klidným, hlubokým hlasem. „Mnoho chrámů a pyramid se dodnes ukrývá pod zemí. Ale to, co už se vykopalo, je v mnohém ohledu senzační."

„Jak staré jsou ty vykopávky?" dotazovala se Helga.

„Novější vykopávky začaly na konci čtyřicátých let a dodnes neskončily. Ovšem Palenque objevili už před dvěma sty lety různí cestovatelé, kteří je i popsali, dokonce nakreslili. Do areálu se už roku 1787 se svými utmácenými vojáky dostal jeden španělský kapitán jménem del Rio. Del Rio potřeboval dva týdny na to, aby ruiny ztrácející se v přerostlé vegetaci aspoň zhruba obhlédl a prosekal hustými křovinami průseky. Pak stanul uprostřed mýtiny a hleděl jako očarován na pozůstatky paláce, skutečného bludiště místností a vzájemně se všelijak prostupujících nádvoří. Ze štukových stěn, přímo posetých znaky písma a tajemnými postavami, shlížely na vetřelce hněvivé tváře. Nepřetržitě přšelo a del Ria a jeho lidi pronásledovala mračna krvežíznivých moskytů. Kapitán nebyl žádný citlivka. Dal v několika chrámech bezohledně vytrhat podlahy. Z jeho rabiátského chování dodnes naskakuje archeologům husí kůže. Del Rio ukořistil dvaatřicet uměleckých předmětů, které dal zabalit

do několika beden a poslat lodí do Madridu. Tam zmizely v některém státním archivu. Už nikdy nevyplavaly na povrch."

Paolo Suter si suše odkašlal: „Víte, tehdy měl svět jiné starosti než zkoumat nějaké hromady trosek v Novém Španělsku; tak se oblast, ve které se nacházíme, jmenovala před dvěma sty lety. Jo, a v roce 1822 vyšla v Londýně o Palenque dokonce malá knížka. Nikdo o ni neprojevil zájem. Svět nevzal objev v dalekém Mexiku na vědomí. S jedinou výjimkou! Knižkečka o Palenque se dostala do rukou poněkud bláznivého, ale milého hraběte Jeana-Frédérika z Waldecku. Ten byl popisem Palenque nadšen. Rozhodl se, že tam odjede. Jménem mexické vlády požádal domorodé Indiány, aby mu s odkrýváním trosek pomohli. Jenže Indiáni chtěli vidět peníze. Nějaká vláda kdesi daleko je nezajímala. Waldeck vložil do podniku celé své jmění, celkem tři tisíce mexických dolarů, které se ve žhnoucím slunci rozpustily jako kousek másla. Ubohý hrabě Waldeck, finančně úplně na dně, přesto pokračoval. Byl to totiž nadaný kreslíř a malíř. Konec konců nebyly tehdy ještě žádné fotoaparáty! Často zůstával úplně sám, ponechán svému osudu, navíc ho sužovala vlhkost zdejší tropické přírody, ale přesto si neúnavně klestil cestu k zarostlým chrámům. Den co den pak sedával v parném dusnu, vydán napospas průtržím mračen jak ze Starého zákona a divoce bodajícímu hmyzu, a usilovně držel na kolenou kreslicí prkno. Nakonec si v jedné zřícenině zřídil skrovné tábořiště. Stavbě, ve které podivínský hrabě Waldeck přebýval, se dodnes s dobromyslnou ironií přezdívá ‚hraběcí chrám`."

Paolo Suter se odmlčel a upil ze své sklenice oranžády. Ani jeho posluchači, kteří ho celou dobu napjatě poslouchali, chvíli nic neříkali. Konečně se nesměle ozval Xixli: „A existují ještě ty kresby hraběte Waldecka?"

„Jen malá část," odpověděl Paolo Suter. Waldeck zhotovil něco přes sto výkresů. Přesně jednadvacet jich bylo roku 1838 uveřejněno v knižcece nazvané Romantické archeologické putování po Yucatánu. Zbytek se ztratil."

„A co bylo dál?" vyzvídala Helga. „Kdy vzala existenci Palenque konečně na vědomí věda?"

Paolo Suter, osamělý Švýcar v dalekém Palenque, zalistoval svými papíry a pak pokračoval: „V Londýně žil tehdy jiný vynikající kreslíř a malíř: Frederick Catherwood. Ten si Waldeckovu knižkečku přečetl a jeho obrázky z Palenque se mu velice zalíbily. No a tenhle Catherwood se na jedné londýnské výstavě náhodou potkal s americkým právníkem Johnem Lloydem Stephensem, ten byl zase znám jako autor cestopisů. Catherwood a Stephens se dali dohromady, chtěli procestovat Střední Ameriku a kresbou zachytit mayské zříceniny. Když roku 1840 dorazili do Palenque, vedlo se jim stejně jako předtím Waldeckovi. Začalo období dešťů, celý prales kapal a dýmal. Trosky skryté v husté džungli a pod mechem zprvu vůbec

neobjevili. Z mrtvého bodu jim nakonec pomohli místní Indiáni. Catherwood a Stephens se ubytovali v téže ruině, ve které bydlel předtím hrabě Waldeck. První noc jim proměnili v peklo moskyti, veškeré vybavení jim zvlhlo; bory, šaty a všechny kožené věci chytily v mokru vytrvalých dešťů plíseň, kovové přístroje jako motyky, rýče a nože rezivěly. Žádné sekery, se kterými by si prosekali mezi zříceninami stezky, neměli. Jediným k tomu použitelným nástrojem jim byla mačeta, ten dlouhý nůž o jednom ostří do buše, na špičce zahnutý. K bodavým komárům se přidávali jedovatí hadi, klíš'ata a další havěť. Noci musely být příšerné, protože Catherwood a Stephens si nesměli zapálit ani svíčku, každý záblesk světla totiž přitahoval jejich trapiče po milionech. Hmyz zaháněl jen kouř z doutníků. Catherwood a Stephens objevili pyramidy a nádherné postavičky bohů zářících mnoha barvami. Narazili na tváře šeredných démonů i na postavy s jemnými údy, pak zas na všelijaké zlobně se tvářící obličej a na stovky znaků nesrozumitelného písma. Stephens poskytl řadu důkazů své znalosti předmětu a svého ohromujícího pozorovacího talentu, to vše zabaleno do humorně vyprávěcího tónu. A jeho přítel Catherwood ilustroval výstižná slova precizními vyobrazeními na kreslicím papíře. Tyto obrazové dokumenty jsou pro nás dnes naprosto nenahraditelné, protože jejich detailů, prokreslených jemnými linkami, nedocílí žádná fotografie. Catherwood a Stephens uveřejnili roku 1841 knihu s titulem *Zážitky z cest po Střední Americe, Chiapasu a Yucatánu*. Po prvním díle následoval druhý svazek a obě knihy veřejnost přijala s nadšením. Ledy byly konečně prolomeny. Jejich práce vzbudila o trosky ve středoamerických pralesích zájem. Catherwood a Stephens se zasloužili o to, že konečně začala doba vědeckého zkoumání Mayů."

Yum a Xixli pozorně naslouchali. Hořeli touhou spatřit na vlastní oči pozůstatky díla svých předků. Jenže mezitím nastala noc, venku to vřeštělo, cvrčelo, skučelo. Hotel La Mision stál na okraji pralesa. Druhý den v osm ráno si Paolo Suter vyzvedl svou malou turistickou skupinu a navedl jejich auto až do blízkostí chrámových staveb. Stáli v úžase před podivuhodným komplexem, kterému se dnes říká <el Palacio>, skupinou budov, stojících na několika platformách, z nichž každá je rozdělena na různé prostory a dvory. Na pilířích se skví reliéfy, které Xixli se zářícíma očima ohmatával. Paolo Suter právě vysvětloval, že jedna z postav představuje mayského kněze, jehož boty mají na podrážkách vyznačenu číslici 4. Yum ho poslouchal jen na půl ucha. Prohlédl si popisovanou postavu, zavrtěl hlavou a odtáhl Petera a José Miguela stranou.

„Co že to má být? Číslice 4? Jak na to señor Suter přišel?"

„No asi to bude napsáno někde ve vědeckých knihách," zasmál se José Miguel šibalsky. Teď se k ním připojil i Xixli.

„To není číslice 4 a není to ani žádný mayský kněz, ale rychloběžec na svých kolečkových

bruslích!" A trochu ostýchavě dodal: „Jsou snad vaši vědci slepí? Copak to mí předkové nevytesali dost výstižně?"

Vyobrazení skutečně představovalo příslušníka mayského národa, který měl na nohou sandály připevněné kolem kotníků pásky. Pod podrážkou byla snadno rozpoznatelná kolečka. Peter suše poznamenal: „Nechci tě kritizovat, Xixli, protože ses konec konců téhle činnosti sám věnoval. Ale k čemu by byly kolečkové brusle v kultuře, která neznala silnice? Jak jsem se dočetl, tví předkové nepotřebovali silnice proto, že ani neznali kolo!"

Celá skupina se nyní usadila na schodech <Palacia>. Paolo Suter ohromeně naslouchal Yumovu výkladu.

„Promiňte, amigos, ale to všechno je nesmysl! Samozřejmě že naši předkové kolo znali, a měli jsme i síť dlážděných silnic! Všechna naše posvátná města spolu byla propojena silnicemi. Jedna z nich začínala v Cobá, na severu dnešního státu Quintana Roo. Opisovala široký oblouk kolem Cobá a vedla do Chichén Itzá, kde jsme vyrostli! Silnice pokračovala do Mayapanu a Uxmalu - amigos, to je vzdálenost tři sta kilometrů! Další silnice vedly napříč zemí Mayů z Tikalu v dnešní Guatemale až do Méridy! Naši silničáři vždy cestu nejdříve vyrovnali, pak ji vydláždili kamennou drtí a nakonec pokryli světlou, vodě odolnou povrchovou vrstvou, složenou z vápence a tekuté gumy. To vyobrazení tady představuje rychloběžce na kolečkových bruslích, který nese od města k městu nějakou zprávu."

Yum zmlkl a upřeně se zahleděl dolů ze schodů na velké prostranství. Paolo Suter si odkašlal: „Odkud to ten chlapec všechno ví?"

Peter pohlédl přímo do očí svého krajana a švýcarskou němčinou mu odpověděl: „Žil před šesti sty lety mezi Mayi. Je to tak, můžete mi to věřit!"

Paolo Suter přimhouřil oči do uzounkých škvírek, ale nezdálo se, že by byl nějak příliš překvapen. Zřejmě znal víc mayských tajemství, než přiznával. Jen se pousmál a poznamenal:

„Svět je plný zázraků. A když mě ujistíte, že chlapec pochází z minulosti, tak mi to stačí." Pak se opět obrátil přímo k oběma mladíkům.

„Nevíme, k čemu kdysi sloužila tato vícepatrová budova, kterou nazýváme <el Palacio>. Odborníci váhají mezi klášterem jeptišek, palácem některého vládce nebo byry kněží. Víte, co to bylo?"

Yum a Xixli na sebe pohlédli. Slova se pak opět ujal Yum. „Toto místo, které dnes nazýváte Palenque, se za našich časů jmenovalo <Jokpaklikan>. To v překladu znamená <Místo čisté školy>. Ani já, ani Xixli jsme tady nikdy nebyli, na to jsme byli ještě příliš mladí. Ale vyprávěli nám o něm v kněžské škole; tady totiž bylo zasvěcováno těch osm mládenců, kteří kdysi dávno odletěli s Kukulkanem, a pak se zase vrátili: Chilam-Balam, Xupan, Nautat,

Chimalpopoca, Chumayel, Balamquitze, Balamacab a Mahucutah. Ta největší budova zde proto musela být škola. V dolním patře probíhala výchova žáků, učili se zde, jak se mají chovat k sobě navzájem, seznamovali se s historií našeho národa. V prvním patře se získávaly znalosti o přírodě a náboženství a v druhém patře se vyučovala astronomie, matematika a kalendář. Tak to chodilo v každé velké škole."

„No není to skvělé?" ušklíbl se Paolo Suter. „K čemu nám jsou vědecké výzkumné metody, když máme dva očitě svědky, kteří u toho tenkrát byli?"

„Ti dva mohou pomoci nám," opáčil Peter s rozvahou. „Vědě moc nápomocni nebudou, protože věda nebude ochotná jejich příběh akceptovat."

„Vaše věda dokázala ohromné věci, to jsme měli možnost poznat za ten krátký rok, co pobýváme ve vašem světě," reagoval na to Yum skromně. „A já si myslím, že vaše věda nebude moci zavírat oči před skutečnostmi."

„Před jakými skutečnostmi?" skočil mu do řeči Paolo Suter. „Tady, ve městě, kterému říkáte Palenque, musí existovat nějaké vyobrazení létajícího boha včetně jeho létacího stroje. A pod ním leží předměty, které Kukulkan a jeho přátelé zanechali kdysi na Zemi. Vím to z kněžské školy a z obrázkových knížek, které jsme si s José Miguelem prohlíželi."

„Létající bůh? Tady?!" vyhrkl Paolo Suter skepticky. „A kdepak by měl být?"

„Pod pyramidou vlevo od nás," odpověděl Yum. „Říkáte jí <chrám nápisů>. Za mých časů se jmenovala Kuškula, to zhruba znamená: předměty bohů."

Paolo Suter si hlasitě odfrkl. Pak se začal přehrabovat ve své staré kožené tašce a několik papírů položil na schod vedle sebe. Ranní vzduch byl příjemný, po obloze pluly lehké mráčky, a od doby, co mexická vláda vymanila archeologickou zónu ze sevření pralesa, se nálety moskytů daly celkem vydržet. Návštěvníků tu bylo v těchto ranních hodinách velmi málo. Většina turistů se sem dávala přivést z Villahermosy a přijížděli až kolem desáté hodiny. Paolo Suter pohlédl na Yuma a Xixliho, kteří seděli na schodech vedle něho a kývali nohama spuštěnými dolů, pak jeho pohled sklouzl na <el profesora> a na Petera.

„Vím velmi přesně, co je dole pod těmi pyramidami," promluvil s vážnou tváří. „Yum tvrdí, že to je <létající bůh se svým létacím strojem>. Specialisté na středoamerickou archeologii to vidí úplně jinak. Slezeme teď rovnou dolů, anebo se chcete napřed dozvědět, co o tom říká věda?"

Peter se s otázkou v očích obrátil na Helgu. Ta s pokrčením ramen prohlásila: „Pořadí je mi sice celkem lhostejné, ale možná by přece jen bylo rozumné napřed se dozvědět, co nás tam dole očekává."

Paolo Suter sraštil čelo a pohlédl tázavě nahoru na José Miguela. Ten seděl o schod výš než ostatní a mírně se usmíval: „Já ty učené soudy dobře znám! Archeologové si u mě konec

konců podávají dveře. Známe i líčení Yuma a Xixliho, ale tihle dva mládenci toho o soudech pánů učenců vědí jen málo. Proto navrhuji, abyste nás napřed instruoval - a pak se sejdeme podívat dolů a utvoříme si vlastní obrázek. De acuerdo?" Všichni přikýkli. Paolo Suter zalistoval ve svých papírech a začal: „Takže ta pyramida tady vlevo nese oficiální označení <Templo de las Inscripciones>, Chrám nápísů, protože na jeho vnějších stěnách bylo nalezeno celkem šest set sedmnáct hieroglyfů. Vlastní chrám, malá stavba tam nahoře, trůní na pyramidě, která sestává z devíti na sebe navršených platform. Široké, strmé schodiště, které vede z prostranství před pyramidou k vlastní svatyni, čítá šedesát stupňů. Pyramidu vykopali mexický archeolog doktor Alberto Ruz Lhullier. V roce 1949 zastával funkci ředitele Národního institutu pro archeologii.

Jednoho večera si doktor Ruz na nejvyšší plošině povšiml poněkud vystouplé spáry v podlaze. Když se to tam důkladně uklidilo, ukázalo se, že spára je součástí nějakého obdélníka. V obdélníku bylo objeveno dvanáct děr, rozmístěných po dvou vedle sebe. Doktor Ruz dal dopravit nahoru ocelové tyče a vypáčit jimi těžkou kamennou desku z podlahy ven. Pod ní rozeznali muži náznak schodu, částečně zasypaného sutí. Plni vzrušení a zvědavosti suť odstranili a objevil se druhý schod. Pak třetí... čtvrtý... a tak dál. Kdosi schody do nitra pyramidy před dávnými časy záměrně zasypal.

Práce byla stále větším utrpením, protože čím hloub se prohrabávali, tím byla suť kompaktnější a kusy kamene těžší. Pracovníci měli navíc na osvětlení k dispozici jen páchnoucí petrolejové lampy, které jim ještě ubíraly vzduch, jehož tam byl i tak nedostatek. Jen si pomyslete: ti muži museli kámen po kameni vyvléct z úzké šachty, každá vědro se sutí bylo třeba ručně vytáhnout nahoru a vysypat. Koncem roku 1949 bylo odkryto třiadvacet schodů a doktor Ruz se domníval, že následující rok bude práce možno ukončit. Myslel si, že schody buď vedou do nitra pyramidy, anebo že jsou součástí tajné spojovací chodby s jiným objektem. Roku 1950 se vyklízecí četa dostala na čtyřicátý pátý schod. Konečně tam bylo zavedeno elektrické světlo, proud dodával diesellový motor spojený s dynamem. Na čtyřicátém pátém stupni schodiště končilo, podlaha vedla najednou dál rovně. V následujícím roce odhalili muži ve stěně obdélníkový otvor. Ukázalo se, že to je ventilační šachta, která procházela osm metrů silnou zdí západní stěny pyramidy. V trochu čerstvějším vzduchu se dělníci prohrabali o dalších dvacet jedna schodů níž. Před šestašedesátým schodem se zase otevřel úzký, rovný koridor. Opět byl jeden rok vykopávek u konce. Tentokrát byl doktor Ruz pevně přesvědčen, že v další etapě se již jistě podaří dospět k cíli, protože v té době byli už na úrovni základny celé pyramidy.

Jenže sisyfovská práce ještě nebyla u konce. Cestou do hloubky narazili na hliněnou schránku naplněnou šperky, a později dokonce na sarkofág se šesti kostrami, pěti mužskými a jednou

ženskou. Nakonec, 15. června 1952, stanul doktor Ruz se svým týmem před čímsi, co vypadalo jako trojúhelníkové dveře. S obtížemi se jim podařilo vypáčit otvor na šíři ruky a do mezery byla vsunuta elektrická svítilna. Dr. Ruz přitiskl na vlhkou desku tvář a mužům stojícím za ním líčil, co neuvěřitelného vidí. Přečtu vám teď něco z jeho zápisu.

„Hleděl jsem do něčeho, co vypadalo jako ledová jeskyňka, jejíž stěny a strop mi připadaly jako perfektně hladké plochy. Ze stropu visely celé opony stalaktitů, jako by to byly tlusté kapající svíce. A podlaha se třpytila jako by byla plná krystalků sněhu.“

Poté byly dveře vyraženy; a protože se muži nemohli v stísněném prostoru pohybovat, všechny krápníky visící ze stropu byly uraženy. Teď stáli kopáči v podzemním prostoru o délce devíti metrů, šířce čtyř metrů a výšce sedmi metrů. Celá prostora ležela dva metry pod základnou pyramidy. Podstatnou část podlahy zabíral mohutný monolit, tedy jeden jediný kamenný blok, dlouhý tři metry a osmdesát centimetrů, široký dva metry dvacet centimetrů a třidvacet centimetrů silný. Ten blok váží odhadem devět tun. Právě do něj je vytesáno vyobrazení, které Yum předtím označil jako <boha se svým létacím strojem>."

Peter vztyčil prst: „Mohu vás přerušit?“

„Jistě!" odpověděl Paolo Suter. „Ptejte se, na co chcete!" „A co bylo pod tou těžkou deskou?"

„Sarkofág o váze dvaceti tun! A uvnitř ostatky nějakého muže. U kostry se našly šperky z nefritu, perlový náhrdelník a náušnice s vyrytými mayaglyfy, tedy mayskými grafickými znaky. Kromě toho velmi hezká několikabarevná maska na obličej. Všechny tyto zajímavé nálezy lze dnes obdivovat v Antropologickém muzeu v Mexiko City."

„A sarkofág s tou těžkou deskou," položila Helga doplňující otázku, „ty jsou taky v muzeu?"

„Ne," usmál se Paolo Suter. „Jsou pořád ještě tam dole, hned je uvidíte. Sarkofág a deska jsou příliš těžké na to, aby je po úzkém schodišti někdo transportoval nahoru. Zůstanou tam dole pravděpodobně navždy."

„To znamená," poznamenal Peter poněkud sarkasticky, „že Mayové zbudovali napřed hrobku tam dole a až později nad ní postavili pyramidu. Oni sami by tu ohromnou desku také těžko mohli vláčet po těch úzkých schodech dolů. A co údajně představují reliéfy na té desce?"

„Doktor Ruz se domníval, že reliéfy představují mladého muže, který sedí na velké masce obra-Země. Nad jeho tělem je umístěn kříž, jaké vidíme i v jiných chrámech v Palenque, například v <chrámu kříže>. A nakonec doktor Ruz v reliéfu rozpoznal ptáka Quetzala a masku boha deště. A spolu s tím nejrůznější grafické znaky se jmény a datacemi. Doktor Ruz spatřoval v celém tom výjevu fundamentální scény mayského náboženství."

José Miguel se tiše uchechl. „Všechna čest výkladu doktora Ruze! Byl to ohromně vzdělaný

a velice seriózní muž, a tady, v Mexiku, ho i po smrti považují za papeže všeho bádání o mayské kultuře. Zním mnoho archeologů z Evropy, kteří za mnou jezdí kvůli mému studiu starých jazyků. Mám vám říct, co v tom reliéfním výjevu spatřují oni?"

„Prosím! Ven s tím!“ pobídla ho Helga s úsměvem.

„Takže Francouz Marcel Brion v něm viděl <portrét mrtvého, ověšeného šperky, který spočívá na bohu Země>. Lucemburčan Pierre Ivanoff se domníval, že reliéf představuje <muže, který svým postojem směřujícím do výskoku symbolizuje vznikající život. Jeho obličej připomíná kukuřičného boha a mohl by proto symbolizovat proces každoročního znovuzrození přírody>. V kříži rozeznával Pierre Ivanoff <ceremoniální hůl se čtyřmi díly universa> a pták prý <symbolizuje smrt>. Ještě jinak popsal celou věc Čech Miloslav Stingl. Ten zase viděl <postavu mladého muže, jímž není míněna žádná konkrétní osoba, nýbrž lidský rod jako takový. Z jeho těla vyrůstá kříž, který představuje životodárnou kukuřici, neboť z kukuřičných listů se vinou dvouhlaví hádci. Člověk konečně spočívá na tváři fantastického zvířete, z jehož jícnu vyčnívají špičaté kly>. Chcete ještě víc takových názorů?"

Yum a Xixli, pomalu propadající zoufalství, vrtěli nad tím jen hlavami. Xixli vyhrkl: „Já nevím, jestli se mám smát nebo brečet. Copak nemají vaši archeologové v hlavě oči, anebo byli naši kameníci tak špatní?"

Paolo Suter opět srahl čelo: „To, co seňor José Miguel předtím vypočítával, už neodpovídá nejnovějším vědeckým názorům. Dnes mají archeologové za to, že výjev představuje kukuřičného boha Yuma Koxe nebo Pacala - to byl poslední mayský kníže v Palenque. A tento Pacal se prý vrhá do <zemské obludy>. Znamý francouzský specialista na Maye Paul Rivet rozeznal na kraji reliéfu dokonce <jednotlivé stylizované vousy boha počasí>."

„Veliký Kukulkane!“ láteřil Xixli v mladickém hněvu nahlas. „Kde jsme udělali chybu? Kdybych se mohl znovu vrátit do naší doby, připojil bych ke každému uměleckému dílu, které by vzniklo pod mýma rukama, popis pro budoucí archeology! Promiňte mi mou netrpělivost! Ale já už bych slezl dolů, abyste ten výjev uviděli na vlastní oči...!"

Když skupinka zadýchaně šplhala po šedesáti schodech pyramidy ke <chrámu nápisů>, v krátké pauze na oddech prohodil náhle Peter: „Xixli, jakým písmem bys popisoval svá umělecká díla? Mayskými znaky? To by je pak naši archeologové stejně nepřečetli! A kdybys nějakými čáry máry docílil toho, že bys ovládal naše dnešní litery, tak by se naši vědci nutně domnívali, že jde o hloupý žert, protože Mayové ve tvé době přece neovládali dnešní litery. Chápeš?"

Xixli pár sekund přemýšlel a pak sklesle odpověděl: „Máš pravdu, Petere. Je to všechno tak

úmorné. Ale i když současný svět naše vyobrazení nechápe, existují přece ještě předměty od Kukulkana a jeho druhů! Některé z těch předmětů leží právě tady, pod našima nohama!" Shora z plošiny byl nádherný výhled na odkrytou část Palenque. Paolo Suter je upozornil na vyčnívající pahorky kolem dokola, v nichž se nepochybně skrývají další architektonická díla, která se dosud nepodařilo odhalit. Z plošiny vedly vnitřkem pyramidy dolů strmé schody, které tak klopotným úsilím odkryl doktor Ruz. Vzduch v úzké schodištní šachtě byl těžký a vlhký jako ve skleníku. Trička mokrá od potu se jim lepila na tělo. Vnitřek osvětlovaly slabé žluté lampičky, ale Paolo myslel dopředu. Rozdal jim tři baterky, které vylovil ze své ošuntělé kožené kabely. Konečně stáli dole, u hrobky pod základnou pyramidy. Byla tam mříž, aby návštěvníci nezničili cenné vyobrazení na kamenné desce. Yum, Xixli a Peter vecpali tváře mezi pruty mříže, Helga a José Miguel reliéfní výjev osvětlovali baterkami. Rozhostilo se ticho, bylo slyšet jen lidské oddychování. Peter si všiml, že Xixli má v očích slzy. Yum polkl naprázdno a dojatě svíral ryče mříže. Pak do ticha řekl: „Co vidíš, Petere?" „Přímo před sebou vidím něco jako výfuk, ze kterého vystupuje oheň, plyny nebo třeba horký vzduch. Pak následuje cosi podobného saním nebo snad jakési kabině a uprostřed toho sedí lidská postava. Naklání se kupředu a oběma rukama obsluhuje nějaké přístroje. Výjev mi připomíná jezdce na motorce. Postava má bosé nohy a její levá pata spočívá na nějakém trojitě odstupňovaném rastru. Nakonec rozeznávám ještě nějakou trubici, kterou má ta postava před nosem a vzadu docela slabě nějaký široký trám. To musí být ten <kříž života> nebo <stylizovaný kukuřičný klas>, o kterém hovořili archeologové. Ano - a pak pochopitelně vidím kolem dokola té desky mnoho mayských znaků. Dovedl bys ty znaky přečíst, Xixli?

„Ne, já se nikdy neučil psát. Já jsem se učil kameníkem." Yume - znáš ty znaky?"

„A co ty,

„Jen čísla, kalendářová data a znaky rodin. Písmo nás novice neučili, to přišlo teprve na vyšší kněžské škole. Ale i to málo, co vidím, stačí, abych poznal, že vaše archeologická objasnění jsou úplně vedle."

V té chvíli se do tichého hovoru vmísil Paolo Suter:

„Na okraji desky jsou vyryta označení dat, která se musí vztahovat k poslednímu vládcí Palenque, právě toho knížete Pacala. Pacal vládl až do vysokého stáří sedmdesáti let, zemřel roku 683 po Kristu. Z posledního data, které je tu vyryto, vyplývá rok 633 našeho letopočtu. Na základě toho víme, kdy tento reliéf vznikl."

Yum se pomalu otočil k Paolu Suterovi, který se svou baterkou stál přímo za ním.

„Vidíte to datum tamhle?" Světelný kužel ozářil znak složený z linek, bodů a oválů. „Je to číslo 3747. Mayské počítání kalendáře začalo, když se to převede na váš letopočet, v roce

3114 před Kristem, ale vaši odborníci udělali jednu chybu. Započítali roky před Kristem až po rok nula, tedy těch 3114 let. Protože znak představuje číslo 3747, chybějí ještě čísla, která byla převedena do pokřesťanské doby. Chybí 633 let! Vaši vědci tak přišli k datu 633 po Kristu. Ve skutečnosti je to úplně špatně, protože všechna čísla našich předků udávala jen cykly! Znak pro příslušný cyklus najdete tady, hned vlevo od okraje desky. Je to značka <baktun> a nad ní rozeznáte čárku se dvěma body, to znamená číslo <7>. Celé to dohromady zní <7 baktunů> a to odpovídá 1 000 800 dnům, anebo chcete-li 2762 letům po 365 dnech!"

„Nerozumím z toho ale vůbec ničemu," přerušil ho Peter a Helga usilovně přikyvovala.

„Nemohl bys nám to prosím vysvětlit později?"

„Ale jistěže," usmál se Yum významně, „protože náš číselný systém se dá snadno pochopit. Dovolte mi ještě jednu poznámku. Paolo Suter říkal, že poslední kníže v Palenque zemřel roku 683 po Kristu. Zároveň ale potvrdil, že na této desce se jako poslední datum vyskytuje letopočet 633 po Kristu. Je to tak?"

Paolo Suter souhlasně přikývl.

„Jak tady má být pohřben Pacal nebo tu být něco vyryto o jeho životě, když poslední číslo udává rok 633 po Kristu? Nechápete? Rok 633, to je celých padesát let před Pacalovou smrtí. Naši kněží ani kameníci nemohli přece padesát let před smrtí tehdy velmi mladého knížete vědět, co jejich pán ještě všechno zažije a kdy sestoupí do hrobky!"

Paolo Suter hleděl na Yuma poněkud zmateně. José Miguel se začal zase chichotat a Peter si okusoval nehty. To dělal zřídka, vlastně jen tehdy, když ho velmi vážně zaujal nějaký problém. Yum, který měl iniciativu stále ve svých rukou, se zeptal: „Jak se lze dostat hlouběji, do prostoru pod sarkofágem?"

„Hlouběji?!" opakoval Paolo Suter nechápavě. „Tady to už hloub nevede. Došli jsme na nejhlubší místo pod pyramidou."

„To chcete říct, že tady to je konec? Vaši archeologové už dál nepokračovali?"

„A proč by měli? Našli sarkofág. Dál už to nepokračovalo!" Yum měl co dělat, aby skryl vztek a rozčarování. Xixli si přitiskl sevřenou pěst ke rtům.

„Kostra, kterou jste tady našli, patřila jen strážci, tedy knězi, který hlídal předměty od Kukulkan a jeho druhů! Je to tak těžké pochopit? Když se naši předkové rozhodli, že předměty, které na Zemi zanechal Kukulkan, navždy uloží, stanovili jednoho z kněží hlídačem posvátných předmětů. Byli přesvědčeni, že Kukulkan a jeho druhové se jednou vrátí a že přístroje zde uschované budou potřebovat. Věřili také, že Kukulkan dokáže oživit každého nebožtíka. Proto měl komoru s těmi předměty trvale ochraňovat kněz. Tento vyvolený neměl strach ze smrti. Jeho mrtvolu položili do sarkofágu, ozdobili ji a přiklopili. To provádělo oněch pět mužů a žena, jejichž kostry našli vaši archeologové o něco výš. Komory

byly nakonec zasypány. Nikdo se neměl dostat ke Kukulkanovým předmětům - kromě něho samého. Teprve mnohem později vybudovali Mayové nad prastarou komorou pyramidu, a ještě později neprodyšně uzavřeli i přístup dovnitř pyramidy, který vedl do podzemí. To, co tu máme před sebou, nebyla práce jedné generace. Tady jsou navrstvena celá staletí!"

Yum se odmlčel. Pak náhle prostrčil mříží natažené ruce dlaněmi dolů a roztáhl prsty. Jeho tělo začalo vibrovat, z hrdla se mu draly podivuhodné melancholické zvuky. Xixli, který stál o něco níž, pomalu poklekl, sklonil hlavu a překřížil ruce na prsou. Yumův zpěv v tu chvíli zmohutněl a zaplnil podzemní prostor melodickými záchvěvy. Ostatní členové skupiny nevěděli, jak by se měli zachovat, až náhle José Miguel rovněž poklekl, překřížil ruce na prsou a sklonil hlavu. K tomu zvláštnímu počínání se přidal Peter a poté i Helga. Nakonec i Paolo Suter sundal z nosu své silné kostěné brýle, položil je opatrně na kamennou podlahu a váhavě poklekl. I on sklonil hlavu, překřížil ruce na hrudi a naslouchal truchlivým tónům deroucím se Yumovi z hrdla. Melodie zesílila, odrážela se od šikmých stěn, aby pak zeslábla v tenký kvíl. Nábožně poslouchajícím se náhle zdálo, že zaslechli zvonivý zvuk, jakési tiché <cink>, které tam nepatřilo. Yum opět spustil naplno, hrud' se mu plnila horkým, dusným vzduchem, z celého těla se mu lil pot. Černé vlasy se mu lepily na čelo a zakrývaly oči, jeho tělo se opět rozvibrovalo, jen natažené dlaně se stále nehybně vznášely nad kamennou deskou. Pak se jeho hlas opět propadl do tichounkého kvílení, znělo to jako přesmutný nářek umírající kočky. A náhle, stejně jako předtím, postřehli všichni opět ono tiché zvonivé <cink>. Horní polovina Xixliho těla zatím klesala stále níž, rameny a pak i čelem se už dotýkal kluzké kamenné desky. Konečně, mohlo uplynout tak deset minut, se ozvalo se z Yumových úst dlouhé, monotónní úúúú, které se se slábnoucím proudem vzduchu vytačovaného z plic rychle ztišilo. A pak byl celý podivný výjev ten tam. Yum pomalu obrátil dlaně vzhůru a vytáhl paže z mříží. Téměř něžně se dotkl Xixliho týlu a naznačil mu, aby vstal. Poté beze slova vykročil po schodech vzhůru, za ním Xixli a pak zbytek skupinky. Nahoře, v prudkém denním světle, se Yum posadil na nejvyšší stupeň pyramidy. Xixli se usadil vedle něho. Z tmavého otvoru se jeden po druhém vynořovaly zpocené obličejové ostatních.

Peter si sedl vlevo od Yuma. Po několika minutách mlčení se zeptal: „Co to bylo? Můžeš nám to vysvětlit?"

Yum mu klidně pohlédl do očí: „Jsi náš přítel, zachránil jsi nám život. Tak tedy:

Kukulkanovy předměty leží stále ještě nedotčeny v komoře tam dole. Až dozraje čas, vaši vědci je najdou. Pak se definitivně dovědí, že Kukulkan přišel z hvězd a předal lidem mnoho vědomostí."

„Hm... a odkud to víš ty?"

„Protože jsem dostal odpověď vibrací!"

„Myslíš ten plechově znějící tón, který jsem taky slyšel? Třeba to byla jen ozvěna z nějaké skryté šachty?"

Yum se opět zahleděl Peterovi do očí. Vypadalo to, jako by jím procházel.

„Na to, co člověk ví, nepotřebuje důkaz. Vy také máte své náboženství a jeho dogmata není potřeba dokazovat. Pokud náboženství vyžaduje důkazy, už to není náboženství. Já vím, že Kukulkanovy předměty leží tam dole. Asi šest metrů pod podlahou toho sarkofágu - to jen pro případ, že by ses chtěl jednou pustit do kopání!"

Tehdy promluvil Paolo Suter: „Ten chlapec se mi líbí, ať už pochází odkud chce. A co se týče datování týkajícího se komory pod pyramidou, vždycky jsem měl své pochybnosti o oficiálním vědeckém názoru..."

„A pročpak?" přerušila ho Helga.

„Kvůli těm krápníkům, co v době objevu visely ze stropu. Pocházím ze Švýcarska, jak víte, a tam je spousta krápníkových jeskyní. Zvlášť ve vápencových oblastech. Teď musíte uvážit, že krypta pod pyramidou dosahuje výšky kolem sedmi metrů. Dokud byla pyramida nad ní v provozu, tedy dokud tu sídlili Mayové a kněží prováděli své rituály, musel být podzemní prostor vlastně vodotěsný. Mayové své obřadní stavby přece udržovali v pořádku.

Nepřipustili by, aby voda poničila cenné, barvami zářící výtvořky, nepřipustili by, aby plášť pyramidy rozrušily trhliny a na stavbách zakořenily rostliny z okolní džungle. Rozpad začal až staletí poté, co Mayové Palenque opustili. Krátký časový úsek od té doby do objevu doktora Ruze by ale nestačil na to, aby se utvořily skoro sedm metrů dlouhé krápníky. Ty musely proto začít vznikat mnohem dříve."

„To zní celkem průkazně," zabrumlal Peter spíš pro sebe. „Jen nemám sebemenší tušení, jak rychle krápníky ve zdejších podmínkách rostou."

„Půjďme dál!" prosili Xixli s Yumem. „Je tu ještě spousta takových soch z naší staré vlasti."

Skupinka zlezla jednu po druhé různé pyramidy, které dnes vesměs nesou podivná jména jako Chrám kříže, Chrám listového kříže nebo Chrám slunce. Ta pojmenování jsou výmysly naší doby. A všude nacházel Yum údaje o datech, která nešla nijak dohromady s dnešními učenými soudy. Převáděno na náš kalendář našel Yum v Chrámu listového kříže datum 2320 před Kristem, v Chrámu slunce datum 2359 před Kristem a v Chrámu kříže dokonce datum 3114 před Kristem. To byl rok nula mayského kalendáře. Právě kolem roku 3114 začali Mayové s odpočítáváním.

Helga, která byla celý den spíše zamlklá, začala zasypávat Yuma otázkami až večer v hotelu, nad vychlazeným nápojem. Ten odpovídal s mírným úsměvem kolem koutků úst a

několikrát také řekl skromně: „To nevím, na to jsem ještě moc mladý.“

„Ale Yume,“ naléhala Helga, „přece nám nechceš se vší vážností tvrdit, že ty ruiny tady jsou přes pět tisíc let staré! Těch 3114 let před Kristem, kdy začal váš kalendář, plus ty prakticky dva tisíce let křesťanského letopočtu! V té době nestály ještě ani pyramidy v Egyptě!“

Yum se nedal vyvést z rovnováhy.

„V Chrámu kříže je vyznačeno datum 3114 před Kristem. To neznámá, že chrám v té době stál, mohli ho postavit mnohem později. A navíc - Xixli to může dosvědčit - naši lidé chrámy neustále obnovovali a opravovali. Nic tu nezůstávalo ve zpustlém stavu, nic nepřišlo natrvalo vniveč. Neděláte to se svými křesťanskými kostely také tak? Vy snad necháváte své staré svatyně zchátrat?“

Helga zahanbeně mlčela. Přesto se nedokázala se všemi těmi čísly a daty vypořádat: „Ty jsi mladý, je ti čtrnáct let, říkáš. Jak může takový čtrnáctiletý kluk mít v hlavě všechna ta data?“

Yum poprosil o list papíru. Španělsky sice ještě moc psát nedovedl, přesto se mu podařilo Helze mayský číselný systém v podstatných rysech přiblížit. Na listě před ním vznikaly puntíky a linky.

„Jeden bod znamená <jedna>, dva body <dva>. Místo pěti bodů pro číslo <5> jsme dělali šikmou čáru. <Šestku> zas představuje jedna šikmá čára s bodem nad ní, <sedm> šikmá čára a dva body. Jak myslíš, že jsme asi psali <10>?“

„Dvakrát pět, takže dvě šikmé čáry.“ „A čtrnáct?“

„Dvě šikmé čáry a čtyři puntíky nad nimi!“

„Skvělé,“ smál se Yum. „Chápeš to velmi rychle. A jak bychom napsali devatenáct?“

„Pravděpodobně třemi šikmými čarami jako třikrát pět a nad tím čtyři body.“

„Přesně!“ Yum škrábal na papír čárky a body. „José Miguel nám vysvětlil, jak počítáte v decimálním systému, který se odvozuje od deseti prstů. U nás to bylo jinak. My jsme počítali po dvacátkách. Přitom jsme číselné sloupce zaznamenávali svisle, odzdoła nahoru. A každý vyšší stupeň představoval násobek dvaceti. Petere, můžeš teď prosím něco zapsat?“

Yum diktoval číselné hodnoty a pod Peterovou rukou se objevil sloupec čísel, psaný odzdoła nahoru.

64000000

3200000

160000

8000

400

20

1

„Pochopili jste," pokračoval Yum ve svém kurzu, „jak jsme psali číslo <19>: tři čárky a čtyři body. A číslo <20>? Měli jsme speciální znaménko pro mulu>, vypadá takhle." Yum zformoval malou elipsu se třemi svislými čárkami. Když píšeme <20>, vyznačíme na spodním konci sloupce značku mula>, to znamená mula jednic>. Nad to napíšeme značku <jedna> jako <jedna dvacítk>, protože každý vyšší řádek odpovídá násobku dvaceti. Tady je několik příkladů!"

Yum čmáral na papír celé věže čísel a společnost se je snažila rychle rozluštit. Systém byl jednoduchý. Yum vysvětlil, že kromě těchto hodnot existovaly v kalendáři pevné pojmy, které označovaly určité číselné veličiny. Jejich význam byl následující:

1 tun = 360 dní

1 katun = 7 200 dní (= 20 tunů)

1 baktun = 144 000 dní (= 20 katunů)

1 pictun = 2 880 000 dní (= 20 baktunů)

1 calabtun = 57 600 000 dní (= 20 pictunů)

„Probůh, zadrž!" vykřikla Helga. „Já už v tom mám úplný galimatyáš! Vy jste museli být všichni úplní géniové na matematiku a v kalendáři!"

Věcně a bez emocí jí Yum vysvětlil, že oproti svým kmenovým bratrům zná takříkajíc jen malou násobilku. Vrchní kněží, jak říkal, počítali s mnohem vyššími číselnými hodnotami. Ví prý ještě, že jeden <kinchiltun> odpovídá 3 200 000 tunům a <alautun> dokonce 64 000 000 tunům. Peter to, celý rozčilený, převedl do lidštější řeči.

„Takže takový <alautun> je právě tolik co 64 milionů let, a to jsou celé 23 040 000 000 dní! K čemu pro všechno na světě počítali ti tví kněží v tak vysokých číslech?"

„To nevím," odpověděl Yum a sklopil hlavu. „Ale od otce jsem slyšel, že čísla pocházejí od Kukulkana a jeho druhů. Všechna vysoká čísla mají něco společného s vesmírem."

Tady se zapojil do debaty José Miguel. S pohledem významně upřeným na posluchače vykládal: „Mayové dokázali každé datum své chronologie určit s neuvěřitelnou přesností. Archeolog Rafael Girard, který svůj život zasvětil výzkumu mayské kultury a jednou mě také navštívil v mém skromném příbytku, mi řekl, že co se matematiky a sestavování kalendářů týče měli Mayové navrch nad všemi starými národy, i nad Egyptany!"

„Neskutečné!...,“ šeptl Paolo Suter, naplněn nábožnou úctou. Pak se obrátil na Xixliho:

„Ty jsi nějak zamlklý, chlapče. Copak tě trápí?"

„Je mi smutno ze ztráty našeho domova. Pořád vzpomínám na své rodiče a přátele a říkám si, jestli neexistuje nějaká možnost zase se do našeho času vrátit. Ach, o těch velikých číslech, která teď Yum vysvětloval, slyším poprvé. Já se učil jen kameníkem a byl jsem právě v půli učení, když nás obětovali."

Paolo Suter zase sraštil obočí, až se mu oči proměnily v malé štěrbinu. Požádal Petera o vysvětlení, a ten mu osud obou chlapců stručně vylíčil.

„A co kdyby ti dva propluli touž chodbou zpátky?“ otázal se Paolo Suter pomalu, „nedostali by se pak zase do své doby?“ „To si nemyslím,“ poznamenal José Miguel. „Vynořili by se prostě v obětním jezírku, ale v naší době! Navíc nemáme už žádné intaktní žluté trubičky. Jak by mohli ti chlapci vydržet čtyři minuty pod vodou?“

„To by se vyřešit dalo,“ namítl Peter. „Existují konec konců dobré potápěčské přístroje!“

„Ale ne v Chichén Itzá. Tam se nepotápí nikdo!“

„A co Cancún? To je letovisko a potápění se tam určitě provozuje.“ V duchu si Peter kladl otázku, zda by to byla pro Yuma a Xixliho ta nejlepší cesta. Aklimatizovali se zde, našli si zde svou rodinu a začali se sžívat s vymoženostmi naší doby. I kdyby cesta zpátky do minulosti byla nějakým zázrakem možná, co by vyprávěli svým kmenovým bratřím? Měli by jim vykládat, že jejich kultura je předurčena k zániku a že za několik staletí bude beze zbytku zničena? Příkladal by vůbec někdo víru tomu, co říkají, nemuseli by dokonce nějakým bolestivým způsobem zemřít? Peter byl proti tomu, aby se o nějaké potápění pokoušeli. Ale měla by se těm chlapcům dát aspoň šance, aby sami poznali, jak je jakýkoli takový pokus nesmyslný.

Skupinka se dohodla na tom, že se druhý den vrátí do Villahermosy. José Miguel měl s oběma mladíky odletět do Cancúnu a tam se pokusit o to, aby Xixliho, robustnějšího z obou chlapců, vzali do nějakého potápěčského kurzu. Peter a Helga si mezitím chtěli prohlédnout mayská města Tikal a Copán. Tikal leží v Guatemale, Copán v Hondurasu. Tam s nimi Xixli a Yum nemohli, protože neměli pasy. Devatenáctého září se měla celá skupina s výjimkou Paola Suteru - setkat opět v Chichén Itzá. Další den měl přijet profesor Schaubli z Curychu a 21. září měli Yum a Xixli své první výročí; téhož dne před rokem se oba vynořili v naší přítomnosti.

Yum se neklidně zavrtěl na židli.

„Petere, když budeš v Copánu, najdeš ve velké soše, kterou jsme ti ukazovali v té obrázkové knížce, srdce... vlastně hnací energii Kukulkanova létajícího vozu! Naši kněží se jí nesměli nikdy dotýkat holýma rukama, vždycky jen v rukavicích! A...“ Yum to říkal vážným hlasem - „je velmi důležité, abychom se 19. září setkali v Chichén Itzá: 21. září je začátek podzimu, to je nejen den našeho obětování, ale také <den živoucího důkazu>. Ukážeme vám ho. Je moc hezký!“

Živoucí důkaz

Devatenáctého září se všichni zase setkali ve stejném hotelu v Chichén Itzá, ve kterém se chlapci před rokem kurýrovali. José Miguel, který sám neuměl řídit auto, s sebou přivezl

řidiče, který vlastnil vetřký, napůl zrezivělý vůz značky Ford. Ta stará rachotina se co pár minut rozkašlala nepatřičným zážehem a hrozně páchla. Hned po přivítání zatahal Xixli Petera za rukáv.

„Pojď! Já ti něco ukážu!“

V dřavém kufu auta ležela potápěčská výbava. Komplet včetně kyslíkové láhve, hadic, náustku, brýlí, ploutví a dokonce helmy s malou lampou nad čelem.

„Umíš s tím zacházet?“ ujišťoval se Peter.

„Ano!“ uklidnil ho Xixli pyšně. Byl jsem pět dní v potápěčském kurzu a sám jsem pak doplaval až pod útesy před Cancúnem. Pod vodou je to nádherné!“ dodal nadšeně s rozzářenýma očima.

„A jak dlouho si smíš tu výstroj nechat?“

„Týden,“ odpověděl Xixli. „Pak ji musíme odevzdat v potápěčské škole v Cancúnu - anebo se octnu v době našich otců!“

Jak jen tohle asi dopadne? Tak se ptal Peter sám sebe. Kdyby Xixli se svým potápěčským zařízením skutečně proplaval podzemní chodbou a živý se vynořil v obětním jezírku, museli by ho pak nějak vytáhnout pomocí lan. Protože dole u hladiny nebylo nic, čeho by se dalo zachytit. Ale co když se v obětním jezírku nevynoří? Jak se dozvědí, že se ocitl ve své době? Anebo jak zjistí, že třeba jen uvízl v šachtě a že až mu dojde kyslík, bídě se v ní utopí? Peter si usilovně namáhal mozkové závity a pomalu se klonil k rozhodnutí, že ten potápěčský pokus rázně utne, když tu mu bleskl hlavou nápad. Před rokem, když ve vesnické lékárně v Chichén Itzá obstarával pro chlapce léky, všiml si na jedné policiče špulky s rybářským vlasem. Lékárník neprodával jen léky, ale také spotřební zboží všeho druhu. Peter vůbec nevěděl, zda se dají v Chichén Itzá chytat ryby, jestli je tam někde poblíž nějaký potok nebo jezero - ale že tam viděl ten vlasec, na to si vzpomínal. To je ono! Upevní Xixlimu na záda vlasec. Délka podzemního kanálu se dá změřit na povrchu. Jestliže Xixli urazí celou vzdálenost až k obětnímu jezírku, bude muset být celá délka šňůry vytočená. A když zůstane někde viset? Peterovi bylo jasné, že v takovém případě mu stejně těžko můžou nějak pomoci. Mají přece k dispozici jen jedno potápěčské vybavení...

Lékárník Petera poznala velmi srdečně ho pozdravil. Rybářský vlasec? Ale jistě, má ho tři špulky! Zdejší lidé s ním svazují sloupky a plaňky u plotů. Peter skoupil jeho celou zásobu. V hotelu objasnil svůj záměr ostatním. Na archeologickém plánu, který se dal koupit v hotelovém obchodě se suvenýry, změřil vzdálenost od obětního jezírka až ke Kukulkanově pyramidě. Naměřená hodnota byla sice až příliš dlouhá, protože vlastní kanál začínal teprve v hloubce toho pravoúhlého prostoru, kde Peter před rokem objevil ty žluté trubičky. Jenže „sichr je, jak známo, sichr“. Jen nebesa vědí, zda spodní voda obětního jezírka není letos výše

než byla před rokem.

Mezitím přišel ke stolu José Miguel a společně s ním průvodce Michael, který Petera Ioni přivedl k <el profesorovi>. Skupina teď dala hlavy dohromady.

„Dnes večer je vyloučeno nepozorovaně vyšplhat na Kukulkanovu pyramidu," sděloval Michael. „Pozdě do noci budou nahoře dělníci, kteří pokládají elektrické vedení. Úřady totiž chtějí pyramidu a okolní stavby elektricky osvětlit."

„A zítra?"

„To je tady místní slavnost, jako vždycky v den před začátkem podzimu."

„Tak tu potápěčskou akci přeložíme na zítra večer!"

„To přece nejde," odporovala Helga. „Zítra tady bude profesor Schaubli. Anebo ho chceš doopravdy do všeho zasvětit?" Pohlédla tázavě na Petera.

Nato si José Miguel odfrkl: „Schaubli... Schaubli..., profesor ,tsss... tsss`! Ten se přidá, a ještě nám bude krýt záda!"

„Ty snad věříš na zázraky!" posmíval se Peter. „Schaubli luskne prsty a v tu ránu nás práskne!"

„To neudělá, a víte proč?" José Miguel všechny vyzval, aby se k němu naklonili blíž. Pak začal šeptat, že ho bylo sotva slyšet. „Schaubli ze země dvakrát pašoval pravé archeologické památ

ky, umělecká díla. Já jsem je vždycky schovával u sebe tak dlouho, dokud Schaubli nemohl v klidu odcestovat, teda, dokud ho neopustili jeho archeologičtí kolegové."

„Ten gauner!" vyklouzlo Helze z úst.

„Není to žádný gauner," chlácholil ji José Miguel. „Gauner bych musel být já, protože jsem mu ta umělecká díla za drahé peníze prodal. Navíc je Schaubliho profesorská póza jen povrchní nátěr. Ten člověk ví mnohem víc, než kolik dává najevo."

Během celé té diskuse Yum neustále upřeně hleděl na Peterovy a Helžiny ruce. Když v jeden okamžik nastala v hovoru pauza, poprosil oba, zda by nemohl položit své dlaně na jejich.

„Ale jistěže smíš," usmála se Helga sladce a nastavila mu pravici. „Chceš nám číst z ruky?"

„Ano! Nyní napřáhl k Yumovi ruku i Peter. Yum přešel svými dlaněmi nad rukama Petera a Helgy, aniž se jich dotkl. Yumovy ruce zůstávaly stále pár centimetrů nad vztaženými dlaněmi těch dvou. Nakonec zavřel oči a začal broukat touž srdceryvnou melodii, kterou už jednou poslouchali hluboko pod Chrámem nápisů v Palenque. Petera se náhle zmocnil pocit, jako by z Yumových dlaní vyzařovalo jakési sálavé teplo. Helga cítila totéž. Zpěv opět skončil tím tichým úúúú a Yum ruce zase stáhl. Když otevřel oči, řekl: „Je to ještě tady. Byli jste blízko, ale nedotkli jste se toho!"

„Čeho že jsme se nedotkli?“ dotazovala se Helga zmateně a několikrát si nervózně prohrábla potem zvlhlé pramínky vlasů. „Srdce, kterému říkáte <energie>.“

Peter a Helga si zaraženě prohlíželi své dlaně. Jak je něco takového možné? Byli v mayském městě Copánu v Hondurasu, prohlíželi si tam zříceniny a na jednom prostranství narazili i na tu podivnou sochu, o které chlapci prohlašovali, že jde o <jednomístný létací stroj> bohů.

Plastika stála na nízkém kamenném soklu a jeden právě přítomný archeolog ji charakterizoval jako <antropomorfní kreaci>. Pod výrazem antropomorfní obecně chápeme „ztvárnění člověku podobné“. Jenže „člověku podobného“ toho na té skulptuře mnoho nebylo. Jednak nebylo zřejmé, kde je předek a kde zadek, protože na obou <koncích> (nebo <začátcích>?) byla vytesána malá lidská busta s hlavou. Ne nepodobná zobci, ozdobné figuře v lidské podobě, kterou často nesou plachetnice na přídi nebo na čelenní čnělce. Pak se dalo na obou stranách rozeznat cosi jako stylizované trubice, které vnikaly do skulptury.

<Vpředu> i <vzadu> si Peter všiml podivuhodných nástaveb, které by snad šlo přirovnat na jedné straně k táhlu řízení, na opačné k vyvýšenému sedlu s opěradlem. Středem sochy se vinul pás mayských grafických znaků a uprostřed se Peter skutečně podívoval jakési kouli, která vyčnívala z hnědavého kamene. Měla velikost koule na bowling a matně modře pableskovala. Že by to bylo ono <srdce> či <pohon>, o kterém hovořili chlapci?

„Vzpomínáš si na toho lékaře?“ vpadla Helga najednou do Peterových úvah.

„Ty myslíš...? Teď se mi rozsvítilo!“

Peter si vybavil, že v bezprostřední blízkosti <antropomorfní skulptury> stála téměř tři metry vysoká kamenná postava s částečně otlučeným obličejem. Na hrudi jí „visela“ truhlička, paže měla ohnuté v lokti a oběma rukama jakoby pracovala na čemsi podobném <klávesnici>. Ve výši srdce byla do kamene zasazena táž modrá koule, která ho udivila u <antropomorfní skulptury>. Stál tam právě manželský pár lékařů z USA a z lékařovy košile se ozývalo neustálé pípání. Ano! To musí být ono! Lékař jim totiž prozradil, že je radiolog. To jsou specialisté, kteří se v nemocnicích zabývají rentgenem a prosvětlováním. Kvůli nebezpečnému záření u sebe z profesionálních důvodů neustále nosí malý dozimetr, zavěšený kolem krku. Zvykl si prý tu věc vůbec neodkládat, protože dříve se mu často stávalo, že si přístroj zapomněl vzít. To pípání pod košilí, vysvětlil radiolog, pochází z jeho přístroje. Musí být ale určitě v nepořádku, protože signalizuje zvýšené záření!

Peter a Helga se modré koule v srdci vzpřímeně stojící postavy ani koule v <antropomorfní skulptuře> nedotkli. Bývali by museli překročit lano, které bylo kolem obou soch nataženo.

„Tuším, co máš na mysli,“ obrátil se Peter na Yuma. „My jsme se těch podivných modrých koulí skutečně nedotkli. Ale jak se do těch soch dostaly? Hodí se tam jako pěst na oko! A jak vůbec víš, že jsme se k nim rukama nepřiblížili?“

„Učili mě, že všechno je chvění. Každá hmota je chvění, i tvé tělo, Peter. Dokonce celý vesmír je chvění. To grandiózní stvoření samo je chvění, i my a všechno kolem nás je součástí toho chvění. Já jsem jen kluk a začátečník, naši nejvyšší učitelé byli mistři. Byli schopni chvění zaznamenávat a proměňovat v obrazy. Ty a Helga jste stáli před sochou. Na krátký čas bylo vaše vlastní chvění narušeno, protože vás napadlo chvění energie ze soch. Dá se to přirovnat k rezonanční základně nějakého jemného nástroje, která je narušována silnější rezonancí. To je to, co jsem měřil ve vašich rukách. To cizí chvění. Mí předkové znali koncentrované chvění Kukulkanova létacího stroje, nazývali jsme je <srdce>. Vy tomu říkáte <energie>. Mistr ji umí přečíst stejně jako vlnovou délku na rádiu. On také ví, zda je pro tělo nebezpečná, či ne. No a mí předkové počítali s Kukulkanovým návratem, který slíbil. Předkové navíc věděli, že Kukulkan je kdykoli schopen zaměřit své vlastní chvění či energii. Proto uložili to srdce do kamenných soch: Kukulkan tak najde svoje místo. A aby ta energie neuškodila lidem, je překryta vápencovým povlakem a zasazena do nitra soch. Dnes se pravděpodobně ty nádherné výtvořiny začínají rozpadat a <srdce> už je vidět."

Posluchačům bylo mírně nevolno; bylo až nadlidské, co ten čtrnáctiletý chlapec všechno ví. Jen José Miguel se pro sebe tiše zasmál a pak zabrumlal: „Je to zázračné dítě - ne, oba jsou zázračné děti. Měl jsem rok příležitost je poslouchat. Ti kluci v sobě mají nesmírnou schopnost vnímat podněty, kterou jsme my už úplně ztratili." A pak poněkud rázněji pokračoval: „Tak co? Pošleme zítra Xixliho se potápět?"

Druhého dne opět navštívili archeologický areál v Chichén Itzá. Teď, když Yum a Xixli uměli španělsky, byla radost je poslouchat. Xixli se zastavoval před každým reliéfem, ohmatával ho a vykládal okolostojícím, jak je výtvor starý a co udělali restaurátoři špatně. Yum vysvětloval data a postavy kněží, spojoval neživotné postavy s poutavými příběhy. Ve tři hodiny odpoledne stáli u obětního jezírka a José Miguel navrhl následující plán.

„Hodinu před uzavřením archeologického areálu vyšplháme nahoru na Kukulkanovu pyramidu. Každý z nás ponese v tašce přes rameno část Xixliho potápěčské výstroje. Navíc taky baterky a vlasce. To všechno schováme na schodech vedoucích k Jaguáří jeskyňce. Později, až budou všichni turisté pryč, slezou Xixli, Yum a Peter chodbičkou až k bazénu, kde se chlapi loni vynořili. Pomůžete pak Xixlimu s navlékáním potápěčského obleku a upevníte mu na zádech vlasce. Profesor Schaubli bude stát na vrcholu pyramidy a kryt nám záda. Znají ho tu jako mayského archeologa, a tak bude smět pracovat na pyramidě i po zavírací hodině..."

„Ale jen jestli se Schaubli přidá..." připomněl Peter s mírným úsměškem. „Ještě neví, jaké štěstí ho tu čeká!"

„Přidá se. Zná ho líp než ty," trval na svém José Miguel. „Já sám budu se Schaublim na

pyramidě. Helga a Michael naopak budou stát na okraji obětního jezírka. V tašce budou mít obě lana, která ještě přiveze můj přítel tím starým autem, co jsem jím sem přijel. Jakmile se Xixli vynoří z vody, Michael se, co mu nohy postačí, rozběhne k okraji prostranství a tričkem mi dá znamení. Schaubli a já to na pyramidě uvidíme. Já pak seběhnu chodbičkou dolů k bazénu, kde budou čekat Peter a Yum, abych je odvedl. Tak se oni dozví, že Xixli šťastně dorazil na druhou stranu. Všichni pak půjdeme co nejrychleji k jezírku, abychom pomáhali Xixliho vytáhnout z té břečky. Je všechno jasné?"

„Až na jednu významnou maličkost," poznamenal Peter vážným hlasem a ukázal na Xixliho: „Až se po celé té akci v jezírku vynoříš, nesmíš si za žádných okolností sundávat kyslíkovou masku! Je to velmi důležité, Xixli! Tam dole mají totiž být jedovaté plyny. Takže dýchej dál v masce, dokud tě nevytáhneme!"

Xixli přikývl. „Nezapomenu na to. Ale co se stane, když vůbec ?«

nevylezu. „Pak jsou jen dvě možnosti," odpověděl José Miguel s vážnou tváří. „Buďto ses ocitl zpátky v minulosti - to zjistíme, protože vytáhneme vlasec bez tvého těla. Anebo jsi zůstal vězet někde v té štole - to zjistíme taky, protože se nevynoříš na druhé straně a vlasec zůstane napjatý. V takovém případě dýchej, jak nejklidněji to půjde, abys spotřeboval co nejméně kyslíku. Pokus se otočit. Třikrát za sebou krátce zatahej za vlasec. To bude pro Petera a Yuma signálem, že ses dostal do potíží. Pokusíme se ti pomoci, i když nemám tušení jak. Třeba něco napadne Schaubliho."

Přípravy k odvážnému podniku běžely jako po drátkách. José Miguelův řidič přivezl lana a zbytek týmu schoval Xixliho potápěčskou výzbroj na schodech pod vrcholem pyramidy. Jen profesor Schaubli dosud nedorazil. Když chvíli před sedmnáctou hodinou začala píšťalka vyhánět turisty z archeologické zóny, v Peterovi se všechno vařilo: „Musíme bohužel začít bez profesora Schaubliho!"

Ještě tu větu ani nedořekl, když přímo před vchodem do hotelu zastavil pronikavě zelený Range-Roven Za volantem profesor Schaubli. Měl na sobě zcela neprofesorské modré džíny, světle šedou rozhalenku vpředu s kapsami a na hlavě slamák. Dvřítka od auta bouchla a profesor zamířil rovnou k Peterovi: „Ach! Pan doktor vší medicíny dodržel slovo! Tssss... tssss!" Schaubliho doširoka rozesmátá tvář měla blahosklonný výraz.

Peter mu to pohotově vrátil: „A pan doktor archeologie dodržel slovo též. Tssss... tssss!" Schaubli krátce sraštil obočí, pak se zasmál a všiml si José Miguela. „Co tady děláte vy, done Migueli?"

Navzájem se objali a José Miguel pak zavedl profesora k oběma chlapcům, kteří stáli skromně stranou.

„To je Yum... a tohle Xixli."

Profesor Schaubli náhle docela ztichl. Před každým z obou chlapců se asi na půl minuty zastavil a upřeně na ně hleděl, aniž ze sebe vypravil jediné slovo. Pak učinil krok k Yumovi, napřáhl k němu otevřené dlaně a pomalu roztáhl prsty. K tomu zformuloval slova, která zněla jako: „Nautat cap ayel?”

Yum lehce přikývla vnořil své prsty mezi prsty profesora Schaubliho. Byl to tentýž ceremoniál, který Peter zažil už před rokem. Jenže tehdy to byli Yum a Xixli, kteří s tímto způsobem pozdravu předstoupili před <el profesora>. Odkud Schaubli ten obřad zná? Zatímco se Peterovi honily hlavou různé myšlenky, profesor Schaubli zopakoval tutéž hru s Xixlim. Pak přistoupil k Peterovi a řekl velmi vlídně: „Promiňte mi, prosím. Křivdil jsem vám!”

Peter celý zmatený opáčil: „Příliš tomu nerozumím...” Přívětivě a bez jediného „tsss... tsss”, beze stopy arogance v hlase Schaubli odpověděl: „Celou dobu jsem to věděl! Od chvíle, kdy se zkoumala ta zástěrka!”

Odpověď Peterovi uvízla v hrdle. Konečně ze sebe vypravil: Co... cože? Vy že jste... věděl, jak se to má s Yumem a Xixlim? A věděl jste, odkud jsou?”

„Mám určitou domněnku,” přikývl Schaubli s mírným úsměvem. „Zprvu jsem to jen tušil. Pak jste přinesl zástěrku, a později jste mi v domě vašich rodičů ukázal ty obrázky se dvaapadesáti kmenovými značkami, které nikdo v naší přítomnosti nezná. A nakonec rozhovory s profesorem van Keutenem z Mnichova. On se na mě totiž obrátil kvůli těm žlutým tyčinkám... Však víte! Úplnou jistotu jsem ale získal až tím pozdravem obou chlapců.”

„A odkud znáte tu formuli pozdravu vy?” vyzvídal Peter skoro číhavě.

„To je prosté, od Diega de Landa!” „Od koho že?!”

Schaubli nebyl k poznání. Z jeho úsměvu bylo cítit skutečnou náklonnost. Kamarádsky odpověděl: „Diego de Landa byl biskup, který dal v roce 1562 spálit všechny mayské rukopisy. Z nevědomosti a v křesťanské horlivosti tak způsobil mayskému bádání nepředstavitelnou škodu. O pár let později mu to přišlo podle všeho líto, protože si začal pilně zapisovat, cokoli se o Mayích dověděl a co u nich vyzoroval. Starou formuli pozdravu znám z jeho zápisků, ale poprvé v životě jsem ji vyzkoušel na Yumovi a Xixlim. Spokojen?”

Peter přikývl. Sice ho žralo, že se dal archeologem tak důkladně ošálit, na druhé straně motivy profesora Schaubliho chápal. Ten chlápek by byl dobrý herec. José Miguel profesora mezitím zavedl stranou a zasvětil ho do jejich plánu.

„Kvůli tomu zavolám zdejšího vedoucího vykopávek, je to můj bývalý kolega! Musím mu dát vědět, že dnes večer chci být s několika spolupracovníky na pyramidě sám. Nejlepší

bude, když mu řeknu, že chceme nerušeně pořizovat nějaké kresby." Schaubli zmizel k telefonu. Když se po deseti minutách vracel, ukazoval palcem vzhůru: „Tak do toho! Je už skoro půl sedmé! Slunce nám nedává věčné světlo!"

Než se skupina rozdělila, Helga Xixliho objala:

„Přeju ti sice, aby ses ve zdraví objevil zase ve své době, ale ještě víc si přeju, aby ses v pořádku vrátil do naší přítomnosti. Mám tě moc ráda!"

Spolu s Michaellem se pak pomalu vydali k obětnímu jezírku, v taškách zavěšených přes rameno lana. Zbytek skupiny vykročil k archeologickému areálu. U vchodu je chtěl zadržet hlídač, pak ale poznal profesora a až s přehnanou uctivostí jej pozdravil. Bez dalšího vyrušení vystoupili na vrchol Kukulkanovy pyramidy. Nahoře se Schaubli a José Miguel s Xixlim rozloučili. José Miguel bojoval se slzami.

„Moc nám budeš chybět. Já to cítím stejně jako Helga. Bylo by mi milejší, kdyby ses v pořádku vynořil v obětním jezírku, než aby tě spolkla časová díra a my o tobě už nikdy neslyšeli. Vaya con Dios, chico! Jdi s bohem, chlapče!"

„Moment!" vykřikl profesor Schaubli nahlas a začal se přehrabovat v tašce. „Mám nápad!" Vylovil odtamtud švýcarský nůž a podal ho Xixlimu.

„Kdyby ses skutečně dostal zpět do své doby, tak zahrabej tenhle nůž tam - na východní straně té malé zploštělé pyramidy. Strč ho do země přímo na rohu, aspoň metr hluboko."

Na Xixliho tázavý pohled to vysvětlil.

„Ten nůž je z nerez, aspoň jeho části přetrvají staletí. Když se nevynoříš v obětním jezírku a vlasec náhle povolí, budeme muset mít za to, že ses dostal do své doby. Tam ten nůž zakopeš. Já se pak jen pohrabu na rohu té pyramidy a najdu vlastní nůž. O pár století starší. To pro nás bude definitivní důkaz toho, že ses skutečně vrátil do své doby. Chápeš?"

Xixli přikývl a José Miguel se široce usmál.

„Třeba nám tímto způsobem budeš moci předat ještě nějaké další vzkazy. Například rukopisy z té doby, které tím pádem ne padnou do rukou biskupa Diega de Landa a konečně nám umožní začít překládat!"

Peter chvátal: „Pojďte, jdeme, jinak nebude už světlo, až se Xixli vynoří v jezírku."

Peter, Yum a Xixli si rozebrali jednotlivé díly potápěčského vybavení. Každý rozsvítil svou baterku a pak jeden po druhém zmizeli na tmavých schodech vedoucích do Jaguáři jeskyňky. Už neztráceli čas. Z Jaguáři jeskyně tápali podzemní chodbou dál, stále hloub, až dorazili do prostoru s bazénem. Cestou se Peter v myšlenkách pořád vracel k nápadu s nožkem, se kterým přišel profesor Schaubli před sestupem. Bude to fungovat? Když bude Xixli moci ve své době schovat nůž, aby mohl být vykopán v naší době, pak by stejně dobře mohl svěřit zemi i další předměty! Rukopisy - to byla jedna možnost - ale i šperky nebo dokonce dopisy

pro Yuma! Petera se zmocnila nervozita. Je docela možné, že se Xixli ve své době stane nějakou významnou veličinou. Zná konec konců vrchního kněze, Yumova otce, a tomu bude moci poreferovat, jak se vede jeho synovi v budoucnosti. Xixli by mohl vytesat malé kamenné figurky, nebo zhotovit kaučukové masky svého vlastního obličej, a ry také zahrabat. Svého druhu něco jako „fotografie“ z minulosti!

„Vím, na co myslíš,“ přerušil tok Peterových myšlenek Yum. „To nebude fungovat!“

„A proč ne?“ zeptal se Peter udiveně.

„Kdyby Xixli v minulosti zahrabal nějaké předměty do země, abychom je dnes našli, tak by ty předměty musely už staletí ležet v zemi. Museli by tam v té zemi být už teď; když jsme tady. Já ale znám Xixliho chvění - vy byste řekli vlnovou délku - velmi dobře. Některé ze zahrabaných předmětů by převzaly Xixliho chvění. Byl jsem několikrát na malé stupňovité pyramidě, u které má Xixli předměty zahrabat. Byl bych jeho chvění okamžitě zaregistroval. Nic tam není!“

„Třeba to chvění po nějaké době přestane...? Přece jen jsou mezi tím celá staletí!“ odporoval Peter. „Anebo ty předměty našel někdo už dávno před námi?“

„To se nedá vyloučit,“ zamumlal Yum. Ale dnes neleží u východního rohu pyramidy žádné Xixliho věci.“

„Tak je měl zahrabat hloub!“ rozohňoval se Peter.

„Radši začneme,“ potřásl Yum hlavou. „To se všechno ještě ukáže.“

S Yumovou a Peterovou pomocí se Xixli nasoukal do potápěčského obleku. Pak mu připevnili na záda rybářský vlasec. Peter a Xixli se mlčky objali. Yum se svému příteli tiše zadíval do očí. Nakonec položil špičky prstů na Xixliho spánky a po chvíli španělsky řekl: „Tak už jdi! A myslí na to, že v obětním jezírku si nemáš stahovat kyslíkovou masku!“ Situace to byla přízračná. Tři baterky nepravidelně blyškaly po šedivých vlhkých stěnách. Peter si lehl na břicho a spustil ruce volně dolů. Yum si sedl Peterovi na bérce a Xixli se po tom lidském ležení spustil pomalu dolů. Pak se posadil na kraj nádrže, natáhl si na chodidla ploutve a vklouzl do vody. Nakonec si nasadil kyslíkovou masku, potápěčské brýle a na to všecko helmu, naposledy zamával a zmizel v hloubce. Několik vteřin sledovali Peter a Yum ještě světlo Xixliho reflektoru připevněného na helmě. Rybářský vlasec se čiperně odvíjel, Xixli žejmně postupoval rychle kupředu. Cívka s lankem se dvakrát zarazila, ale vždy se zase roztočila jako malý kolovrátek. Náhle se vlasec začal odvíjet tak divoce, až cívka vyklouzla Peterovi z rukou.

„Co to má znamenat?“ Peter se vyděšeně podíval na Yuma. Teď už nemáme v rukou nic, a když Xixli někde uvízne, ani nám nebude moci dát signál!“

„Teď buď prosím tě chvíli zticha!“ vyzval ho Yum. „Chci se soustředit.“ Opřel se čelem o

chladnou zeď, roztáhl prsty a z obou dlaní zformoval trychtýře. Svinuté dlaně napřahoval jako nějakou anténu do různých sektorů onoho podzemního prostoru, jako by něco hledal. Pohyby rukou náhle ustaly. Yumovi stékaly po čele čůrky potu. Celé jeho tělo, jakoby zasažené elektrickým proudem, sebou náhle trhlo a nepříliš jemně se sesulo na zem. Zděšený Peter vedle omdlelého Yuma okamžitě poklekl, rychle mu nahmatal puls a poslechl si jeho dech. Baterkou mu posvítíl do obličeje. Yum byl bledý a studený, ale srdce mu tlouklo a normalizovalo se i dýchání, předtím trhané. Po chvíli otevřel oči a trochu křečovitě se pokusil o úsměv. Rty se mu začaly pohybovat a pak trochu zajímavě promluvil.

„Pokusil jsem se o to poprvé. Vím, že naši kněží to umějí. Teď už je všechno v pořádku. Xixli je tam.“

Peter se dal strhnout spontánním hnutím citů a přitiskl si Yumovu hlavu na prsa.

„Kde je Xixli?! Kde ,tam`? Tak mluv, Yume!“ „Je... je v obětním jezírku. Zdravý!“

„A teď; nebo v minulosti?“ Peter ta slova šeptal Yumovi přímo do ucha.

„Dnes - teď!“ vydechl, a už zase se dokázal usmát: „Musíme jít, potřebuje nás!“

Peter pomohl Yumovi na nohy, vtiskl mu baterku do ruky a společně zahájili zpáteční pochod úzkou stoupající šachtou. Když už byli skoro u Jaguáři jeskyňky, přisupěl jim z druhé strany vstříc José Miguel.

„Je tady!“ křičel, hlas mu vzrušením až přeskakoval a stěny šachty drnčely ozvěnou těch slov. „Je tady! Michael nám dal znamení! Musíme rychle k obětnímu jezírku!“

Celá trojice, José Miguel, Peter a Yum, funicí a hlasitě oddechující, chvátala, jak jen to šlo, po padesáti dvou schodech od Jaguáři jeskyňky až na vrcholek pyramidy. Ještě zahlédli, jak dole na trávníku profesor Schaubli spurtuje přes prostranství směrem k obětnímu jezírku.

Nikdy předtím a nikdy potom neseskákal Peter po schodech Kukulkanovy pyramidy tak rychle jako toho večera. Bylo to až životu nebezpečné. Yum ho zčerstva následoval, jen José Miguel opatrně kladl nohy ze schodu na schod. Dole nasadil Peter sprint, jako profesionální fotbalista to vzal napříč plochou, přímo k úzké cestičce vedoucí k obětnímu jezírku. Na jeho okraji stála Helga a něco volala dolů. Profesor Schaubli přivazoval jeden konec lana ke kmeni stromu a Michael důkladně svazoval obě lana k sobě. „Hergot, to jste taky mohli udělat už předtím!“ láteřil Peter, sotva dechu popadaje, a konečně se nahnul přes okraj jezírka. Xixli se tam dole jednou rukou přidržoval nějakého kořene, který vyčníval ze skály, ale druhou ruku z vody nevytáhoval. Na hlavě měl pořád ještě kyslíkovou masku. Peter přiložil dlaně k ústům a ze všech sil zakřičel: „Xixli! Drž se oběma rukama! O-bě-ma ru-ka-ma!!“

Tu Xixli mírně pozvedl druhou ruku z vody. Její prsty svíraly cosi jako tmavohnědý balíček, který očividně nechtěl za žádnou cenu pustit z ruky. Oba kusy lana se mezitím podařilo svázat, Michael pak lano nasměroval do správné pozice přímo nad Xixliho hlavu. Ten učinil

rychlý pohyb paží a pevně se ho zachytil, pak vymrštil z páchnoucí břechky druhou ruku s hnědým balíčkem a sevřel lano oběma dlaněmi. Teprve teď doběhl bez dechu k ostatním na břehu jezírka José Miguel. Pět mužů začalo pomalu vytahovat lano ven. Xixli dole reagoval jako zkušený alpinista. Oběma nohama se neustále odrážel od skalní stěny. Když se jeho hlava vynořila nad okrajem jezírka, zachytily ho mužské ruce, uchopily ho v podpaží a jeho tělo definitivně vyvlekli z dosahu nebezpečné zóny. Xixli si strhl z hlavy kyslíkovou masku a potápěčské brýle, zhluboka se nadechl a uvolněně se díval z jednoho na druhého. Po několikerém prudkém nadechnutí a vydechnutí s rozpačitým úsměvem vyhrkl: „Tak jsem zase tady!“

Zatímco mu ostatní muži pomáhali na nohy a svlékali z něho potápěčský oblek, Yum se posadil na zem a rozpačitě v rukou převracel mokrý hnědý balíček, který Xixli vynesl z podsvětí. Nakonec seděla a klečela celá skupinka kolem Yuma. Ten špičkami prstů rozvazoval jeden kožnatý uzel po druhém.

„Co je to?“ Helga už nedokázala ovládnout svou zvědavost. „Kdes to vzal, Xixli?“

„Pošta pro nás!“ Xixli se zasmál. „Někdo musel ten balíček spustit po šňůrách dolů a deponovat ho přímo u vchodu do podzemní štoly. Byl zatížen dvěma kameny...“

„Myslela jsem, že kvůli těm jedovatým plynům by se tam nikdo nemohl potopit...?“ ptala se Helga pochybovačně. Odpověď nabídl Yum: „To je pravda. Ledaže by použil tytéž žluté trubičky jako kdysi my! A kdo myslíš, že tyhle trubičky má a dobře ví, k čemu se používají?“

„Tvůj otec!“ vydechli Peter a José Miguel současně.

„Ale odkud by se tvůj otec dozvěděl, že Xixli ten kožený balíček vyzvedne?“ nedůvěřivě vrtěla hlavou Helga.

„Věděl, že neumím plavat a že se mi k tomu ani nedostává síl,“ odpověděl Yum. „Věděl také, že máme ty trubičky, ty konvertory. Když jsme se po tom obětním aktu nevynořili na vrcholku Kukulkanovy pyramidy, mohl si spočítat, že se Xixli pokusí do plavat zpátky do jezírka. A protože se tak nestalo v jeho době, musel vytušit, co se událo. Možná že dokonce znal ty staré texty, ve kterých něco o takovém putování v čase stálo. Můj otec byl velmi moudrý a logicky uvažující člověk.“

Helze takové vysvětlení nestačilo. „Odkud bereš tu jistotu, že balíček je určen vám? Může to být nějaký obětní dar, který kdosi hodil do jezírka.“

Yum se shovívavě usmál. Pak otočil jednu stranu balíčku k Helze, obrátil se ke Xixlimu a pravil: „Řekni jí, proč je ten balíček určen nám.“

„Protože na povrchu kůže jsou vyryty znaky obou našich rodin. Znaky kněžského klanu a znaky rodu Moka z klanu kameníků. Poznal jsem je hned, když na ně zasvítíl můj reflektor na helmě. Nedaly se přehlédnout.“

„A kde je ten vlasec, co jsme ti připevnili na záda?“ chtěl vědět Peter. „Zničehonic se začal odvíjet bláznivě rychle a vypadl mi z rukou.“

„To já nevím,“ odpověděl Xixli. „Zmocnil se mě najednou takový mohutný tah, jako když někdo vysává tekutinu z láhve. Všecko kolem mě bublalo jako minerálka. Točilo to se mnou okolo mé vlastní osy a sunulo mě to dopředu. Když ta přízračná chvíle skončila a já mohl zase plavat dál, byl vlasec pryč.“

Zatímco Xixli vyprávěl o svých zážitcích, Yum rozbaloval mokřý balíček. Objevil se druhý obal a pod ním třetí, všechny zavázané jako ten první. Konečně držel Yum v rukou hnědou elastickou hmotu velikostí kokosového ořechu. Byla to tvrdá pryž. Yum poprosil o kapesní nůž a rozřízl hroudu odborně vedví. Zmateně hleděli přítomní na předměty, které pableskovaly ve slábnoucím večerním světle.

Napřed vytáhl Yum dva zlaté prsteny. Byly pevně zataveny jeden do druhého. Na jednom z nich byl vyryt znak kněžského klanu, na druhém znamení klanu kamenického. Následovaly dvě žluté trubičky, dva vodíkokyslíkové konvertory. A také na několikrát složený kousek kůže s různými kresbami, provedenými červenou a modrou barvou. Úplně nakonec se objevilo osm nádherných velkých přírodních perel a čtyři těžké zlaté nuggety. Každý ten kousek zlata byl dlouhý jako palec a vážil zhruba čtyři sta gramů - zlatý poklad o celkové váze zhruba kilo a půl. Yum a Xixli srazili hlavy a hleděli na pokreslený kousek kůže. Yum rozvážně vysvětloval: „Ty zatavené prsteny znamenají naše rodiny - spojily se. Žluté trubičky prokazují, kdo je odesilatelem - můj otec. Musel vědět, že se nám mohou hodit. Věděl ale také, že jsem se ještě nenaučil mayskému písmu, že si proto nijak neporadím s mayskými znaky. Proto zhotovil ty kresby. Podívejte, tady je obětní jezírko s lešením, ze kterého jsme skočili do vody. Lešení je přeškrtnuto dvěma tlustými červenými čárami. To signalizuje konec nesmyslného obětního rituálu. Tady je podzemní chodba a Kukulkanova pyramida. Otec vyznačil naši cestu touhle rudou šipkou. Přímo za ní nakreslil tutéž pyramidu ještě jednou, ale tentokrát poničenou, zarostlou, částečně v troskách. Ví, že jsem se dostali do doby, ve které budou stavby rozežrány pralesem - tedy v budoucnosti! A nakonec perly a kusy zlata. Ty jsou něco jako startovní kapitál pro náš život v budoucnosti.“

Všichni mlčeli. Xixli svíral rty a po tvářích mu kanuly slzy. Yum se ovládal; otočil kůži na druhou stranu a řekl chlácholivě: „Koukni, Xixli, tady je ještě něco!“

Na zadní straně bylo vidět opět Kukulkanovu pyramidu, ale po okraj i schodiště na východní straně se shora dolů táhl zlatý vlnitý proužek. Před pyramidou stály čtyři mávajících postavy a plocha za nimi byla poseta nesčetnými linkami a body.

„Poznáváš je?“

Xixli přikývl a hlasitě zavzlykal. Už se nedokázal ovládnout. Když se ho však Helga

pokusila utěšit a chtěla se mu kapesníkem setřít slzy, tu se mezi vzlyky a návaly pláče zasmál: „Ale ne! To já se takhle raduju! To jsou slzy radosti! Nevidíš ty čtyři postavy? To jsou naši rodiče! Mávají nám, překonali naši ztrátu. Mají se výborně! A ta spousta teček a čárek symbolizuje celý náš národ. Ti všichni vědí, co se stalo! V den živoucího důkazu se shromáždili u pyramidy. Tady - ta zlatá klikatá linie na pyramidových schodech to dokazuje!"

„Co je to ten <den živoucího důkazu>?" zeptal se Peter. „Oba jste o tom několikrát mluvili, ale pořád ještě o něm nic nevíme." Než mohl Xixli odpovědět, shrnul Yum všechny předměty do obou gumových půlek a zvedl se: „Každý rok má dva takové dny živoucího důkazu. Je to 21. březen a 21. září. Začátek jara a začátek podzimu. Dvacátého prvního září minulého roku jsme byli obětováni, právě zítra budeme mít výročí. A zítra vám také ukážeme, co se stane. Musíme ale být před východem slunce na prostranství před pyramidou. Teď bychom si proto radši měli jít odpočinout!"

Byla ještě noc, když Peter všechny zúčastněné budil. Za ranních červánků už stáli před pyramidou. Vzduch byl horký a vlhký, trávník ještě mokry. Tropičtí ptáci švitořili a písкали ve všech tóninách, tu a tam zakokrhával kohout, jejich křik se mísil s krocaním „hudry hudry hud". Yum se postavil na zploštělý pahýl malé pyramidy.

„Naši astronomové postavili velkou pyramidu do krajiny tak, že každý rok na počátku jara a podzimu lze pozorovat jedinečné představení. Dvacátého prvního března večer svítí zacházející slunce na západní stěnu pyramidy. Čím klesá slunce níž, tím více se přesouvají prsty paprsků k severním schodům pyramidy. Díky devíti stupňům pyramidy vzniká obraz trojúhelníků složených ze světla a stínů. Tyto trojúhelníky ze světla a stínu jsou vykresleny přesně na kraji schodiště. Slunce pak klesá stále níž a trojúhelníky se proměňují ve vlnitý pás, který se pomaličku pohybuje po kraji schodů stále výš, až se rozvine ve špičce pyramidy, v malém Kukulkanově chrámu. Dnes, 21. září, můžeme obdivovat totéž představení na druhé straně pyramidy a v opačném pořadí. Pojd'te, půjdeme tam!"

Byl to úchvatný pohled. S prvními slunečními paprsky se malý chrám na nejvyšším stupni pyramidy rozsvítil, světlo bylo stále jasnější, stále zářivější, jako by na vrchol pyramidy dosedala vesmírná loď. Sluneční paprsky pak rozvinuly světelný vějíř, ustavičně ohraničovaný stínovými trojúhelníky vytvářenými stupni pyramidy. Jako zakreslený laserovým paprskem vznikala přesně na boku schodiště had ze světla a stínu, had, který se pomalu vinul po schodišti dolů, čím výš stoupalo slunce. Přihlížejícím se tajil nad tou podívanou dech. Tento had, složený ze světla a stínu, se pohyboval bez hlásku; bůh Kukulkan sestupoval z pyramidových schodů s grácií. Dole, u posledních stupňů, se ten světelný prelud spojil s Kukulkanovou kamennou hlavou. Ta se zaleskla nejprve červeně, pak žlutě a

nakonec Kukulkanův obličej zazářil barvami nového dne.

„Neskutečné! Gigantické! vydechl Peter s posvátnou úctou. Yum a Xixli klečeli na zemi s hlavami zvednutými vzhůru. Helga hleděla k pyramidovému schodišti s široce rozevřenýma očima a José Miguel si třel čelo, jako by nemohl uvěřit svým očím. Do ticha zazněl klidný baryton profesora Schaubliho: „To je demonstrace nejvyšší geometrie ve službách bohů! Excelentní kousek mayských astronomů! Živoucí důkaz zvěčněný v kameni. Poselství je zcela jasné: bůh Kukulkan sestoupil z všehomíra dolů, zdržel se pár dní mezi lidmi, dal jim pokyny, a pak je opustil se slibem, že se zase vrátí!“

Autorův doslov

Yum a Xixli dodnes žijí v mayském městě Chichén Itzá na Yucatánu v Mexiku. Yum se stal průvodcem cizinců. Viděl jsem nedávno jeho štíhlou, vznosnou postavu vyčnívat z houfu turistů. Barvitými slovy a procítěným hlasem vysvětluje návštěvníkům svět svých předků. Odborníci obdivují jeho hluboké znalosti ze života Mayů. - Xixli zůstal kameníkem. Nechtěl dělat nic jiného. Renovuje a restauruje zchátralé mayské skulptury, s dlátem a kladivem stává na vratkých lešeních a dává starým tvářím a znakům obživit v nové kráse. Yum a Xixli žijí ve společném domě, který si mohli dovolit koupit díky onomu startovnímu kapitálu z minulosti. Oba jsou dnes už ženatí a dávno samozřejmě obdrželi mexické cestovní pasy. My všichni - Yum, Xixli a já - zůstaneme přáteli nadosmrť.

Erich von Däniken

BIBLIOGRAFIE

Již první knížka Ericha von Dänikena „Vzpomínky na budoucnost“ rozpoutala v roce 1968 doslova „Dänikenománii“. Na listinu světových bestsellerů se dostaly i další tituly. Dodnes napsal tři desítky knih, které obletěly celý svět, byly přeloženy do 32 jazyků a prodány v nákladu přes 60 milionů výtisků. Tím se stal dosud nejúspěšnějším autorem literatury faktu.

1968: Erinnerungen an die Zukunft (Vzpomínky na budoucnost, 1969)

1969: Zurück zu den Sternen (Zpět ke hvězdám, 1992)

1972: Aussaat und Kosmos (Setba z vesmíru, 1993)

1973: Meine Welt in Bildern

1974: Erscheinungen

1977: Beweise (Důkazy z pěti kontinentů, 1977)

1978: EvD im Kreuzverhör (Křížový výslech, 1992)

1979: Prophet der Vergangenheit (Prorok minulosti, 1994)

1981: Reise nach Kiribati (Cesta na Kiribati, 1995)

1982: Strategie der Götter (Strategie bohů, 1993)

1983: Ich liebe die ganze Welt (Miluji celý svět, 1983)

1984: Der Tag, an dem die Gotter kamen (Den, kdy přišli bohové, 1984)
1985: Habe ich mich geirrt? (Mýlil jsem se? Nové vzpomínky na budoucnost, 1994)
1987: Wir alle sind Kinder der Götter (Všichni jsme děti bohů, 1991)
1989: Die Augen der Sphinx (Oči sfingy, 1989)
1990: Die Spuren der Ausserirdischen (Stopy mimozemšťanů, 1996)
1991: Die Steinzeit war ganz anders (Doba kamenná byla docela jiná, 1993)
1991: Die Rätsel im alten Europa (Záhady staré Evropy, 1991)
1992: Der Götter-Shock (Šok z bohů, 1992)
1993: Raumfahrt im Alterturn
1993: Auf den Spuren der Allmächtigen (Vesmírné lety ve starověku, 1994)
1993: Das Erbe von Kukulkan (Odkaz boha Kukulkana, 1993)
1993: Auf den Spuren der Allmächtigen (Ve stopách všemocných, 1993)
1995: Der jüngste Tag hat längst begonnen (Soudný den dávno nastal, 1995)
1997: Zeichen für die Ewigkeit (Poselství věčnosti, 1998)
1999: Im Namen von Zeus (Ve jménu Dia, 2000)
2001: Die Götter waren Astronauten (Bohové byli astronauti, 2001)
2002: Xixli und Yum
2003: Für 100 Franken die ganze Welt und andere Geschichten
2003: Jäger verlorenen Wissens (Lovci ztraceného vědění, 2004)
2006: Tomy und der Planet der Lüge (Tomy a planeta lží)
2007: Falsch informiert! (Nové důkazy, 2008)
2009: Výbušná archeologie
2010: návrat bohů 2012 (vyjde v červnu)